

Omgevings- analyse

Meerjarenplan 2026-2031

Inleiding

Een omgevingsanalyse geeft, aan de hand van verschillende data, een beeld van de uitdagingen waarmee het lokaal bestuur geconfronteerd wordt. Een omgevingsanalyse is dus geen doel, maar een middel om keuzes te maken voor het geplande beleid.

Deze omgevingsanalyse is opgebouwd rond de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen – ook wel SDG's of sustainable development goals genoemd. Dit is het internationaal gedeelde doelstellingenkader richting een duurzame wereld. Het zit vervat in de 'Agenda 2030' van de Verenigde Naties.

Om alle ambities te realiseren, zijn steden en gemeenten hard nodig: 65% van het succes van de SDG's hangt immers af van de onmiddellijke en actieve betrokkenheid op lokaal niveau. De gemeente Kalmthout ontving in oktober 2023 het "SDG Pioneer Certificat" van UNITAR (het opleidingsinstituut van de Verenigde Naties). Gedurende 2 jaar werd een traject gevolgd om de 17 SDG's in het beleid te verwerken. Ook in de komende jaren fungeren de duurzaamheidsdoelstellingen als leidraad voor het gemeentelijke beleid.

Deze 17 SDG's worden gegroepeerd volgens de 5 P's: people, prosperity, planet, peace en partnership.

Om de indicatoren per SDG te bespreken, baseren we ons op de SDG-monitor. Deze brengt de positie van alle Vlaamse gemeenten in beeld in relatie tot 15 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (voor SDG 14 en 17 werden geen beschikbare data gevonden). De weergegeven score toont de situatie van een gemeente in vergelijking met de best presterende gemeente.

De indicatoren zijn herschaald van 0 naar 100, telkens in stijgende lijn: hogere waarden komen overeen met betere prestaties, lagere waarden met minder goede prestaties. De SDG-monitor bevat gegevens voor de periode 2010 tot en met 2023. De beste en slechtste waarden van deze 14 jaar werden gebruikt als ijkpunten. Een score 100 voor een gemeente betekent dus dat dit de hoogste waarde was voor die indicator van alle gemeenten de voorbije 14 jaar. Een verbetering van de score doorheen de tijd betekent dan ook dat de gemeente er effectief op vooruitgaat.

In de tabel wordt ook een trend vermeld: de pijl schetst de evolutie sinds de laatste meting van de indicator. Meestal gaat dit 1 jaar terug, maar voor de indicatoren uit de burgerbevraging is dit 3 jaar terug. De pijl ↗ duidt erop dat de indicator in het verleden daalde, maar nu terug in stijgende lijn zit.

De SDG-monitor geeft de situatie van de gemeente weer, maar de scores gelden niet als een beoordeling van het bestuur. Er spelen immers heel wat contextfactoren waarop het bestuur slechts in beperkte mate vat heeft. De SDG-monitor kan het bestuur helpen om inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden tot verbetering.

Een groot deel van de data van deze monitor zijn gebaseerd op een burgerbevraging die driejaarlijks uitgevoerd wordt door het Agentschap Binnenlands Bestuur. In elke Vlaamse gemeente werd een representatief staal van de inwoners van 17 tot en met 85 jaar bevraagd zodat voor elke gemeente statistisch betrouwbare vaststellingen mogelijk zijn. De burgerbevraging startte in maart 2023. Voor Kalmthout werden 950 inwoners bevraagd en was de netto respons 355 (37,4%). Dit is hoger dan het gemiddelde voor Vlaanderen dat 33,2% bedraagt.

De indicatoren die in deze omgevingsanalyse betrekking hebben op de burgerbevraging, zijn vermeld in het [blauw](#).

Om een correct inzicht in te krijgen in de positie van Kalmthout worden - waar mogelijk - de resultaten voor Kalmthout vergeleken met de cluster waartoe Kalmthout volgens de Belfusindeling behoort. Dit zijn de woongemeenten met hogere inkomens (dit is de cluster V3: samenstelling in bijlage).

Kalmthout heeft een algemene SGD-score van 68 en blijft daarmee boven het Vlaamse gemiddelde van 63.

Monitoring en analyse van data zijn een belangrijk onderdeel in de realisatie van SDG's. Data kunnen echter niet alles weergeven. Daarom is een aanvulling met kwalitatieve informatie en praktijkvoorbeelden ook nodig.

Opmerking: niet alle indicatoren van de SDG-monitor worden uitgebreid besproken en er worden ook indicatoren opgenomen die niet in de SDG-monitor gebruikt worden.

Na de analyse per SDG wordt voor Kalmthout nog het SDG-kwadrant voorgesteld. Dit kwadrant toont hoe Kalmthout zich voor elke SDG verhoudt ten opzichte van de andere Vlaamse gemeenten, maar ook ten opzichte van de verwachte score.

05. Inleiding

06. Demografische context

12. People

13. SDG 1

Geen armoede

17. SDG 2

Geen honger

21. SDG 3

Goede gezondheid en welzijn

27. SDG 4

Kwaliteitsonderwijs

33. SDG 5

Gendergelijkheid

37. Prosperity

38. SDG 7

Betaalbare en duurzame energie

43. SDG 8

Waardig werk en economische groei

49. SDG 9

Industrie, innovatie en infrastructuur

52. SDG 10

Ongelijkheid verminderen

56. SDG 11

Duurzame steden en gemeenschappen

64. Planet

65. SDG 6

Schoon water en sanitair

69. SDG 12

Verantwoorde consumptie en productie

72. SDG 13

Klimaatactie

76. SDG 15

Leven op het land

80. Peace

81. SDG 16

Vrede, justitie en sterke publieke diensten

86. Partnership

87. SDG 17

Partnerschap om doelstellingen te bereiken

88. SDG kwadrant

90. Bijlage

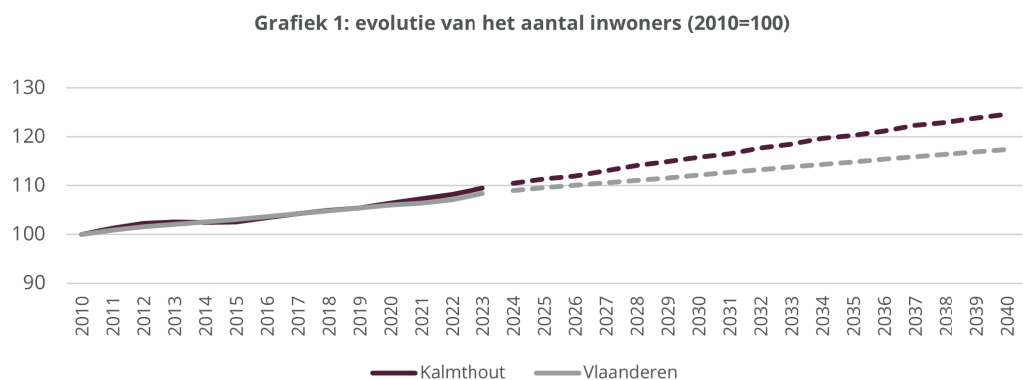
Demografische context

Inwoners

Volgens de officiële statistieken telde Kalmthout op 1 januari 2023 19.422 inwoners. Volgens de projectiecijfers⁴ zou in 2027 de kaap van 20.000 inwoners overschreden worden met een geraamd inwonersaantal van 22.103 in 2040.

Grafiek 1 toont de evolutie van het aantal inwoners sinds 2010, alsook de prognose tot 2035. Het getoonde cijfer is een indexcijfer waarbij de waarde van 2010 gelijkgesteld wordt aan 100.

Bron: statistiek Vlaanderen

Een verdere uitsplitsing van het inwonersaantal **naar leeftijd** geeft volgend resultaat:

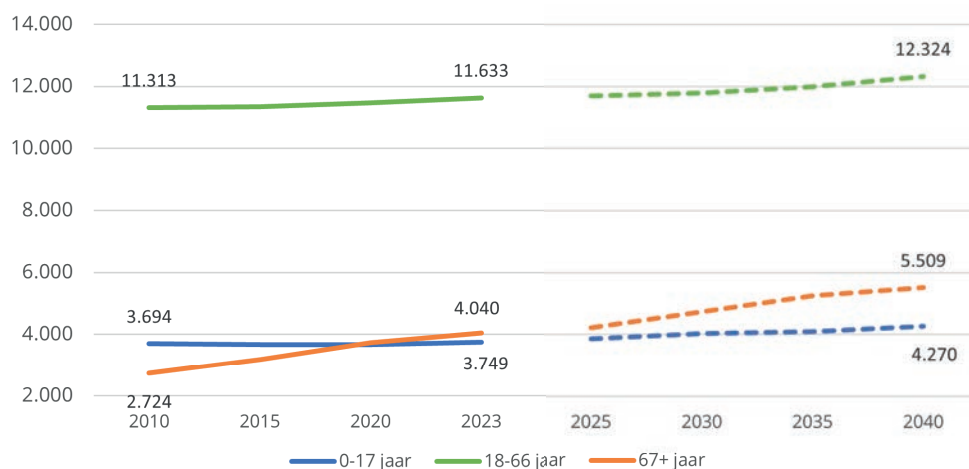
Tabel 1: Inwoners naar leeftijdsgroep (%) 2023		
0-17 jaar	3.749	19,3%
18-66 jaar	11.633	57,4%
67+ jaar	4.040	23,3%

Bron: statistiek Vlaanderen

Demografische vooruitzichten zijn belangrijk om vandaag een gepast lokaal beleid uit te stippelen. Een projectie van de leeftijdsverdeling naar de toekomst wordt weergegeven in de volgende grafiek:

⁴ De meest recente resultaten van de gemeentelijke demografische vooruitzichten hebben betrekking op de periode 2024-2040 en werden gepubliceerd in mei 2024.

Grafiek 2: evolutie van het aantal inwoners volgens leeftijd

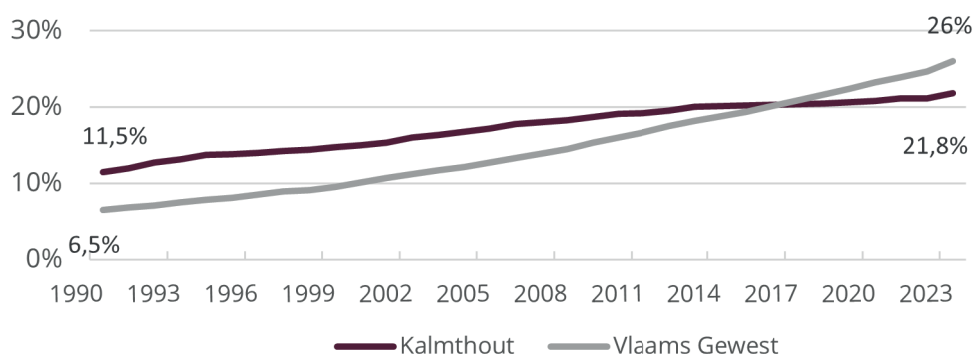

Bron: statistiek Vlaanderen

Gelet op de vergrijzing is het belangrijk om de groep van 67+ verder in detail te bekijken. In 2023 waren er in Kalmthout 1.301 personen met een leeftijd van 80 jaar of ouder. Volgens de recente prognose zou dit aantal toenemen naar 2.205 (of 10% van de inwoners) in 2040. Dit is een stijging met 69%.

Verdeling volgens **nationaliteit**: iemand met een niet-Belgische geboortenationaliteit is geboren als niet-Belg, maar kan ondertussen Belg geworden zijn. Iemand met een niet-Belgische herkomst heeft ofwel zelf een niet-Belgische geboortenationaliteit, ofwel heeft minstens één van de ouders een niet-Belgische geboortenationaliteit. In grafiek 3 wordt de evolutie weergegeven van het aandeel inwoners met een niet-Belgische geboorte-nationaliteit.

Grafiek 3: evolutie aandeel inwoners met niet-Belgische herkomstnationaliteit (% tov inwoners)

bron: provincies.in.cijfers

In tabel 2 worden de 10 meest voorkomende nationaliteiten weergegeven.

Tabel 2: top 10 herkomstnationaliteit 2023	
België	15.189
Nederland	2.419
Roemenië	209
Sovjet-Unie	145
Duitsland	108
Polen	86
Marokko	80
Verenigd Koninkrijk	77
Italië	65
Frankrijk	61

Bron: *provincies.in.cijfers*

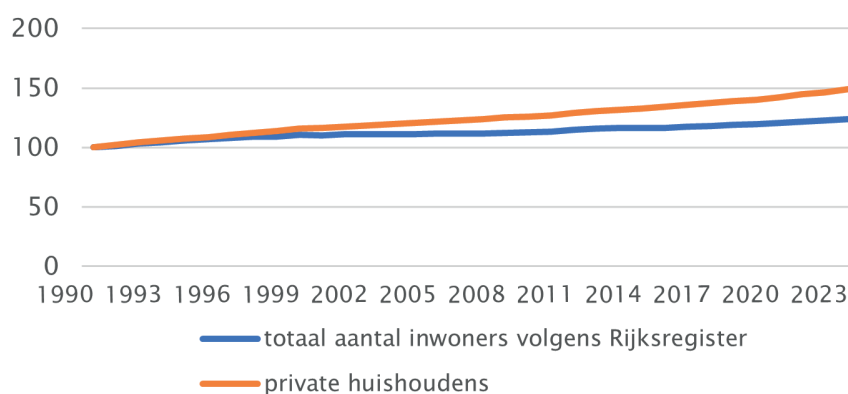
Huishoudens

Volgens de officiële gegevens telt Kalmthout 8.089 huishoudens op 1 januari 2023. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot 9.078 huishoudens in 2040.

Grafiek 4 geeft de evolutie weer van het aantal huishoudens en het bevolkingsaantal waarbij voor beiden het jaar 1990 de waarde 100 krijgt. Dat er gezinsverdunding optreedt, blijkt duidelijk uit deze grafiek aangezien de lijn van de huishoudens boven die van de bevolking ligt.

In Kalmthout evolueerde de gemiddelde huishoudensgrootte van 2,84 in 1990 tot 2,38 in 2023. In Vlaanderen bedraagt de gemiddelde grootte 2,30.

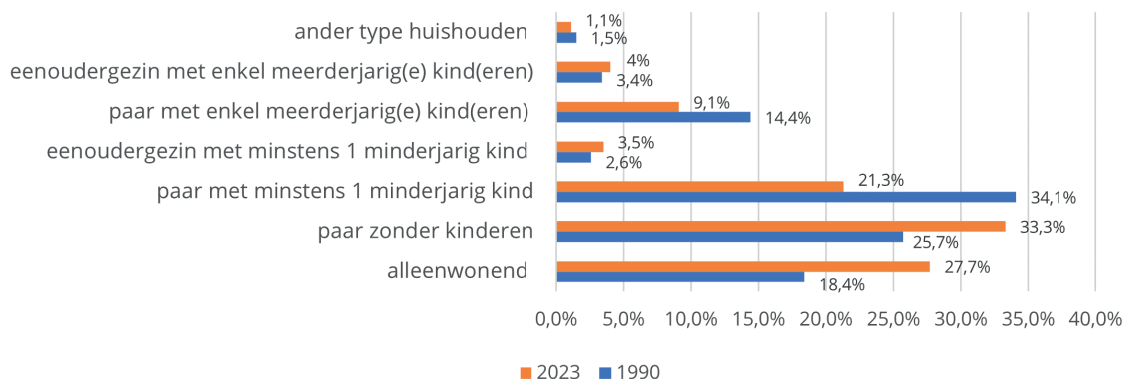
Grafiek 4: evolutie inwoners en huishoudens 1990-2023
(index 1990=100)

Bron: *provincies.in.cijfers*

Grafiek 5 toont de verdeling van het aantal huishoudens naar type. Het aandeel van de alleenwonenden is gestegen van 18,4% in 1990 naar 27,7% in 2023. Het aantal paren zonder kinderen steeg van 25,7% naar 33,3%. Paren met minstens 1 minderjarig kind daalden sterk van 34,1% naar 21,3%.

Grafiek 5: huishoudens naar type

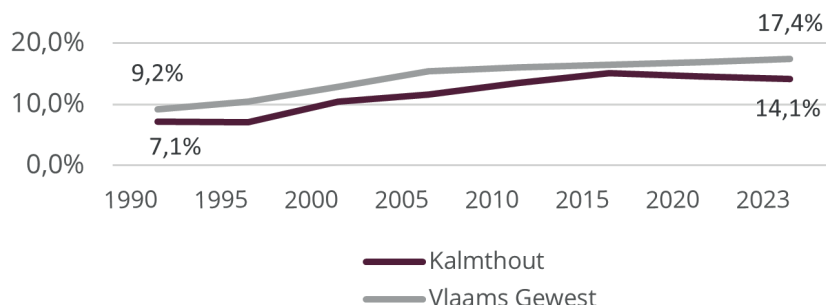

Bron: provincies.in.cijfers

Een huishoudtype dat apart onder de aandacht wordt gebracht, zijn de eenoudergezinnen met minderjarige kinderen.

Wanneer over eenoudergezinnen gesproken wordt, wordt vaak het aandeel bekeken ten opzichte van huishoudens met minderjarige kinderen. Grafiek 6 toont de evolutie tussen 1990 en 2023 van het aandeel eenoudergezinnen ten opzichte van het aantal gezinnen met minderjarige kinderen.

Grafiek 6: Evolutie aandeel eenoudergezinnen (tov gezinnen met kinderen)

Bron: provincies.in.cijfers

Het aandeel eenoudergezinnen in Kalmthout t.o.v. gezinnen met kinderen is gestegen van 7,1% in 1990 naar 14,1% in 2023. Voor Vlaanderen betekent dit een stijging van 9,2% in 1990 naar 17,4% in 2023.

Demografische ratio's

Hieronder worden de prognoses bekeken van een aantal demografische ratio's.

De **grijze druk** is het aantal 65-plussers ten opzichte van het aantal 20-64-jarigen. In 2023 bedroeg deze in Kalmthout 42,1% (tegenover 36,8% in Vlaanderen). De prognose voor 2040 raamt 52,4% voor Kalmthout en 45,7% voor Vlaanderen.

De **groene druk** is de verhouding tussen het aantal 0-19 jarigen en het aantal 20-64 jarigen. In 2023 bedraagt deze in Kalmthout 38,6% en zou evolueren naar 41,9% in 2040.

De combinatie van de groene druk en de grijze druk levert de totale demografische druk op of de **afhankelijkheidsratio** (de verhouding tussen aantal 0-19 jarigen en 65-plussers en aantal 20-64 jarigen). Deze ratio geeft aan in welke mate jongeren en/of ouderen door de beroepsgeschikte bevolking ondersteund worden. Deze ratio zou in Kalmthout evolueren van 80,7% in 2023 naar 94,3% in 2040.

Samenvatting

- Inwonersaantal van gemeente Kalmthout blijft groeien.
- Grijze druk is in Kalmthout hoger dan in Vlaanderen en volgens prognose voor 2040 blijft deze trend aanhouden.
- Volgens de prognose zou het aantal 80-plussers toenemen met 69% tegen 2040.
- Het aandeel alleenstaanden en het aantal eenoudergezinnen neemt toe.
- Het aandeel personen met een niet-Belgische herkomstnationaliteit stijgt.

Bovenvermelde demografische veranderingen hebben gevolgen op veel maatschappelijke domeinen. Zo gaan bevolkingsgroei en toename van het aantal alleenstaanden hand in hand met een toename van de vraag naar woningen. Vergrijzing doet dan weer de zorgvraag toenemen en brengt ook voor de arbeidsmarkt uitdagingen met zich mee. Eenoudergezinnen lopen dan weer een hoger risico op armoede.

People

SDG 1: Geen armoede

Armoede is een complexe problematiek. Wie in armoede leeft, ervaart sociale uitsluiting op verschillende domeinen zoals gezondheid, onderwijs, werk, wonen, ... Via de OCMW's dragen steden en gemeenten aanzienlijk bij aan het dichten van de armoedekloof door het inkomen van kwetsbare mensen te verhogen, mensen te activeren, noodwoningen te voorzien, ...

Tabel 1.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 1.

Tabel 1.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 1 - 2023	score	trend
Relatieve armoede	83	↑
Fiscaal inkomen beneden kritische grens		
Subjectieve armoede		
Lage werkintensiteit	85	→
Betalingsproblemen	85	↑
Inwoners met betalingsmoeilijkheden		
Achterstallige lening op afbetaling		
Achterstallig hypotheckair krediet		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Statbel, het Belgische statistiekbureau, publiceerde in mei 2024 voor de eerste keer de cijfers over het **armoederisico** en de inkomensongelijkheden op gemeentelijk niveau. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de variabele "equivalent administratief beschikbaar inkomen" ⁴.

Het armoederisico is het percentage personen met een equivalent administratief beschikbaar inkomen dat onder de administratieve armoedegrens ligt. Deze is vastgesteld op 60% van het nationaal mediaan equivalent administratief beschikbaar inkomen en werd voor 2021 berekend op € 15.701.

⁴ Voor de volledige populatie zijn zowel belastbare als niet-belastbare inkomens opgenomen. Die worden voor alle huishoudleden samen genomen tot een administratief beschikbaar inkomen van het huishouden. Na een correctie voor de huishoudsamenstelling ontstaat de variabele 'equivalent administratief beschikbaar inkomen'.

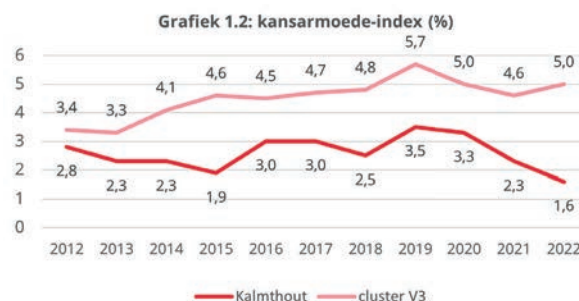
80 Belgische gemeenten hebben een armoederisico dat lager is dan 5% (cijfers 2021). Het armoederisico in Kalmthout bedroeg in 2021 6,3%. In Essen is dit 7,6%, in Kapellen 5,0%. Brasschaat scoort 7,2% en Wuustwezel 6,8%. Stad Antwerpen heeft het hoogste armoederisico met 18,2%.

Grafiek 1.1 toont de evolutie van het armoederisico voor Kalmthout. Omwille van een verbetering in de methodologie zijn de cijfers tot 2019 slechts tot op zekere hoogte vergelijkbaar met die vanaf 2020.

Bron: Statbel

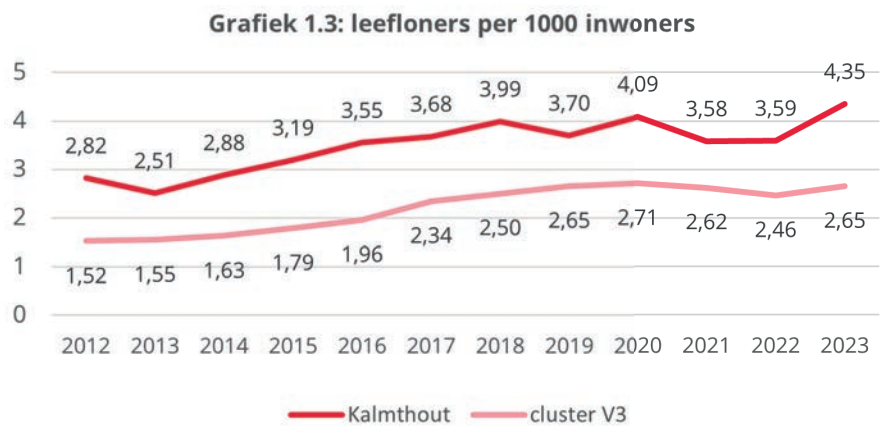
Een andere belangrijke indicator binnen deze SDG is de kansarmoede-index. Deze index drukt uit hoe groot het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar in kansarmoede is t.o.v. totaal aantal kinderen in deze leeftijdscategorie. Ze wordt berekend door het Agentschap Opgroeien aan de hand van 6 parameters: het maandinkomen van het gezin, de opleiding en arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting, ontwikkeling van de kinderen en de gezondheid. In Vlaanderen bedraagt deze index 12,6%. Grafiek 1.2 toont de evolutie van deze index voor Kalmthout en de cluster. Hieruit blijkt dat Kalmthout gunstig scoort en een positieve evolutie kent.

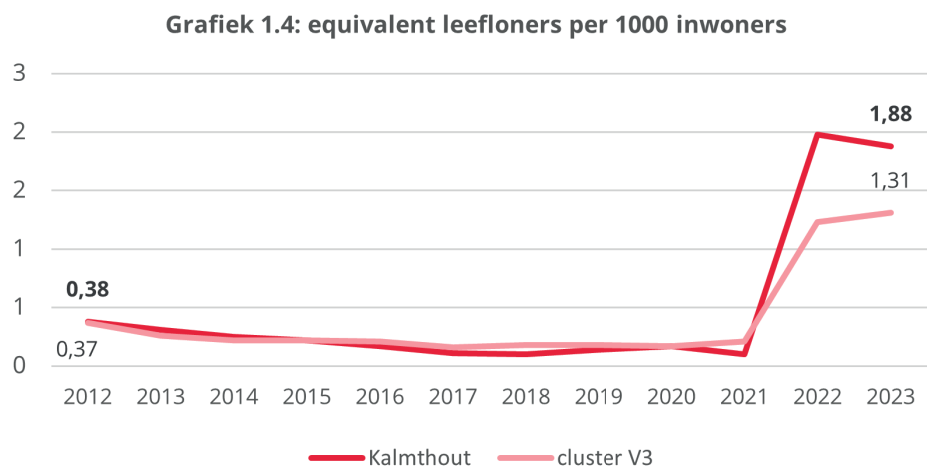
Bron: gemeentemonitor

De evolutie van het aantal personen met een (equivalent) leefloon geeft ook een indicatie van de armoedeproblematiek in Kalmthout. Grafieken 1.3 en 1.4 tonen deze cijfers en vergelijken deze met de cluster. Opvallend is de sterke stijging van het aantal leefloners t.o.v. 2012. In absolute cijfers gaat dit over een stijging van 51 personen in 2012 naar 84 in 2023. De stijging bij de equivalent leeflonen van 7 naar 37 in dezelfde periode is het gevolg van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in 2022.

Uit een verdere analyse van de leefloongerechtigden in Kalmthout blijkt dat er een verjonging is van de begunstigden én een stijging van de toekenning van het leefloon aan studenten. Het Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie (GPMI) is een overeenkomst tussen een OCMW en een rechthebbende. Daarmee spreken het OCMW en de rechthebbende een aantal doelstellingen en acties af die de rechthebbende helpen bij diens integratie in de samenleving. Het contract streeft ernaar dat de rechthebbende zelfredzaamheid opbouwt om zo uiteindelijk zonder het OCMW weer verder te kunnen. Met het GPMI-student zet onze samenleving extra in op jongeren. De wetgever tekende een apart statuut uit, dat studerende jongeren een duidelijk pad voorhoudt: het 'GPMI-student' geeft absolute prioriteit aan de studies. In Kalmthout bedraagt het aantal leefloondossiers student meer dan 25% van het totaal aantal leefloondossiers. Deze dossiers vragen een specifieke aanpak en opvolging.

Bron: provincies in.cijfers

Bron: provincies in.cijfers

Dikwijls leidt armoede tot toenemende **schulden**. Het zijn voornamelijk mensen met een beperkt inkomen die worden geconfronteerd met betalingsmoeilijkheden. Tabel 1.2 toont hiervan enkele indicatoren :

Tabel 1.2: betalingsmoeilijkheden en schulden - 2023		
	Kalmthout	Cluster V3
Kredietnemers met minstens 1 achterstallig krediet	157	
Kredietnemers met minstens 1 achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers)	1,5	1,9
Personen in collectieve schuldenregeling	47	
Personen in collectieve schuldenregeling per 1000 inwoners-2022	2,9	3,7

Bron: provincies.in.cijfers

Wanneer we de evolutie van deze cijfers bekijken, merken we dat het aantal personen in collectieve schuldenregeling sterk gedaald is: van 99 in 2015 naar 47 in 2023. Ook het aantal kredietnemers met achterstallig krediet is gedaald van 232 in 2015 naar 157 in 2023.

Naast objectieve data over inkomen is het ook belangrijk te kijken naar de **subjectieve armoede** in Kalmthout. Op de vraag uit de burgerbevraging van 2023 of de respondenten rondkomen met het maandelijks beschikbaar inkomen antwoordt 3% dat het 'heel erg moeilijk' is en 8% dat het 'moeilijk' is. In de cluster gaat dit respectievelijk over 3% en 11%.

SDG 1 in de praktijk

Sinds mei 2023 werkt het OCMW Kalmthout met de REMI-tool. Hiermee onderzoeken we de hulpvraag op een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde manier en bieden we hulpverlening op maat, afgestemd op de individuele situatie van de cliënt. Het biedt een duidelijk overzicht van de financiële situatie van de cliënt en gebruikt uniforme criteria, zodat het verschil in toekennen van aanvullende steun niet afhangt van de manier waarop een maatschappelijk assistent de nood inschat.

Uitdagingen

- Het hoge aantal **leefloondossiers** in vergelijking met de cluster vereist een lokale analyse en aanpak.
- Alhoewel de kansarmoede-index daalt, moet er voldoende en duurzame aandacht gaan naar de aanpak van **kinderarmoede**.
- Detecteren van **verborgen armoede**: veel inwoners maken geen aanspraak op regelingen waarop ze recht hebben. Dit kan te maken hebben met wantrouwen tegen de overheid, maar ook met schaamte of simpelweg omdat mensen niet weten waar ze recht op hebben. De uitdaging van de gemeente is om inwoners actief te benaderen om zo verborgen doelgroepen in zicht te krijgen. Daarvoor is belangrijk scherp in beeld te krijgen wie er een hoog risico heeft om in verborgen armoede te leven en waar - en hoe - we deze groepen het best bereiken. Gelet op de verdubbeling van het aantal eenoudergezinnen (7,1% naar 14,1%), neemt hier ook het risico op armoede toe. Uit onderzoek blijkt immers dat éénoudergezinnen een grotere kans hebben om in armoede te vallen.

SDG 2: Geen honger

SDG 2 omvat verschillende aspecten die - naast het einde maken aan honger en het garanderen van de voedselzekerheid - betrekking hebben op het verbeteren van de voedingskwaliteit en het verminderen van voedselverspilling. Duurzame landbouw vergroot de veerkracht van landbouwsystemen en zorgt tegelijk voor het behoud van ecosystemen en biodiversiteit. Lokale en provinciale besturen hebben hierbij heel wat troeven in handen om de korte keten te versterken en de toegang tot betaalbare en gezonde voeding te vergroten.

Tabel 2.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 2.

Tabel 2.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 2 - 2023	score	trend
Biologische landbouw	2	→
Landbouwemissies	80	→
Niet-energie gerelateerde uitstoot: N ₂ O uit de bodem		
Niet-energie gerelateerde uitstoot: Veeteelt		
Ammoniak Emissies landbouw		
CO ₂ uitstoot landbouw		
Duurzame voeding	53	↑
Lokale groenten of fruit eten		
Biologische producten kopen		
Vegetarisch eten		
Seizoensgroenten kopen		
Kraantjeswater als drinkwater		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Biologische landbouw is een landbouwworm waarbij extra strenge eisen worden gesteld op het vlak van milieueffecten en dierenwelzijn. De striktere eisen hebben betrekking op de omgang met bestrijdingsmiddelen (of verboden), het gebruik van kunstmest en van genetisch gemodificeerde organismen. Het stelsel van eisen is vastgelegd en wordt gecontroleerd.

Tabel 2.2 toont de evolutie van het aantal **biologische landbouwbedrijven** in Kalmthout en de buurgemeenten volgens Departement Landbouw en Visserij. Een bedrijf mag het biolabel gebruiken na jaarlijkse controle door een erkende controleorganisatie.

Tabel 2.2: Aantal biologische landbouwbedrijven

	2015	2022
Kalmthout	0	2
Essen	1	2
Wuustwezel	3	2
Kapellen	0	0
Brasschaat	0	0

Bron: *provincies.in.cijfers*

Landbouwbedrijven die ervoor kiezen om hun producten eerst te bewerken of te verwerken alvorens ze rechtstreeks aan de consument te verkopen, worden hoeveproducenten genoemd. De cijfers omvatten het aantal hoeveproducenten die rechtstreeks aan de consument verkopen volgens de data van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

Tabel 2.3: Aantal hoeveproducenten

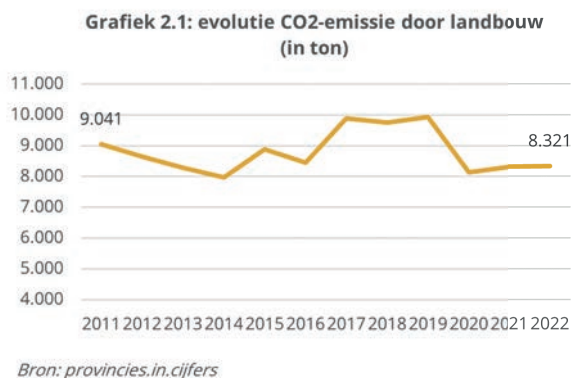
	2015	2023
Kalmthout	4	3
Essen	3	7
Wuustwezel	6	7
Kapellen	0	5
Brasschaat	1	1

Bron: *provincies.in.cijfers*

Biologische landbouw blijft een niche in onze landbouwsector en dat niet alleen in onze gemeente, maar over heel de provincie. Het is echter de vraag of de lokale overheid daar veel aan kan veranderen behalve promotie maken en het in de kijker zetten van biologische landbouw. Verder dient de vraag gesteld te worden dat wij niet eerder moeten kijken naar verdere verduurzaming van heel de land- en tuinbouwsector. Ook dienen wij in te zetten op korte keten.

De **energiegerelateerde uitstoot** van de landbouw is ingeschat op basis van het brandstof- en elektriciteitsverbruik in de gebouwen (stallen, serres,...). De uitstoot van landbouwvoertuigen, zoals tractoren, wordt hierin niet meegenomen. In 2022 bedroeg deze energiegerelateerde uitstoot 8.321 ton CO₂ of 11,4% van de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied van Kalmthout.

Grafiek 2.1 geeft de evolutie weer van de energieregelateerde uitstoot door landbouw tussen 2011 en 2022. De uitstoot daalde in die periode met 8,0%. In het Vlaams Gewest stegen in de voorgestelde periode de energieregelateerde emissies met 6,7%. In de provincie Antwerpen steeg de emissie met 23,6%. Dit kan met allerlei factoren te maken hebben zoals een vermindering of toename van het aantal landbouwbedrijven, serres, grote stallen of warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) of het al dan niet renoveren van gebouwen of toepassen van energiezuinige technieken en processen. In gemeenten waar deze sector een beperkt aandeel heeft, kan een wijziging bij een beperkt aantal bedrijven een grote relatieve stijging of daling van de sectorale uitstoot veroorzaken.

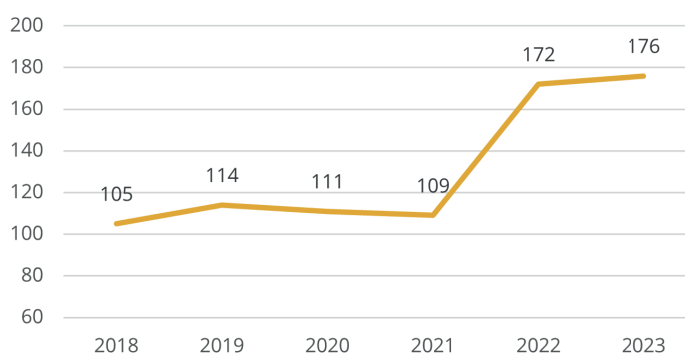

Wat betreft de aankoop van **duurzame voeding** koopt volgens de burgerbevraging van 2023 36% van de Kalmthoutse inwoners minstens wekelijks lokaal geteelde voeding. 27% koopt minstens wekelijks biologische producten.

Toegang tot betaalbare voeding is een belangrijk

element binnen deze SDG. Hiervoor kijken we naar de werking van de **sociale kruidenier** in Kalmthout. Grafiek 2.2 toont de evolutie van het aantal klanten (gezinnen) van deze kruidenier. De sterke stijging in 2022 is te verklaren door de energiecrisis en de instroom van Oekraïense vluchtelingen.

Grafiek 2.2: evolutie klanten sociale kruidenier

SDG 2 in de praktijk

De gemeente Kalmthout faciliteert de biologische land- en tuinbouw via onder meer de maandelijkse biomarkt, de ecowijzer (verkooppunten van lokale, biologische, eerlijke en duurzame producten) en de volkstuintjes.

Daarnaast is er de sociale kruidenier, met aandacht voor verse en betaalbare voeding én het vermijden van voedselverspilling.

In het dorpshuis Achterbroek worden foodboxen van lokale producenten verdeeld.

Uitdagingen

- **Sociale kruidenier:** Indien het aantal klanten blijft stijgen, kunnen er logistieke (opslagplaats, inzet vrijwilligers) en financiële (meer donaties nodig om verlies goed te maken) moeilijkheden komen.

- **Ondersteunen van de land- en tuinbouw in onze gemeente**

De gemeente bestaat voor ca. 40% uit landbouwgrond. Het is belangrijk dat deze landbouwgronden grotendeels gebruikt worden voor landbouwkundige doeleinden in het kader van een algemene voedselproductie. Voormelde dient te gebeuren met respect voor ons landschap (ruimtelijk beleid, verwevenheid met kleine landschapselementen, ruimte voor water, ...) en ons leefmilieu (vergunningen, emissies, ...). Daarvoor is een nauwe, goede samenwerking met onze landbouwers essentieel via onder meer de GALANT.

Steeds meer boerderijen en omliggende landbouwgronden krijgen een zonevreemde bestemming voor o.m. het houden van paarden, wonen, opslag, ... Daarmee wijzigt het landschap en komt er druk op onze open ruimte.

- Vanuit landschappelijk en ecologisch oogpunt moeten we meer inzetten op **verwevenheid tussen landbouw, natuur en ruimte voor water** (voorkomen van verdroging, overstromingsgebieden). Ook onze bebouwde (woon)gebieden hebben deze open ruimte gebieden nodig voor o.m. zachte recreatie, natuurbeleving, ruimte voor water, ...
- **Promoten van bio-landbouw en korte keten**
Het aantal biologische landbouwbedrijven in onze gemeente is eerder laag. Toch zijn er steeds meer landbouwers in onze regio die bioproducten of producten van eigen bedrijf verkopen (korte keten).

SDG 3: Goede gezondheid en welzijn

Gezondheid gaat over welbevinden op lichamelijk, geestelijk, economisch en sociaal vlak en doorkruist tal van beleidsdomeinen zoals energie, armoede, wonen, klimaat, jeugd, onderwijs, vrije tijd en ongelijkheid.

Lokale besturen doen heel wat voor het welzijn en de gezondheid van hun inwoners: het ontwikkelen en ondersteunen van een gezondheidsbeleid, het opnemen van een rol in voorlichting en bewustmaking zowel voor fysieke als mentale problemen, het uitbouwen van sportinfrastructuur,... Hierbij is het belangrijk een integrale aanpak te realiseren in samenwerking met diverse actoren, zoals bijvoorbeeld lokale dienstencentra, thuishulpdiensten, sociale huisvestingsmaatschappijen, residentiële zorgvoorzieningen en scholen.

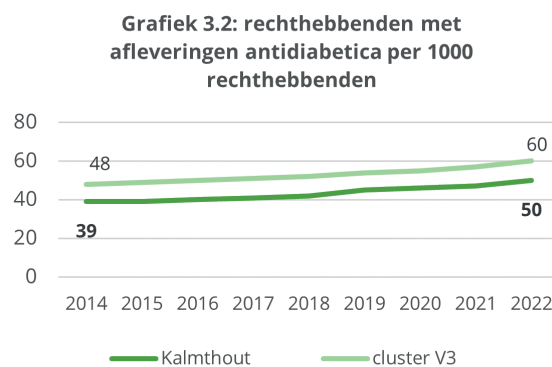
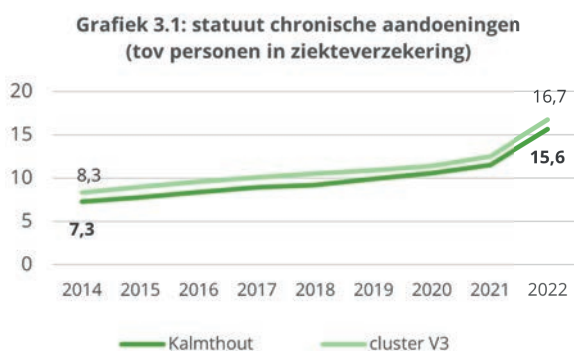
Tabel 3.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 3.

Tabel 3.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 3 - 2023		score	trend
Fysieke gezondheid		62	→
Diabetes			
Chronische aandoeningen			
Mentale gezondheid		74	→
Gebruik psychofarmaca			
Geluksgevoel			
Verkeersveiligheid		77	↗
Verkeerslachtoffers			
Verkeerslachtoffers bij zwakke weggebruikers			
Veilig naar school			
Gezondheidsvoorzieningen		77	↓
Tevredenheid gezondheidsvoorzieningen			
Voldoende huisartsen in de buurt			
Betalingsmoeilijkheden gezondheidszorg			
Voorziening voor ouderen		87	→
Tevredenheid ouderenvoorzieningen			
Voldoende zorgvoorzieningen voor ouderen			
Preventieve zorg		79	→
Kankerscreening			
Preventieve mondzorg			
Beweging en sport		71	↓
Voldoende sportvoorzieningen			
Actief bewegen (dagelijks wandelt, stapt, fietst)			
Sportparticipatie (minstens wekelijks)			

Cijfers en vaststellingen

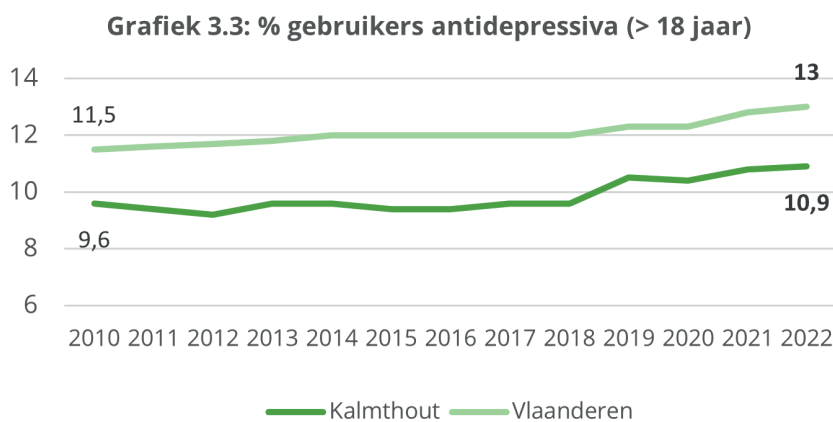
Om een idee te krijgen van de **fysieke gezondheid** bekijken we de cijfers van het statuut chronische aandoeningen en de aanwezigheid van diabetes.

Grafieken 3.1 en 3.2 tonen de evolutie van deze indicatoren in Kalmthout en de cluster.

In 2022 had 15,6% van de personen in de ziekteverzekering het statuut van een persoon met een chronische aandoening. Dit aandeel nam tot 2021 jaarlijks in beperkte mate toe. Dat hangt gedeeltelijk samen met de veroudering van de bevolking. De grote stijging in 2022 is wellicht een gevolg van een uitzonderingsbepaling die omwille van de Covid-19 pandemie werd ingevoerd.

Wat betreft de **mentale gezondheid** zien we ook dat het gebruik van antidepressiva stijgt (zie grafiek 3.3). Het gebruik van medicatie tegen alcoholverslaving kent een daling van 0,26% gebruikers in 2010 naar 0,23% in 2021. In Vlaanderen was er een daling van 0,21% naar 0,20%. Ook het aandeel gebruikers van stimulantia en antidementia kent een daling.

Volgens de burgerbevraging van 2023 zegt 88% van de inwoners van Kalmthout dat ze zich alles bij elkaar genomen gelukkig voelt. In Vlaanderen is dat 83%.

Een grootschalig en uniek onderzoek van KU Leuven (2018-2021) naar het mentaal welzijn van jongeren, toont aan dat 1 op 5 adolescenten kampt met matige tot ernstige mentale problemen. De COVID-pandemie heeft dat aantal niet vergroot, maar de problemen wel zichtbaarder gemaakt. De studie toont dat trauma, pesten en gebrek aan sociale steun de belangrijkste risicofactoren zijn die kunnen leiden tot mentale problemen. Kwaliteitsvolle sociale contacten zijn dan weer een beschermende factor en – opmerkelijk -: ook online sociale contacten hebben een positief effect. In Kalmthout zijn er diverse organisaties die specifiek hulp bieden aan jongeren in Kalmthout.

JAC Noorderkempen is het jongerenonthaal van het CAW. Jongeren vanaf 12 jaar uit Brasschaat, Essen, Kalmthout, Kapellen en Wuustwezel kunnen hier terecht met om het even welke vraag.

Het **Kruispunt** in Kalmthout biedt eerste hulp bij psychische en sociale problemen aan personen ouder dan 16 jaar. In 2023 hebben zich hier 40 inwoners uit Kalmthout aangemeld.

In **Tejo Kalmthout** kunnen jongeren tussen 10 en 20 jaar terecht voor kortdurende therapeutische begeleiding. In 2023 hebben 47 jongeren zich aangemeld.

Wat betreft de **preventieve gezondheidszorg** tonen onderstaande tabellen een aantal indicatoren die een licht werpen op de mate waarin de bevolking deelneemt aan preventieve gezondheidsacties. Enerzijds betreft het de deelname aan de bevolkingsonderzoeken kankeropsporing, anderzijds betreft het preventieve tandzorg (regelmatig tandartsbezoek wordt, omwille van zijn preventieve waarde, via een hogere terugbetaling gestimuleerd). We vergelijken hierbij Kalmthout met de andere gemeenten van de eerstelijnszone.

Tabel 3.2: Totale dekkingsgraad bevolkingsonderzoeken kankerscreening (2022)			
	Totale dekkingsgraad borstkanker-screening (%)	Totale dekkingsgraad baarmoederhals-screening (%)	Totale dekkingsgraad darmkanker-screening (%)
Kalmthout	64,9	68,7	69,2
Brasschaat	70,2	70,9	67,6
Essen	34,8	63,0	66,7
Kapellen	69,1	69,8	67,1
Wuustwezel	68,5	67,0	68,6
Vlaanderen	64,7	64,5	64,2

Bron: provincies.in.cijfers

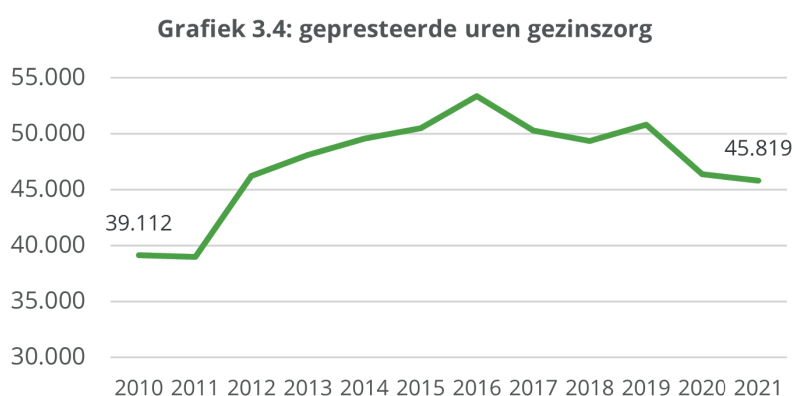
Tabel 3.3: Preventieve mondzorg (% t.o.v. personen in de ziekteverzekering -2022)	
Kalmthout	50,1
Brasschaat	49,6
Essen	46,3
Kapellen	49,3
Wuustwezel	43,9
Vlaanderen	41,0

Bron: provincies.in.cijfers

De cijfers betreffende de **verkeersveiligheid** worden besproken bij SDG 11 (duurzame steden en gemeenten).

Langs aanbodkant is er de vraag of er een **huisartsentekort** is in Kalmthout. Het Riziv hanteert een ondergrens van 9 huisartsen per 10.000 inwoners. Het verzamelt cijfers per gemeente. Deze zijn echter gebaseerd op de woonplaats van de arts en zeggen dus niets over de werkplek. De Standaard bevroeg de huisartsenkringen. Voor Kalmthout werd gemeld dat er 10,4 artsen per 10.000 inwoners waren (bron De Standaard 7/7/2022). Bij verschillende huisartsen in Kalmthout geldt er wel een patiëntenstop. Uit de burgerbevraging blijkt ook de nood aan huisartsen: waar in 2020 nog 88% van de ondervraagden vond dat er voldoende huisartsen zijn, daalde dit cijfer naar 67% in 2023.

Om mensen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te kunnen laten wonen, is **thuiszorg** heel belangrijk. Grafiek 3.4 toont de evolutie van de gepresteerde uren gezinszorg in Kalmthout.

Wat hierbij opvalt is de daling sinds 2016.

Van de 45.819 uren gezinszorg in 2021 werden 17.943 uren of 39% gepresteerd door de dienst gezinszorg van het OCMW.

Bron: provincies.in.cijfers

De situatie van de **ouderenzorgvoorzieningen** in Kalmthout wordt weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4: Zorgvoorzieningen

	Kalmthout	Cluster V3
Aantal plaatsen in woonzorgcentra per 100 inwoners van +80 jaar (2023)	22,8	19,8
Aantal plaatsen in assistentiewoningen per 100 inwoners van +80 jaar (2023)	22,8	7,8
LDC per 10.000 inwoners 65+	4,4	1,7

Bron: provincies.in.cijfers

83% van de ondervraagden is tevreden over de ouderenvoorzieningen in Kalmthout tegenover 71% in de cluster.

Als gevolg van de vergrijzing kampt Vlaanderen volgens berekeningen van HOGENT in 2033 met een tekort van 47.948 rusthuisbedden. Voor Kalmthout zou dit in 2033 gaan om een tekort van 174 bedden.

In dit kader bekijken we ook de evolutie van de **mantelzorgratio**. De mantelzorgratio geeft het aantal potentiële mantelzorgers op basis van leeftijd (40-79-jarigen) per 80-plusser weer. Dit is een puur demografisch cijfer en wil dus niet zeggen dat effectief zoveel mensen mantelzorger zijn.

Kalmthout beschikte in 2020 over een potentieel van 7,6 mantelzorgers per 80-plusser. Tegen 2035 zal dit potentieel afnemen tot 5,4 mantelzorgers per 80-plusser. In Antwerpen (Prov.) neemt het potentieel aan mantelzorgers af van 7,9 tot 6,2 in 2035.

Wat betreft **sport**infrastructuur scoort Kalmthout hoog met 5,0 sportaccommodaties per 1000 inwoners in 2022. Voor Vlaanderen is dit 3,6 sportaccommodaties per 1000 inwoners. De voorbije jaren investeerde de gemeente dan ook stevig in zowel indoor als outdoor sportinfrastructuur die gebruikt wordt door verenigingen (sportpark Heikant, voetbal Heibos, gymhal, ...)

Als we kijken naar het aantal leden van sportclubs, kunnen we Kalmthout een sportieve gemeente noemen. In 2022 was 26,5% van de inwoners lid van minstens 1 sportclub die aangesloten is bij een erkende of gesubsidieerde sportfederatie. In Vlaanderen is dit 21,7%.

Uit de burgerbevraging blijkt dat 90% van de ondervraagden tevreden is over de sportvoorzieningen tegenover 75% in Vlaanderen en 69% in de cluster.

SDG 3 in de praktijk

De gemeente Kalmthout werkt proactief aan het tegengaan van eenzaamheid en onderbescherming door middel van het ontwikkelen en implementeren van doorverwijskaarten. Bedoeling is om sneller de weg te wijzen naar de meest gepaste hulpverlening.

Welzijnsmarkt T-DAY: vanuit de intergemeentelijke projectvereniging JoNK organiseert Jeugddienst Kalmthout jaarlijks het tienerfestival T-DAY. In samenwerking met JAC Noorderkempen voorzien we ook ieder jaar een welzijnsmarkt, waarbij het aanbod van welzijnsorganisaties steeds vernieuwt en uitbreidt. In 2023 waren dit de volgende organisaties: OverKop, Tejo, JAC, Tzitemzo, Awel, Warme Noorderkempen, CAW - Vormingsteam, Child Focus, De Kringwinkel. Zo laten we jongeren op een laagdrempelige manier kennismaken met instanties waarbij ze terecht kunnen voor hulpverlening.

Kalmthout maakt deel uit van ELZ Noorderkempen die een aantal goed lopende projecten en concrete acties realiseren zoals gluren bij de burens, lunch & learn, mantelzorgaanbod enz..

De gemeente wil sport al van jongs af aan stimuleren en organiseert daarom jaarlijks SportKompas testen voor leerlingen van het 3de leerjaar. Hierdoor kunnen ouders informatie krijgen over het gepaste sport- en bewegingsaanbod.

Via Mobitwin en de Handicar helpt Kalmthout mensen met een handicap, laag inkomen, ouderen,... om te kunnen blijven deelnemen aan het dagelijkse leven. In 2023 werden door de Handicar 3820 ritten gereden voor 125 gebruikers. Vrijwillige chauffeurs reden in 2023 2677 ritten via Mobitwin.

In de bibliotheek kan je een dementiekoffer ontlenuen: hierin zit veel informatie voor kinderen en volwassenen om dementie beter te begrijpen.

Uitdagingen

- Aandacht voor **mentale gezondheid bij ouderen**: door de vergrijzing is het belangrijk om ook nu al in te zetten op mentaal welzijn bij 55+, specifiek rond vereenzaming. Belangrijk hierbij is dat mensen zich ook bewust zijn van het belang van een netwerk en hierin ook zelf uitgedaagd worden om hier ook al op beroepsactieve leeftijd actie in te ondernemen en hun netwerk te versterken.
- Uitwerken van een goed **ouderenbeleid**: ouderenbeleid is bij uitstek transversaal en vergt dus inspanningen van elk van de beleidsdomeinen. Lokale besturen zullen permanent aandacht moeten hebben voor deze groeiende bevolkingsgroep.
- Betere detectie van **psychische problemen bij jongeren** en investeren in hulpverlening en veilige netwerken voor jongeren.
- Meer inzetten op **preventieve gezondheidszorg**.
- Uitbreiden van **buurtgerichte zorg**: burgergerichte zorg streeft naar een betere samenwerking tussen zorgverleners, vrijwilligers, mantelzorgers en buurtbewoners met als doel mensen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te kunnen laten wonen. Ontmoetingsmogelijkheden in de dorpshuizen zijn een belangrijke opstap om vereenzaming tegen te gaan. Het uitbouwen van buurtgerichte zorg en informele zorg zal toekomstgericht (zeker met de toenemende vergrijzing) belangrijk worden. Buurtanalyses, vormen van partnerschappen, sensibilisering en informeren, versterken van sociale netwerken, zorgnaden detecteren, toeleiding naar de juiste zorg, uitbouw van mantelzorg zullen daarbij belangrijke elementen zijn.
- Meezoeken naar oplossingen voor het **tekort aan huisartsen**.
- Bij het stimuleren van sport en het uittekenen van een sportbeleid rekening houden met het feit dat **mensen in een kwetsbare positie** minder bewegen en sporten, zodat voor deze groep aangepaste stimuli dienen uitgewerkt te worden.
- Voldoende **gekwalficeerd personeel** vinden voor de thuiszorgdiensten.

SDG 4: Kwaliteitsonderwijs

Lokale besturen zijn op zich relatief kleine spelers in het Vlaamse onderwijslandschap. Wel is er voor hen een belangrijke rol weggelegd in thema's die nauw verbonden zijn met het onderwijs zoals het opvolgen van gezinnen die schoolkosten niet kunnen betalen, de organisatie van de kinderopvang, het flankerend onderwijsbeleid, ...

Tabel 4.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 4.

Tabel 4.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 4 - 2023	score	trend
Algemeen	76	↓
Betaalmoeilijkheden schoolkosten		
Tevredenheid over onderwijsvoorzieningen		
Baby's en peuters	51	↓
Betalingsmoeilijkheden kinderopvang		
Tevredenheid kinderopvang		
Voorschoolse opvangplaatsen baby's en peuters		
Voorschoolse opvangplaatsen baby's en peuters met inkomenstarief		
Kleuters en lager onderwijs	48	→
Buitenschoolse opvangplaatsen per 100 kinderen		
Schoolse vertraging lager onderwijs, naar woonplaats		
Minimale aanwezigheid kleuteronderwijs		
Participatie kleuteronderwijs (%)		
Secundair onderwijs	79	→
Schoolse vertraging secundair >= 2 jaar, naar woonplaats		
Vroegtijdige schoolverlaters-niet EU, naar woonplaats		
Vroegtijdige schoolverlaters-niet Belg, naar woonplaats		
Vroegtijdige schoolverlaters-vrouwen, naar woonplaats		
Vroegtijdige schoolverlaters naar woonplaats		
Hoger en volwassenonderwijs	33	→
Inschrijvingen volwassenenonderwijs naar woonplaats		
Studenten hoger onderwijs, naar woonplaats		

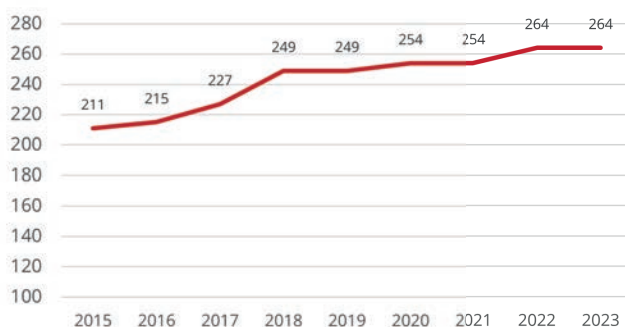
Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Kinderopvang

Een eerste indicator binnen deze SDG is het aantal **opvangplaatsen voor baby's en peuters**. Kalmthout heeft 264 opvangplaatsen voor baby's en peuters in 2023 waarvan 166 met inkomenstarief en 98 zonder inkomenstarief. Per 100 kinderen van 0 tot en met 2 jaar zijn dit in totaal 51,5 opvangplaatsen (2022). Grafieken 4.1 en 4.2 geven de evolutie grafisch weer. 56,2% van de Kalmthoutse kinderen tussen 2 maanden en 3 jaar hebben in september 2022 gebruik gemaakt van door het Agentschap Opgroeien vergunde formele opvang. Het gaat hier om een algemeen cijfer dat beïnvloed wordt door het lagere gebruik bij zeer jonge kinderen en bij kinderen ouder dan 2,5 jaar (die al naar school kunnen gaan).

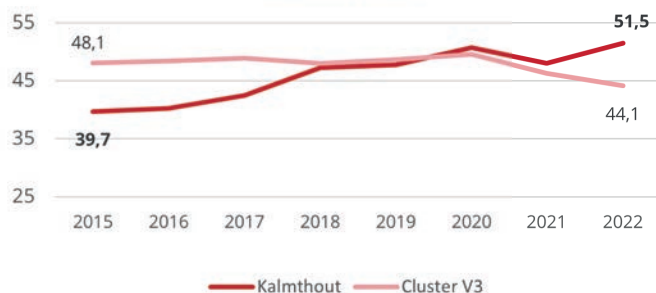
Grafiek 4.1: opvangplaatsen baby's en peuters

Bron: provincies.in.cijfers

Alhoewel het aantal opvangplaatsen per 100 kinderen in Kalmthout hoger ligt dan in de cluster blijkt dat ook hier een lange wachttijd is voor kinderopvang.

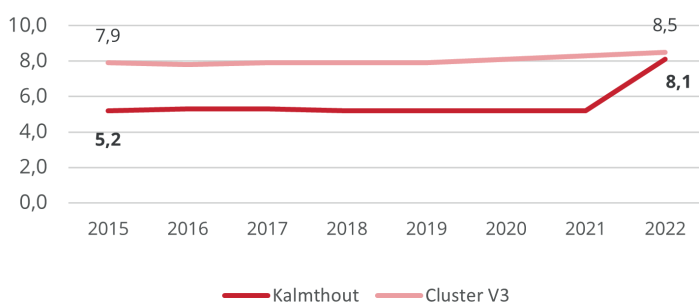
Grafiek 4.2: opvangplaatsen baby's en peuters per 100 kinderen 0-2jaar

Bron: gemeentemonitor

Op 31/12/2023 had Kalmthout 155 plaatsen voor **buitenschoolse kinderopvang**. De verhouding per 100 kinderen van 3 tot 11 jaar wordt weergegeven in grafiek 4.3. Tot 2021 betrof het locaties groepsof opvang en gezinsopvang (inclusief samenwerkende onthaalouders). Vanaf 2022 betreft het gelabelde kleuteropvang en gezinsopvang (inclusief samenwerkende onthaalouders).

Grafiek 4.3: buitenschoolse opvangplaatsen per 100 kinderen 3-11 jaar

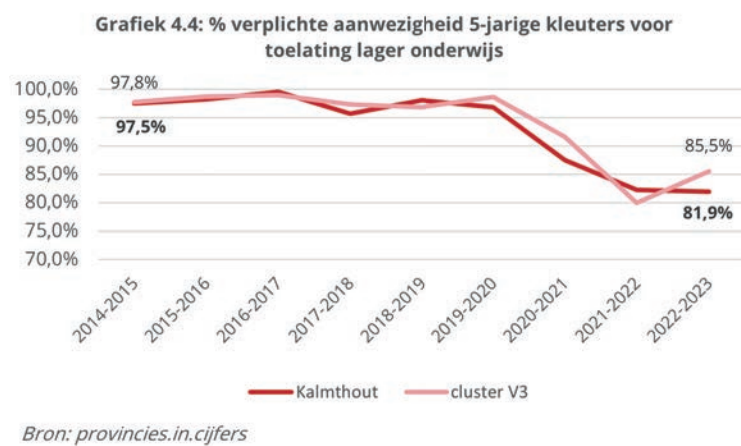
Bron: provincies.in.cijfers

Onderwijs

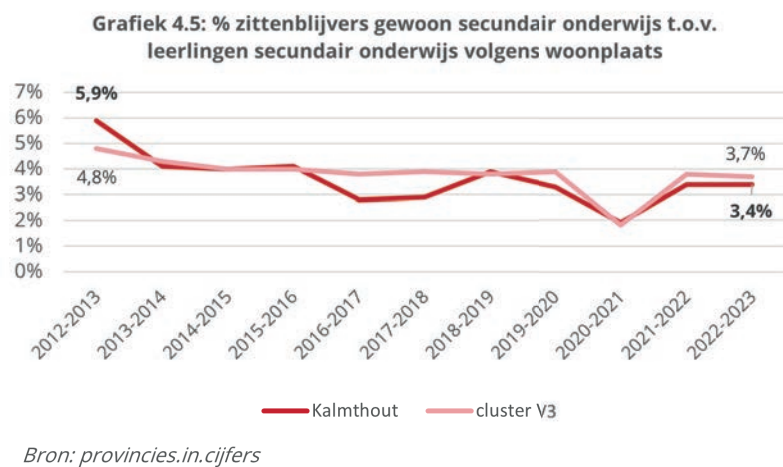
Er zijn in Kalmthout voldoende plaatsen beschikbaar in het basisonderwijs voor Kalmthoutse kinderen. Er is een mooi aanbod, verdeeld over de verschillende wijken. Ook voor kinderen geboren in 2021 waren er voldoende beschikbare plaatsen voor instappers.

Voor de indicator rond **kleuterparticipatie** bekijken we de aanwezigheid van de 5-jarige kleuters. Om te bepalen of deze kleuters voldoende aanwezig zijn, richten we ons op de norm voor de rechtstreekse toelating tot het gewoon lager onderwijs (290 halve dagen)

De knik in de curve in grafiek 4.4 is te wijten aan het feit dat de norm gestegen is van 250 halve dagen tot 2019-2020 naar 290 halve dagen vanaf 2020-2021.

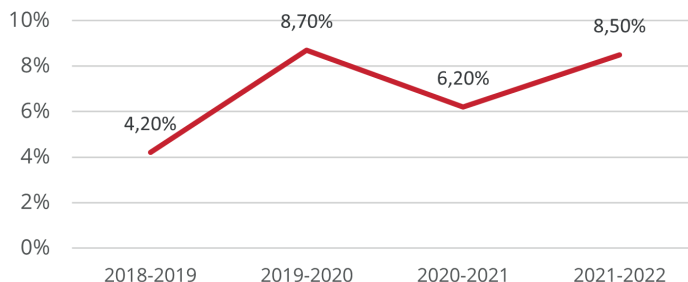

Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans dat het kind de school vroegtijdig verlaat. Het departement Onderwijs geeft aan dat leerlingen die twee of meer jaren gedubbeld hebben, 90% meer kans hebben om zonder diploma het onderwijs te verlaten dan leeftijdsgenoten die normaal doorstroomden. De evolutie van het aandeel **zittenblijvers** wordt weergegeven in grafiek 4.5. De uitzonderlijke daling in 2020-2021 is te wijten aan de coronacrisis. Omwille van schoolsluitingen en afstandsonderwijs verliepen deliberaties in dat jaar vaak minder streng.

Een **vroegtijdige schoolverlater** is een leerling die niet langer leerplichtig is en die het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met een beroepsfinaliteit of een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Grafiek 4.6 toont de evolutie van de vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. alle schoolverlaters. In absolute cijfers gaat dit in schooljaar 2021-2022 over 17 personen (16 met Belgische nationaliteit en 1 met niet-EU nationaliteit).

Grafiek 4.6: vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. schoolverlaters volgens woonplaats

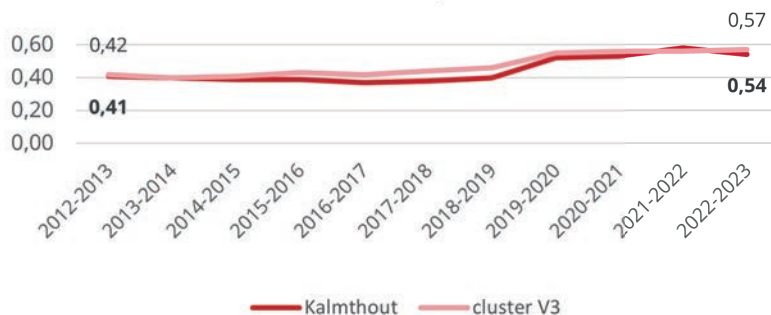
Bron: provincies.in.cijfers

In het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. Voor het toekennen van extra werkingsmiddelen in het gewoon onderwijs houdt men rekening met het opleidingsniveau van de moeder, de schooltoelage, de thuistaal en een buurtindicator. Deze laatste wordt niet gebruikt voor de toekenning van de extra lestijden.

Als samenvattende indicator wordt vaak de **onderwijs kansarmoede-indicator (OKI)** berekend. Deze maakt een optelsom van de vier hoger beschreven risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI wordt vaak gebruikt om een vergelijking te maken doorheen de tijd, tussen verschillende gebieden of onderwijsvormen.

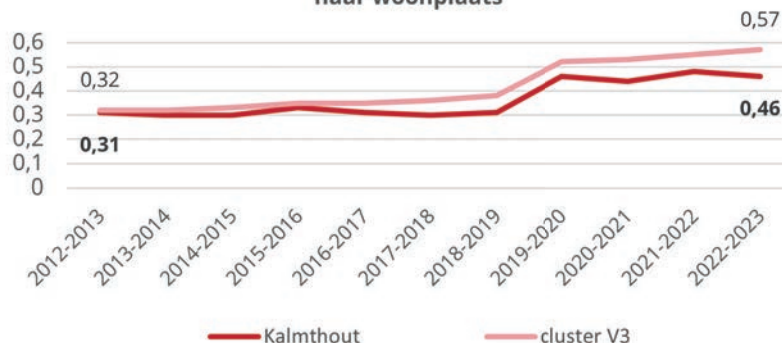
De OKI van de inwoners van Kalmthout die basisonderwijs volgen is 0,46. De OKI van studenten van het voltijds secundair onderwijs bedraagt 0,54. De evolutie van deze indicatoren worden getoond in grafieken 4.7 en 4.8. De stijging tussen 2018-2019 en 2019-2020 is vooral te wijten aan de veranderende definitie van de schooltoeslag.

Grafiek 4.8: evolutie gemiddeld OKI secundair onderwijs naar woonplaats

Bron: provincies.in.cijfers

Grafiek 4.7: evolutie gemiddeld OKI in basisonderwijs naar woonplaats

Bron: provincies.in.cijfers

Dezelfde indicator kan berekend worden volgens de vestigingsplaats van de school. Hier bedraagt de OKI-waarde in het basisonderwijs 0,45 in schooljaar 2022-2023 (tegenover 1,02 in Vlaanderen en 0,59 in de cluster). Voor het secundair onderwijs bedraagt deze 0,56 (tegenover 1,03 in Vlaanderen). In het schooljaar 2022-2023 telde het secundair onderwijs in Kalmthout 588 indicatorleerlingen of 33,7% van de leerlingen van het secundair onderwijs volgens vestigingsplaats.

SDG 4 in de praktijk

In Kalmthout werd een netwerkoeverleg opgestart met zorgcoördinatoren, CLB-medewerkers en maatschappelijke werkers van de sociale dienst van het OCMW.

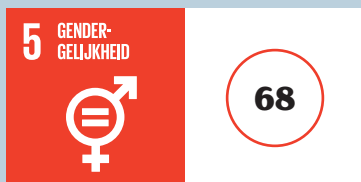
Huistaakbegeleiding: kinderen die nood hebben aan extra ondersteuning, kunnen huistaakbegeleiding krijgen door een opgeleide vrijwilliger

CoderDojo in de bib: hier leren kinderen kennismaken met de wonderen van de digitale wereld.

Stijging van het aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente werd mede gerealiseerd door het aanbieden van een gemeentelijke locatie (Diestervweg).

Uitdagingen

- Op het moment dat er nieuwe verkavelingsplannen komen, zal er een impact zijn op het **aantal plaatsen in de kinderopvang**, alsook in de scholen. De impact op voorhand berekenen is moeilijk, al dient hier wel voldoende rekening mee gehouden te worden zodat capaciteit mee kan groeien. In centrum (Dorp, Heide, Heuvel) stelt zich geen probleem wat betreft capaciteit. In Achterbroek en Nieuwmoer is dat wel het geval omdat de capaciteit van de scholen daar kleiner is (1 klas per geboortejaar).
- Middels een goed werkend **flankerend onderwijsbeleid** willen we iedereen dezelfde onderwijskansen geven, bijvoorbeeld: kleuterparticipatie, onbetaalde schoolfacturen, schooluitval door achterliggende problematieken.
- **Visie Open School** ontwikkelen en daarnaast de uitdagingen op vlak van infrastructuur en verenigingsleven verwerken in het Open School principe. Het nieuwe Decreet Open Scholen verplicht scholen immers hun deuren buitenschools open te stellen voor buurtbewoners, het gemeentebestuur en verenigingen zoals sportclubs en jeugdbewegingen.
- Blijven investeren in **flexibele en toegankelijke kinderopvang**. Hierbij valt wel te bekijken of het een kerntaak blijft van een lokale overheid om lokale kinderopvang te organiseren of dat het eerder optreedt als regisseur.
- Na het ontwikkelen van een visie en missie om het **BOA-decreet** (decreet buitenschoolse opvang en activiteiten) verder uit te werken, zal er ook ingezet moeten worden op toegankelijke vrijetijdsbesteding binnen onze gemeente.
- Het **Huis van het Kind** is de ideale plek om welzijnsnoden van kinderen en gezinnen vroeg te detecteren en samen aan te pakken. Hierdoor is het belangrijk om de werking van het Huis van het Kind te verankeren in een daartoe geschikt pand.
- Het **nieuwe werknemersstatuut van de onthaalouder** vraagt de nodige voorbereiding en opvolging. Met dit statuut zijn onthaalouders niet meer afhankelijk van het aantal kinderen dat ze opvangen, maar krijgen ze de zekerheid van een vast maandelijks loon.
- Structurele **samenwerking tussen bibliotheek en scholen** rond leesbevordering en leesmotivatie: mediawijsheid is in een digitale wereld van essentieel belang
- Onderwijs versterken door een **aanvullend toegankelijk cultuuraanbod** aan te bieden (kunsteducatie en schoolvoorstellingen).
- Ondersteunen van **anderstalige ouders** zowel bij het toeleiden naar bestaande taalinitiatieven als bij het leesonderwijs van de kinderen

SDG 5: Gendergelijkheid

Belangrijke aspecten van SDG 5 op lokaal niveau zijn de bescherming van vrouwen tegen gendergerelateerd geweld en het vergroten van de participatie van vrouwen in besluitvormingsprocessen op alle niveaus. Lokale besturen kunnen ook als werkgever een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen inzake gendergelijkheid.

Tabel 5.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 5.

Tabel 5.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 5 - 2023	score	trend
Gelijkheid in tewerkstelling	62	→
Werkzaamheidsgraad vrouw/man		
Gender gap in deeltijdse tewerkstelling		
Gender gap in langdurige werkloosheid		
Discriminatie en geweld	75	→
Discriminatie: geslacht		
Intrafamiliaal geweld		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

In tabel 5.2 worden enkele absolute cijfers verzameld rond de evolutie van **intrafamiliaal geweld (IFG)** in Kalmthout. Aangezien de cijfers sterk schommelen van jaar tot jaar, worden alle jaren weergegeven.

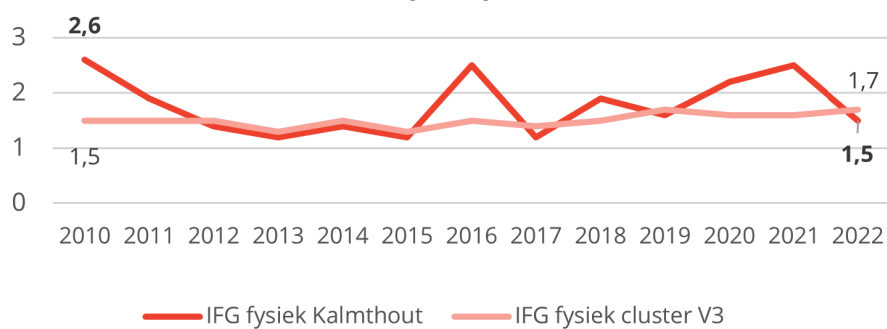
Tabel 5.2: evolutie intrafamiliaal geweld

	IFG Fysiek	IFG psychisch
2010	46	25
2011	35	21
2012	25	33
2013	22	23
2014	25	24
2015	22	38
2016	46	43
2017	22	47
2018	35	47
2019	29	39
2020	41	44
2021	48	40
2022	29	47

Bron: provincies.in.cijfers

Naast fysiek en psychisch intrafamiliaal geweld werden er in Kalmthout in 2022 ook 4 gevallen van seksueel IFG en 5 gevallen van economisch IFG geregistreerd.

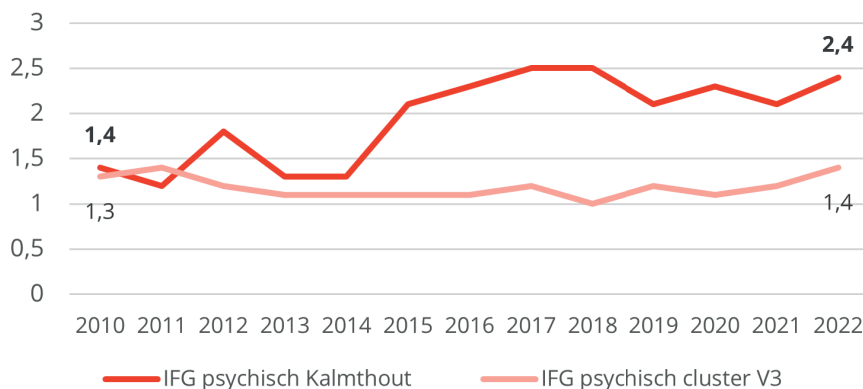
Om een vergelijking te maken met de cluster, bekijken we ook het aantal gevallen per 1000 inwoners.

Grafiek 5.1: IFG fysiek per 1000 inwoners

Bron: provincies.in.cijfers

Wat opvalt bij grafiek 5.2 is het hoge cijfer in Kalmthout t.o.v. de cluster in de geregistreerde gevallen van psychisch intrafamiliaal geweld.

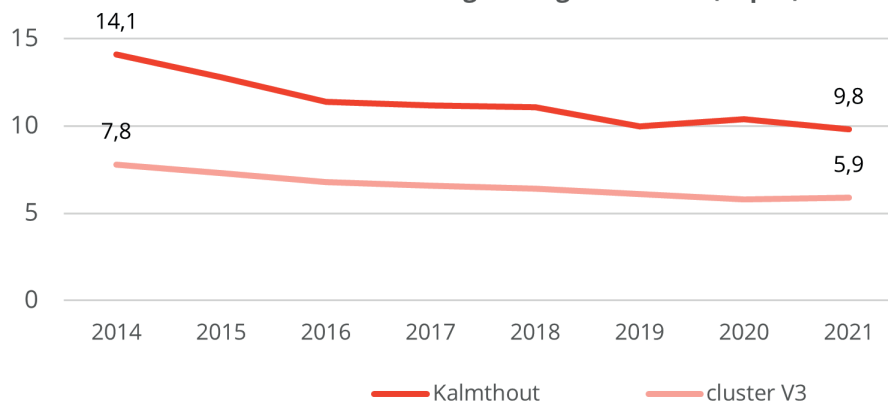
Grafiek 5.2: IFG psychisch per 1000 inwoners

Bron: *provincies.in.cijfers*

Binnen deze SDG kunnen we ook kijken naar de genderkloof in de werkzaamheidsgraad binnen de gemeente. Deze genderkloof wordt grafisch weergegeven in grafiek 5.3. Alhoewel het verschil in werkzaamheid tussen mannen en vrouwen sterk gedaald is, blijft het verschil met de cluster nog steeds hoog.

Grafiek 5.3: werkzaamheidsgraad - genderkloof (%-ptn)

Bron: *eigen berekening obv provincies.in.cijfers*

De werkzaamheidsgraad bij mannen lag in 2021 op 81,7% . Dit is beduidend hoger dan bij vrouwen (71,8%). Bij de vrouwen steeg de werkzaamheidsgraad wel sterker dan bij mannen. Bij mannen lag de werkzaamheidsgraad in 2008 op 79,2%, bij vrouwen op 61,8%. Het verschil in werkzaamheidsgraad tussen mannen en vrouwen daalde bijgevolg van ruim 17 procentpunten (ppt.) in 2008 tot ongeveer 10 ppt. in 2021.

SDG 5 in de praktijk

De gemeente Kalmthout heeft met de verschillende diensten een Regenboogplan opgesteld dat als leidraad dient voor een inclusief beleid. Het informeren van inwoners over genderdiversiteit en beeldvorming, het tegengaan van discriminatie en gelijke kansen voor iedereen staan hierbij centraal.

Met de twee regenboogvoetpaden in onze gemeente geven we een duidelijk signaal dat we geen discriminatie aanvaarden. We hijsen ook de regenboogvlag op 17 mei in het kader van de internationale dag tegen holebifobie en transfobie.

Vier van onze scholen deden in 2024 mee aan de actie PAARS, waarbij kinderen en jongeren op 17 mei paarse polsbandjes kunnen dragen of paars in hun kleding kunnen dragen. De actie maakt deel uit van de sensibiliseringscampagne rond het LGBTQ-thema.

Het Huis van het Kind Kalmthout gaat samen met partners de strijd aan tegen menstruatiearmoede met de actie “menstruatiemaart”.

Voor de vrouwen van het LOI worden yoga sessies georganiseerd.

Samen met enkele buurgemeenten en CAW Antwerpen zet Kalmthout zich in tegen intrafamiliaal geweld via het samenwerkingsverband van het Family Justice Center Veilig thuis.

Uitdagingen

- Verder inzetten op **menstruatiewelzijn**: dit betekent bestrijden van menstruatiearmoede, -schaamte, -taboe én -stigma. De thematiek raakt aan verschillende maatschappelijke domeinen: welzijn, onderwijs, jeugd, gelijke kansen, ...
- Actief **bestrijden van genderstereotypen** en ervoor zorgen dat iedereen dezelfde kansen en rechten hebben: genderdiversiteit en inclusie zijn essentieel voor een rechtvaardige en gelijke samenleving.
- Verder werken aan een **inclusieve organisatie**.
- Actief inzetten op activering van **vrouwelijke leefloongerechtigden**.

Prosperity

SDG 7: Betaalbare en duurzame energie

SDG 7 heeft als doel om voor iedereen toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame energie te waarborgen. Lokale besturen kunnen in grote mate bijdragen aan SDG 7 door hun gebouwen energie-efficiënt te maken, lokale hernieuwbare energieproductie te maximaliseren, energie-efficiënte investeringen uit te voeren en energie-armoede detecteren. Ook het opnemen van duurzaamheidscriteria in het aankoopbeleid draagt bij tot een duurzaam energiebeleid. Het realiseren van SDG 7 op lokaal niveau draagt niet alleen bij aan een duurzamere energietoekomst, maar creëert ook economische kansen en stimuleert lokale werkgelegenheid. Kalmthout ondertekende als 1 van de 294 Vlaamse gemeenten het Lokaal energie- en klimaatpact (LEKP).

Tabel 7.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 7.

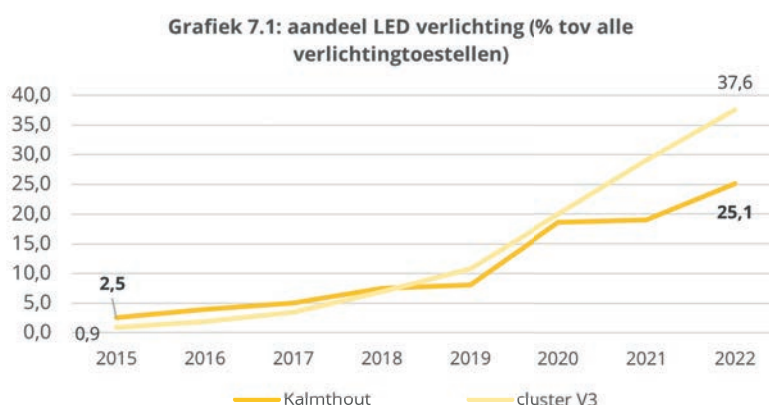
Tabel 7.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 7 - 2023	score	trend
Duurzame energieproductie	28	→
Lokale productie hernieuwbare elektriciteit (% verbruik)		
Fotovoltaïsche (PV) benuttingsgraad daken (%)		
Geïnstalleerd vermogen windturbines (MW)		
Energie intensiteit	58	→
Energie intensiteit huishoudens t.a.v. aantal inwoners		
Energie intensiteit bedrijven t.a.v. toegevoegde waarde		
Percentage (%) straatverlichting dat LED is		
Betalbare energie	75	↓
Budgetmeter elektriciteit		
Budgetmeter aardgas		
Betaalbaarheid energie en water		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Binnen de energietransitie is de realisatie van energiebesparingen een grote uitdaging. Lokale besturen spelen hierbij een belangrijke rol. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 formuleerde de Vlaamse Regering enkele besparingsdoelstellingen voor de gebouwen en technische infrastructuur van alle overheden. In het Lokaal Energie-en Klimaatpact (LEKP) dat door Kalmthout werd ondertekend, wordt deze doelstelling overgenomen. Deze doelstelling beoogt een jaarlijkse primaire energiebesparing van 3% in de **gemeentelijke gebouwen** en technische infrastructuur. Het referentiejaar is 2019. In 2030 moet dus een primaire energiebesparing van 26,4% t.o.v. 2019 behaald worden. Op 31/12/2022 werd in Vlaanderen reeds 14,65 % van de 26,4% bespaard. In Kalmthout was dit 7,52%.

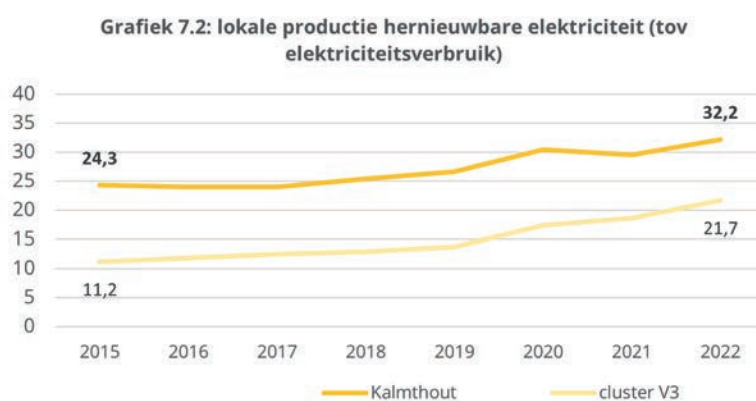
Een andere belangrijke indicator is de omschakeling van de openbare verlichting naar LED-lampen. Binnen het LEKP engageren de lokale besturen zich om alle openbare verlichting om te schakelen naar LED. Grafiek 7.1 toont de evolutie van deze **verledding**. De verledding (via Fluvius) zit duidelijk in een stroomversnelling. Tegen 2028 zou alle openbare verlichting in Kalmthout verLED moeten zijn.

Bron: provincies.in.cijfers

Om de doelstelling van het Burgemeestersconvenant te halen, moet gewerkt worden op 2 sporen: energiebesparing enerzijds en de lokale productie van duurzame en hernieuwbare energie anderzijds. De Europese Unie en haar lidstaten hebben concrete doelstellingen vastgelegd om het aandeel hernieuwbare energie sterk te vergroten. Op Europees niveau wil men tegen 2030 minimum 42,5% van de verbruikte energie hernieuwbaar produceren.

Grafiek 7.2 toont de lokale productie van **hernieuwbare elektriciteit** t.o.v. het elektriciteitsverbruik. In deze grafiek geven we een overzicht van de productie en afname van enerzijds groene stroom (hernieuwbare elektriciteit) en anderzijds duurzame warmte op het grondgebied van Kalmthout.

Bron: provincies.in.cijfers

De totale productie van hernieuwbare elektriciteit in 2022 op het grondgebied van Kalmthout wordt geschat op 25.162 MWh. Dit komt overeen met 32,2% van het totale elektriciteitsverbruik op het grondgebied in datzelfde jaar. Dankzij deze lokale groenestroomproductie werd een CO₂-uitstoot vermeden van 5.561 ton CO₂. Alhoewel de zonnestroominstallaties een belangrijke plaats innemen in de lokale productie van hernieuwbare energie is er nog veel plaats voor zonnepanelen. In Kalmthout wordt geschat dat nog maar 9,5% van het zonnepotentieel van de daken wordt benut (1 januari 2022). Voor de provincie Antwerpen is dit 7,6%. Voor het Vlaams Gewest gaat het om 7,4%.

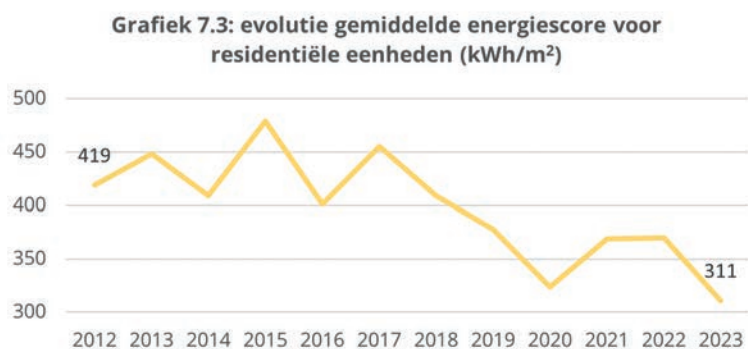
Groene en duurzame warmte kan op gebouwniveau opgewekt worden via bijvoorbeeld warmtepompen, zonneboilers, verwarmingsinstallaties op hout of pellets of via warmtekrachtkoppeling (WKK). Bij collectieve verwarmingsinstallaties wordt de warmte via een warmtenet verdeeld naar verschillende gebouwen. In 2022 hadden 387 wooneenheden of 4,6% van de woongelegenheden in Kalmthout een individuele duurzame warmtetechniek, waarvan het merendeel warmtepompen.

Energieprestatiecertificaten

Het EPC-label wordt bepaald op basis van de energiescore. Ze wordt berekend aan de hand van allerhande gegevens over de woning zoals de oppervlakte, het volume, de aanwezige isolatie, de verwarmingsinstallatie.

Vlaanderen wil dat tegen 2050 alle woningen energiezuinig zijn (Energie label A of A+ zijnde max. 100 kWh/m², Renovatiepact 2050). Er wordt geschat dat 10,0% van de onderzochte appartementen en ééngezinswoningen in 2023 in Kalmthout reeds een Energie label A of A+ hadden. Dit aandeel is hoger dan de cluster (8,7%) en hoger dan in het Vlaams Gewest (7,8%). Langs de andere kant had 26,2% van de onderzochte woningen nog Energie label F en 11,3% Energie label E.

Op basis van de verdeling van de EPC-labels over de woningen met een gekende energiescore, kan een inschatting gemaakt worden van die verdeling over het **gehele woningpark**. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) heeft deze oefening gemaakt. Het resultaat voor Kalmthout wordt weergegeven in grafiek 7.3.

Bron: provincies.in.cijfers

Het doorsnee E-peil van afgewerkte **nieuwbouw-woningen** is gedaald van 77 in 2012 naar 18 in 2022.

In het kader van de **energie-armoede** zijn er verschillende beschermingsprocedures ingesteld: als een gezin wordt gedropt bij een energieleverancier en niet tijdig een andere leverancier vindt, dan wordt hij klant bij de distributienetbeheerder. Die neemt in Vlaanderen de rol van sociale leverancier op zich. Ook bij de netbeheerder gebeurt het dat een gezin de rekeningen niet meer kan betalen. Dan zijn er nog verschillende maatregelen om dat gezin te beschermen, zoals een meter met voorafbetalingsfunctie, noodkrediet, stroombegrenzer en minimale levering aardgas. Enkel de distributienetbeheerder kan de elektriciteits- en/of aardgastoevoer van een gezin afsluiten. Maar dat is enkel mogelijk na advies van de Lokale Adviescommissie (LAC) van de gemeente.

Tabel 7.2 toont een aantal indicatoren van energie-armoede. In 2023 waren er in Kalmthout 104 huishoudens met een actieve budgetmeter elektriciteit. Dit komt overeen met 13,4 actieve budgetmeters per 1000 afnemers. In Vlaanderen is dit 16,8 per 1000 afnemers.

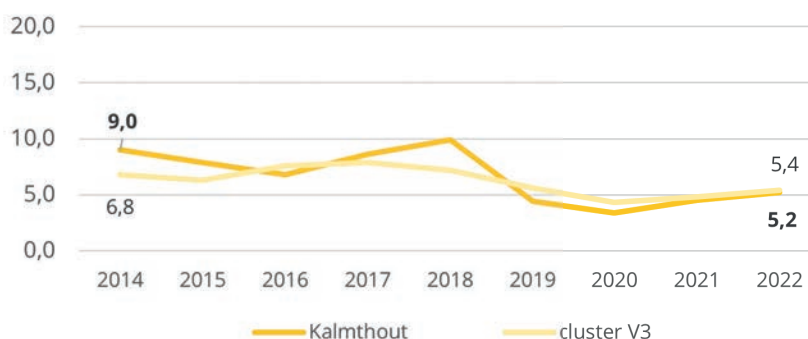
Tabel 7.2: Indicatoren energie-armoede

	2014	2023
Aantal budgetmeters elektriciteit Kalmthout	85	104
Per 1000 afnemers Kalmthout	11,8	13,4
<i>Per 1000 afnemers cluster V3</i>	<i>9,3</i>	<i>11,7</i>
aantal budgetmeters gas Kalmthout	54	69
Per 1000 afnemers Kalmthout	9,3	11,3
<i>Per 1000 afnemers cluster V3</i>	<i>9,1</i>	<i>10,8</i>

Bron: provincies.in.cijfers en gemeentemonitor

Het aantal dossiers elektriciteit dat behandeld wordt op het LAC kent een wisselend verloop. Grafiek 7.4 toont dit aantal per 1000 afnemers. In absolute cijfers ging dit in het jaar 2022 om 40 dossiers. Dit is een daling t.o.v. 2014 met 22 dossiers.

Grafiek 7.4: aantal behandelde dossiers elektriciteit op LAC (per 1000 afnemers)

Bron: provincies.in.cijfers

SDG 7 in de praktijk

Er werd een subsidiereglement goedgekeurd voor “energiebesparende en klimaatadaptieve maatregelen”. Met die steunmaatregelen wil de gemeente haar inwoners aanzetten om energiebesparende ingrepen te doen in de bestaande woningen.

De gemeente stelt ook daken van publieke gebouwen ter beschikking voor het opwekken van lokale hernieuwbare energie met burgerparticipatie.

In samenwerking met IGEAN kunnen inwoners bij het EnergieK loket terecht voor gratis energie- en renovatieadvies op maat. Daarnaast helpen ze ook met het vergelijken van offertes.

Energiesnoeiërs stimuleren kwaliteitsvol en energiezuinig wonen in kwetsbare huishoudens.

Uitdagingen

- Meer **bekendheid** geven aan de subsidiemogelijkheden inzake rationeel energiegebruik, groene energie en klimaatadaptieve maatregelen.
- Als lokaal bestuur zelf het **goede voorbeeld** geven en groene energie verder uitbouwen (energiedelen, warmtenetten, PV-installaties, windenergie, ...).
- Meer aandacht en begeleiding voor **doelgroepen** die minder financiële middelen hebben om zelf te investeren in groene energie.
- Het detecteren en vastpakken van **energie-armoede** via het voorzien van maatregelen op maat van de doelgroepen (EnergieK-loket, subsidies, woonkwaliteit, ...).
- Het uitvoeren van het **LEKP** wat betreft duurzame energie en energiebesparende maatregelen.

SDG 8:

Waardig werk en economische groei

Het doel van deze SDG is om inclusieve en duurzame economische groei te realiseren, de werkgelegenheid te bevorderen en waardig werk te garanderen.

Zorgen dat economische groei hand in hand gaat met sociale rechtvaardigheid en gelijke kansen is een belangrijk streven binnen SDG 8. Lokale besturen hebben hier een impact omdat ze zelf een belangrijke werkgever zijn én ze kunnen meehelpen aan een gunstig ondernemingsklimaat.

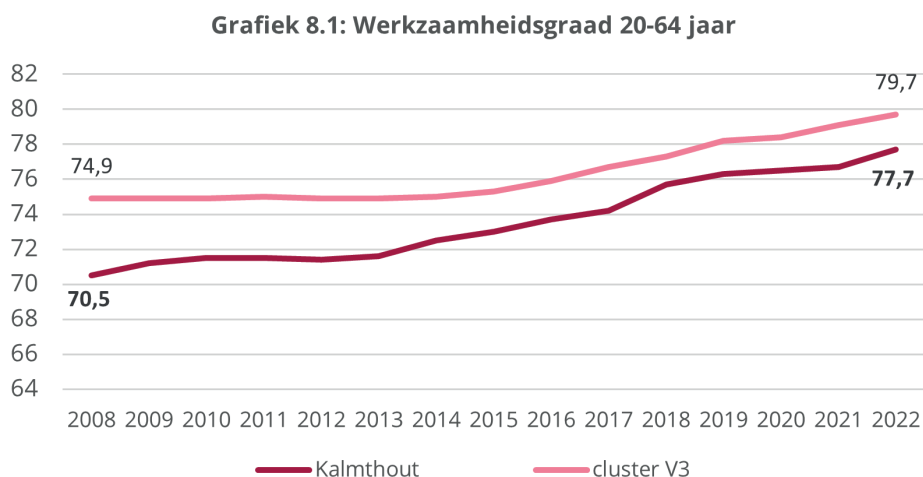
Tabel 8.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 8.

Tabel 8.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 8 - 2023	score	trend
Tewerkstelling	68	→
Werkzaamheidsgraad 20-64 jarigen		
Werkzaamheidsgraad vrouwen		
Werkzaamheidsgraad ouderen (55+)		
Werkzaamheidsgraad niet-Belgen, EU		
Werkzaamheidsgraad niet-Belgen, niet EU		
Werkloosheid	75	↑
Werkzoekendegraad vrouwen		
Werkzoekendegraad jongeren (20-24 jarigen)		
Werkzoekendegraad ouderen (55-64 jarigen)		
Langdurige werkloosheidsgraad		
Laaggeschoolde werkloosheidsgraad		
Circulaire en Sociale Economie	66	↑
Doelgroepmedewerkers in tewerkstelling sociale economie		
Tewerkstelling: ratio circulaire jobs		
Groei	25	→
Netto groeiratio ondernemingen		
Bruto toegevoegde waarde per capita		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

In 2022 lag de **werkzaamheidsgraad** bij de Kalmthoutse bevolking van 20 tot 64 jaar op 77,7%. Dat betekent dat 77,7% van de 20- tot 64-jarigen in dat jaar betaalde arbeid verrichtte. Hiermee doet Kalmthout het iets beter dan Vlaanderen (76,6%) en de provincie (74,8%), maar slechter dan de cluster (79,7%). In 2014 bedroeg de werkzaamheidsgraad nog maar 66,7%. Grafiek 8.1 toont de evolutie vanaf 2008.

Bron: provincies.in.cijfers

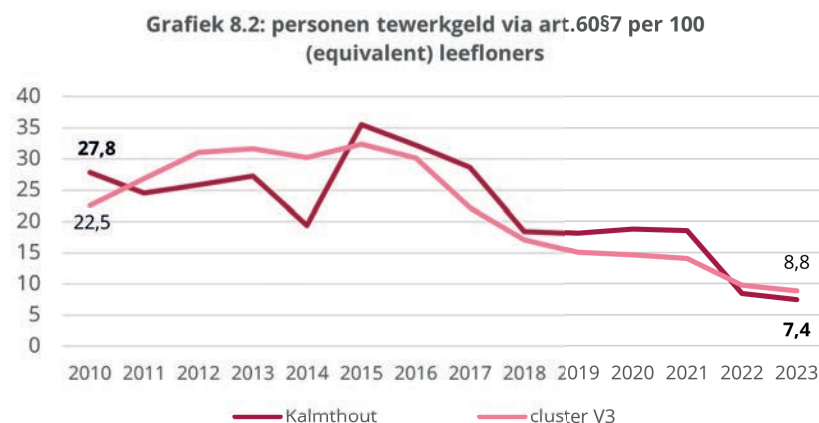
In 2023 waren er in Kalmthout 359 **werkzoekenden zonder werk (WZW)** (jaargemiddelde). Tabel 8.2 gaat in op enkele kenmerken van de werkloosheid in Kalmthout.

Tabel 8.2: Kenmerken werkloosheid in Kalmthout (2023)

	jaargemiddelde	% tov WZW
WZW laaggeschoold	129	35,9
WZW vrouwen	176	49,0
WZW meer dan 2 jaar werkloos	124	34,5
WZW 60 jaar of ouder	64	17,8
WZW met weinig kennis Nederlands	55	15,3

Bron: provincies.in.cijfers

Een specifieke vorm van tewerkstelling is de **tewerkstelling via artikel 60 §7**. Deze tewerkstelling zorgt ervoor dat een (equivalent) leefloongerechtigde het recht op werkloosheidsuitkeringen kan verwerven en beroepservaring kan opdoen. In 2023 waren er in Kalmthout 9 personen tewerkgesteld via deze tewerkstellingsvorm. In 2015 waren dit er nog 22. Grafiek 8.2 toont de evolutie in vergelijking met de cluster. Hierbij valt op dat deze tewerkstelling ook in de cluster een dalende evolutie kent.

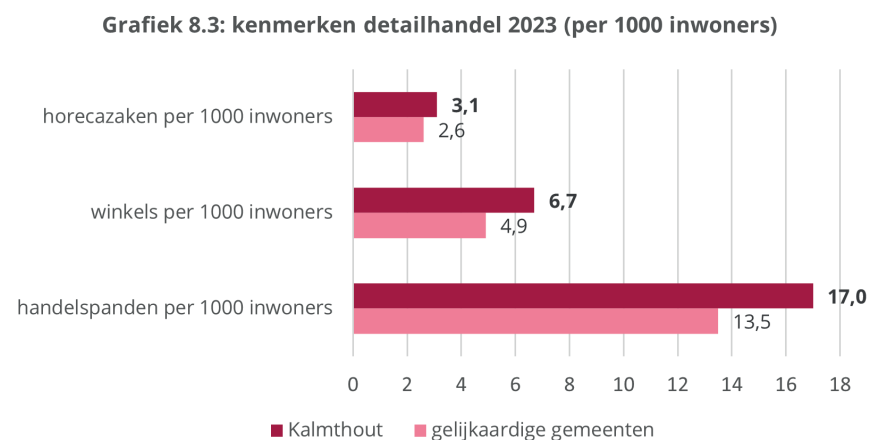

Bron: provincies.in.cijfers

Een indicator van de economische groei is de **netto groeiratio van ondernemingen**. Deze lag in Kalmthout in 2022 op 4,9%. Het gaat om het verschil tussen de oprichtingsgraad en de stopzettingsgraad. Het gemiddelde van de cluster bedroeg 4,8%.

De **ondernemersgraad** in Kalmthout bedraagt in 2023 15,4% . Dit wil zeggen dat 15,4 % van de bevolking op arbeidsleeftijd actief is als ondernemer. Dit is hoger dan Vlaanderen (12,7 %) en de cluster (13,5%).

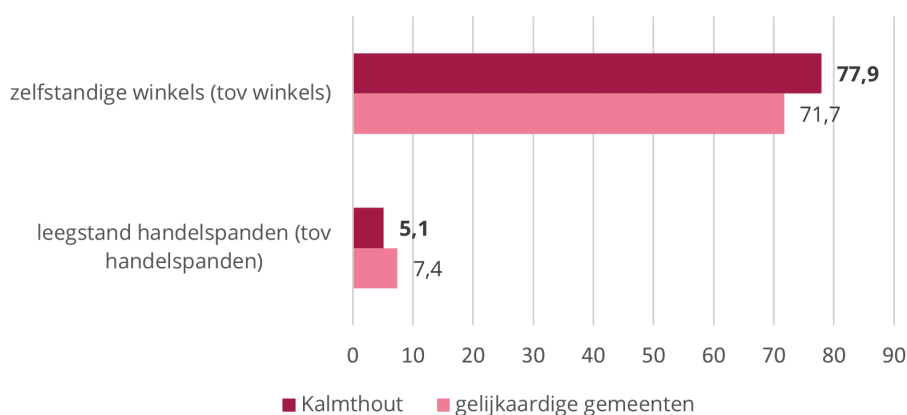
Grafieken 8.3 en 8.4 tonen enkele kenmerken van de **detailhandel** in Kalmthout en dit in vergelijking met gelijkaardige gemeenten (binnen stadsgewest zeer goed uitgerust) ⁴.

Bron: provincies.in.cijfers

⁴ Typologie werd uitgewerkt in de studie “uitrustingsgraad van de Vlaamse gemeenten 2023” en kent aan elke gemeente een uitrustingsniveau toe rekening houdend met voorzieningen op het vlak van onderwijs, zorg, dienstverlening, horeca, cultuur, sport,... . Dit resulteert in 7 types van steden en gemeenten.

Grafiek 8.4: kenmerken detailhandel 2023 (percentages)

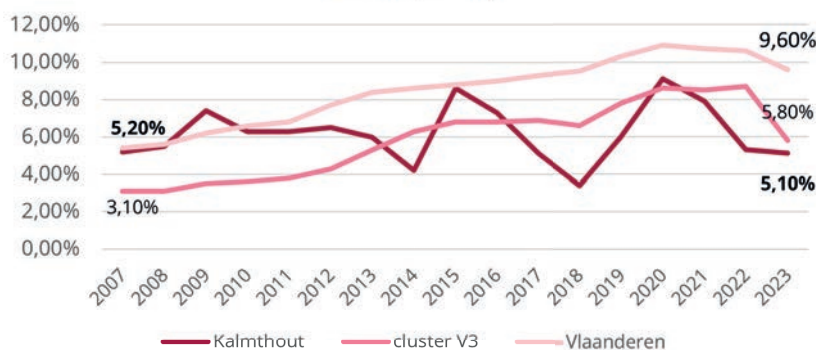
Bron: provincies.in.cijfers

Het grote aanbod in Kalmthout in vergelijking met gelijkaardige gemeenten komt ook tot uiting in de burgerbevraging: 85% van de Kalmthoutse bevolking vindt dat er voldoende winkelvoorzieningen zijn voor dagelijkse boodschappen (tegenover 70% gemiddeld in de cluster) en 69% is tevreden over de winkelvoorzieningen tegenover 57% in de cluster.

De consument koopt steeds meer **online**, bijvoorbeeld via de computer of smartphone. In 2023 vond in Vlaanderen 25,2% van alle persoonlijke en huishoudelijke consumentenuitgaven via een webwinkel plaats. Ten opzichte van 2022 steeg het bedrag van alle online bestedingen in Vlaanderen met 10,4% (+1% bij goederen en +22,1% bij diensten).

Deze wijzigende trend in de detailhandel heeft gevolgen voor de **leegstand** van handelspanden. Leegstand - en eventuele verloederings die dit met zich meebrengt - heeft een negatieve uitstraling op de gemeente. De leegstand van handelspanden is sinds 2008 sterk toegenomen in Vlaanderen. Grafiek 8.5 toont dat Kalmthout deze evolutie niet volgt.

Grafiek 8.5: leegstaande handelspanden (t.o.v. handelspanden)

Bron: provincies.in.cijfers

Horeca beïnvloedt in grote mate de sfeer en het straatbeeld in een stad of gemeente en bepaalt mee het sociale weefsel van een gemeente. In Kalmthout zijn er 3,1 horecazaken per 1000 inwoners in 2023. Een lichte daling t.o.v. 2017 toen dit cijfer 3,3 bedroeg. In de cluster zijn er 2,6 horecazaken per 1000 inwoners. Hier is de daling t.o.v. 2017 sterker toen het aantal 3,2 bedroeg.

Binnen deze SDG kunnen we ook kijken naar het **toerisme** in Kalmthout. Grafiek 8.6 geeft de evolutie weer van het aantal overnachtingen in Kalmthout. De sterke stijging in 2022 valt onmiddellijk op.

Onderstaande tabel toont nog enkele andere cijfers betreffende het toerisme in Kalmthout.

Tabel 8.3: Toerisme in Kalmthout			
	2010	2020	2023
Deelnemers toeristische gidsen	1000	109	828
Deelnemers Natuurgids	2 149	126	1 724
Bezoeken infokantoor Visit	12 540	11 178	16 123

Bron: dienst vrije tijd Kalmthout

SDG 8 in de praktijk

Lokaal bestuur Kalmthout zet in op samenwerking met maatwerkbedrijven.

Er is in Kalmthout een uitgebreid aanbod voor startende ondernemers: starterspakket, subsidies, jobbeurs.

De gemeente organiseert jaarlijks een evenement voor de lokale ondernemers.

Uitdagingen

- Inzetten op (sociale) **activering** als opstap naar regulier tewerkstelling in het kader van maatschappelijke integratie.
- Aandacht voor **specifieke doelgroep** van niet beroepsactieven en werkzoekenden met een complexe problematiek.
- Bevorderen van duurzaamheid in het **toerisme** in Kalmthout.
- Blijvend inzetten op de ondersteuning van **startende (detail) handelaars**.
- Op vlak van lokale economie blijven voor de kleinere winkelkernen de uitdagingen groot en is een **gericht locatiebeleid** met een focus op dagelijkse goederen en sociale cohesie essentieel. Ook in onze gemeente neemt de leegstand van commerciële handelspanden af, wat mogelijk het gevolg kan zijn van het verdwijnen van commerciële panden uit het aanbod door bijvoorbeeld bestemmingswijzigingen.
- Voorkomen van **leegstand** binnen de detailhandel.
- Inzetten op bloeiende handelskernen via een gericht **detailhandelsbeleid**. Een doeltreffend beleid komt immers tegemoet aan de uitdagingen van de detailhandel zoals de negatieve invloed van leegstand, de verschraling van het aanbod en het stijgend succes van het online winkelen.

SDG 9:

Industrie, innovatie
en infrastructuur

SDG 9 omvat investeringen in transport, energie, water en communicatietechnologieën om duurzame ontwikkeling te ondersteunen. Deze SDG moedigt de groei van industrieën aan die ecologisch duurzaam zijn en inclusieve werkgelegenheid bieden. Aangezien lokale besturen in Vlaanderen instaan voor ongeveer de helft van de overheidsinvesteringen in infrastructuur hebben deze besturen een belangrijke impact op deze SDG. Daarnaast is er ook de nodige aandacht voor de digitale inclusie zodat iedereen ten volle kan deelnemen aan de digitale samenleving. Bij deze e-inclusie is ook een rol weggelegd voor lokale besturen.

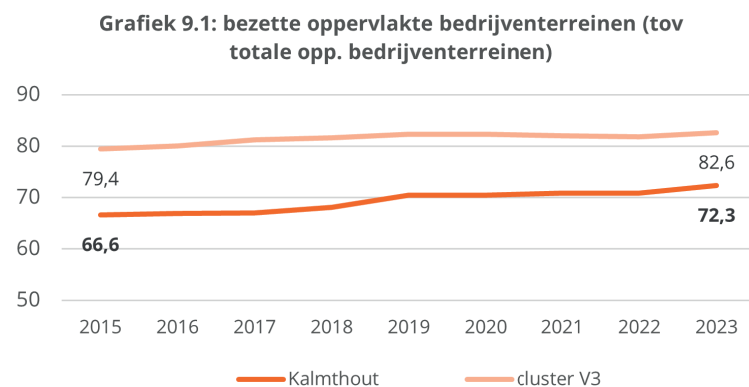
Tabel 9.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 9.

Tabel 9.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 9 - 2023	score	trend
Kennisintensieve economie	53	→
Aandeel zelfstandigen in kennisintensieve dienstensectoren en hoog en medium hoogtechnologische industrie		
Aandeel werknemer in kennisintensieve en creatieve sectoren p het totale aantal werknemers werkzaam in de gemeente		
Infrastructuur	81	↗
Internetaansluiting in de woning		
Bezettingsgraad bedrijventerreinen		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Een indicator binnen deze SDG is de bezetting van de **bedrijventerreinen** in Kalmthout. Grafiek 9.1 toont de evolutie hiervan.

Bron: gemeentemonitor

In het algemeen scoren centrumsteden en gemeenten met een grotere bevolking sterker op de tewerkstelling in de **kennisintensieve economie**. Toch maken sommige kleinere gemeenten een inhaalbeweging. Zo kent Kalmthout een stijging van het aantal zelfstandigen in de kennisintensieve dienstensector van 464 in 2009 naar 728 in 2023.

Wat betreft de **internetaansluiting** in de woning blijkt uit de burgerbevraging van 2023 dat 98% van de inwoners van Kalmthout beschikt over een internetaansluiting. Alhoewel de toegang tot het internet overal in België is toegenomen, blijkt uit de 'Barometer Digitale Inclusie' van de Koning Boudewijnstichting (2022) dat de **digitale kloof** tussen 2019 en 2021 verder toenam (met 6%). Maar liefst 46% van de Belgische bevolking is digitaal kwetsbaar. Ook uit het onderzoek van de Vlaamse Digimeter in 2023 blijkt dat de technologische veranderingen en innovaties voor de helft van de Vlamingen te vlug na elkaar komen.

De **digitalisering bij alle overheidsdiensten** zet zich voort en wordt in de toekomst nog belangrijker. Uit de burgerbevraging blijkt dat 71% van de ondervraagde in Kalmthout tevreden is over de digitale dienstverlening tegenover 67% in Vlaanderen.

Als we kijken naar het aantal digitaal opgevraagde attesten via Mijn Burgerprofiel zijn er in Kalmthout in 2023 slechts 39 personen per 1000 inwoners die via deze weg attesten hebben opgevraagd. In Vlaanderen was dit 66,4 per 1000 inwoners.

De vraag naar betaalbare toegankelijke **infrastructuur** voor verenigingen, organisaties en particulieren die socio-culturele activiteiten willen organiseren, is groot en stijgt nog steeds: in 2023 werd Club K 375 keer gehuurd/gebruikt, waarvan 69 keer door Club Kalmthout zelf voor eigen programmatie. Zonnedaauw werd 333 keer verhuurd/gebruikt in 2023, met de opmerking dat de twee kleinere gelijkvloerse ruimtes niet meer verhuurd werden sinds april 2023 wegens eigen gemeentelijk gebruik.

De infrastructuur die gebruikt wordt voor socio-culturele activiteiten - voor eigen aanbod en van derden - is verouderd en voldoet niet meer aan alle kwalitatieve, duurzaamheids- en toegankelijkheidsvereisten. Dit geldt voor Club K, Kerk Heide, Diesterweg, jeugdhuis Govio, Blijdenberg, Zonnedaauw, Kunsthuis Ernest Albert, Oude pastorie centrum.

Slechts enkele van de gebouwen zijn eigendom van de gemeente; de overige gebouwen zijn via een overeenkomst in bruikleen of huur: Club K, Kerk Heide, domein Diesterweg, Zonnedaauw. Een aantal van deze verouderde gebouwen zit met een asbestproblematiek (Club K, Kerk Heide, Diesterweg,...).

SDG 9 in de praktijk

Lokaal bestuur Kalmthout heeft, samen met de omliggende gemeenten, ingetekend op het project e-inclusie. Het doel is om een e-inclusiebeleid te realiseren met aandacht voor toegang, kennis en laagdrempelige dienstverlening.

Een ander belangrijk initiatief van het lokaal bestuur is het participeren aan het project Digibanken waar burgers terechtkunnen voor digitale ondersteuning zoals het uitlenen van een laptop, het volgen van een opleiding, ... Ook het project Digidak in Kalmthout kadert in dezelfde doelstelling: het wegwerken van digitale uitsluiting in de samenleving.

Uitdagingen

- Voldoende aandacht voor **digitaal kwetsbare inwoners**. Een sterk e-inclusiebeleid werkt rond 4 pijlers:
 1. Verbeteren van toegang tot digitale technologie
 2. Versterken van digitale vaardigheden
 3. Verbeteren van toegang tot essentiële dienstverlening
 4. Versterken lokale regierol e-inclusie
- Een visie vormen op korte en langere termijn over de bestemming en het beheer van de **infrastructuur voor eigen dienstverlening en voor derden**.
- Gericht zoeken naar **subsidies** om investeringen in infrastructuur mee te financieren.
- Het **gebruik van schoolgebouwen** nog verder verhogen om tegemoet te komen aan een reële nood aan ruimte voor verenigingen en organisaties.
- Gefaseerde ontwikkeling van het lokale bedrijventerrein **Rijkmaker** conform het RUP.
- Vaststellen van voorwaarden voor **verweving van ondernemen met wonen**.

SDG 10: Ongelijkheid verminderen

Deze SDG richt zich op het verminderen van ongelijkheid in inkomen, kansen en toegang tot basisvoorzieningen zoals vervoer, onderwijs en gezondheidszorg.

Binnen deze SDG kunnen lokale besturen op verschillende actiedomeinen een rol spelen: actief ingaan tegen discriminatie, een inclusieve werkgever zijn, inzetten op toegankelijke dienstverlening en toegankelijke gebouwen.

Tabel 10.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 10.

Tabel 10.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 10 - 2023	score	trend
Houding tegenover diversiteit	60	→
Inkomensongelijkheid	59	→
Discriminatie (seksuele geaardheid, herkomst, fysieke of mentale) beperking)	87	→
Herkomstkloof in tewerkstelling	66	↓
Herkomstkloof in de werkzaamheid		
Herkomstkloof in de langdurige werkloosheid		

Bron: SDG-monitor

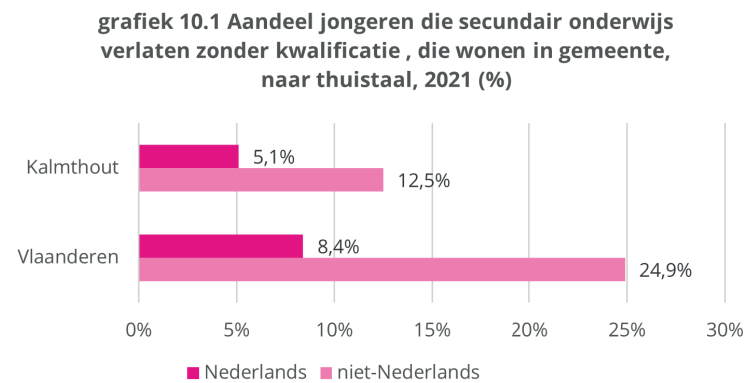
Cijfers en vaststellingen

In 2023 woonde er in Kalmthout 2.136 'vreemdelingen'. Dit is 11% van de bevolking. Indien we kijken naar het aantal personen van buitenlandse herkomst (zie definitie in hoofdstuk demografie) gaat het over 4.314 personen of 22,2% van de bevolking. Dit percentage opsplitsen naar herkomstgroep geeft 16,5% van EU herkomst en 5,7% van niet-EU herkomst.

Volgens de burgerbevraging van 2023 staat 35% van de ondervraagden in Kalmthout positief tegenover **diversiteit** (tegenover 32% in Vlaanderen).

13% vindt dat er te veel mensen met verschillende herkomst in de gemeente wonen en 16% zou het onprettig vinden als er een gezin met een verschillende herkomst in het huis naast hen komt wonen. Over heel Vlaanderen bedragen deze cijfers respectievelijk 31% en 20%.

Als we kijken naar de **herkomstkloof in onderwijs** in Kalmthout en meer specifiek naar het aandeel van de jongeren die het secundair onderwijs verlaten zonder kwalificatie, zien we in grafiek 10.1 dat 12,5% van de jongeren met een niet-Nederlandse thuistaal vroegijdig het onderwijs verlaten tegenover 5,1% met het Nederlands als thuistaal. Hierbij moeten we wel vermelden dat de evolutie van het aandeel jongeren die vroegtijdig het secundair onderwijs verlaten een zeer wisselvallig verloop kent (zie grafiek 10.2).

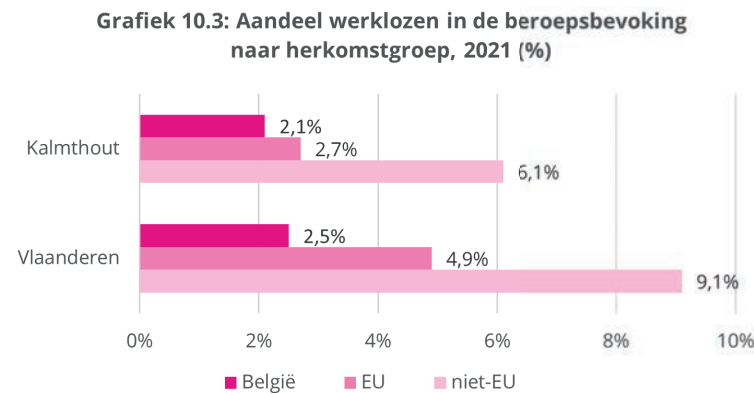

Bron: gemeentemonitor

Bron: gemeentemonitor

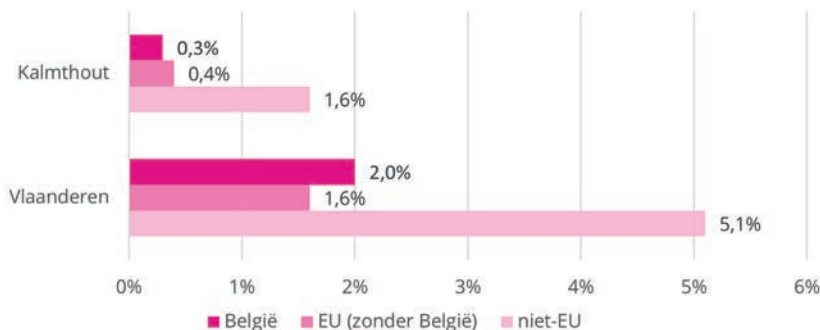
Het aandeel werklozen in de beroepsbevolking naar herkomstgroep geeft een idee van de **herkomstkloof in tewerkstelling**. Grafiek 10.3 toont het resultaat. De herkomstkloof in de werkloosheidsgraad bedroeg in Kalmthout 4,1%. Dit betekent dat de werkloosheidsgraad bij personen van niet-EU herkomst 4,1 procentpunten hoger ligt dan bij personen van Belgische herkomst. In Vlaanderen bedroeg de herkomstkloof 6,5%.

Bron: gemeentemonitor

Om te kijken naar een eventuele **herkomstkloof in huisvesting**, beschikken we enkel over cijfers over het aandeel huurders van een sociale woning per nationaliteitsgroep. Dit wordt weergegeven in grafiek 10.4.

Grafiek 10.4: Aandeel huurders van een sociale woning tov aantal inwoners per nationaliteitengroep, 2022 (%)

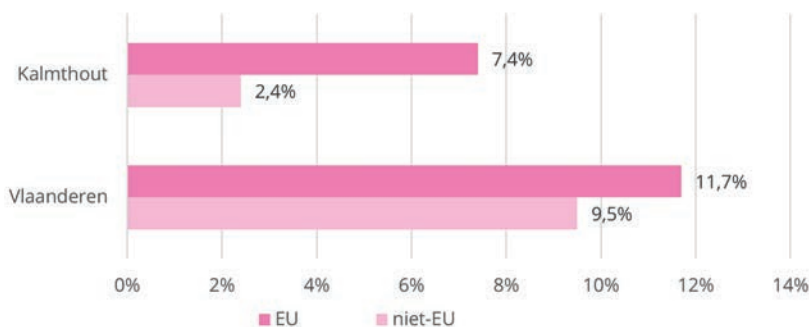

Bron: gemeentemonitor

Hier moeten we wel vermelden dat, als we kijken naar de absolute cijfers van de niet-EU-herkomstgroep, dit in 2022 gaat over 5 personen.

Een laatste element om te bekijken is de **herkomstkloof in politieke participatie**. We kijken hiervoor naar de ingeschreven kiezers voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

Grafiek 10.5 Aandeel ingeschreven kiezers met vreemde nationaliteit tov aantal potentiële kiezers - 2018 (%)

Bron: gemeentemonitor

SDG 10 in de praktijk

In samenwerking met Saamo (organisatie voor maatschappelijk opbouwwerk) creëerde Kalmthout de STEK, een laagdrempelige plek voor mensen in kwetsbare posities. Er is ruimte voor ontmoeting, vragen, vorming en ondersteuning. Mensen die uitsluiting ervaren, voelen zich er welkom. Op deze locatie worden mensen en lokale partners samengebracht: naast de STEK zijn ook de sociale kruidenier, Rap op Stap, Twinkeltje, 'Koffie & formulieren' er gevestigd.

In oktober 2021 stapte Kalmthout, samen met andere omliggende gemeenten, mee in de UITPAS. Deze heeft speciale aandacht voor mensen in armoede: bovenop de spaar- en ruilkansen krijgen zij een structurele korting op het vrijetijdsaanbod dat het UITPASlabel draagt. In 2024 waren er in Kalmthout 529 pashouders met kansentarief. In 2023 maakten 213 personen effectief gebruik van datzelfde tarief.

Rap op stap: Vrijwilligers helpen mensen met een beperkt budget met het boeken van daguitstappen, culturele en sportactiviteiten of vakanties.

Via Plan Samenleven is het project Taalmaatjes gestart: een taalmaatje is een Nederlandstalige inwoner die een duo vormt met een anderstalige dorpsgenoot - heel vaak een nieuwkomer die Nederlands wil oefenen. Er wordt regelmatig afgesproken waardoor de nieuwkomer enerzijds de Nederlandse taal ontdekt en de vrijwilliger zelf dan weer iets bijleert over andere talen en culturen.

In de speelpleinwerking van Kalmthout is er ook plaats voor kinderen met een zorgbehoefte (dolfijntjeswerking). Deze kinderen worden extra begeleid door de inclusieleiding die rekening houdt met de specifieke behoeften van elk kind. In 2023 waren er 21 kinderen aangemeld voor de inclusiewerking.

Uitdagingen

- Het effectieve bereiken van **kinderen en jongeren in kansarmoede** en hen op een duurzame manier behouden in de werking van lokale verenigingen.
- De **toegang tot het lokaal vrijetijdsaanbod** gemakkelijker maken voor alle doelgroepen.
- Het **lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie** moet op termijn een bovenlokale rol krijgen.
- Anderstalige ouders ondersteunen bij leesonderwijs van hun kinderen en meer toeleiden naar **taalinitiatieven**.
- Ondersteunen van het **Plan Geletterdheid**: Het Plan Geletterdheid wil de (digitale) geletterdheid verhogen bij jongeren, werkzoekenden, werkenden en bij mensen in armoede in Vlaanderen.
- Verder werken aan een **inclusieve organisatie**: creëren van een veilige omgeving waarin iedereen zich goed voelt en alle medewerkers hun talenten kunnen ontwikkelen, zonder onderscheid van geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid, afkomst of eventuele beperking.
- Iedere **nieuwe inwoner** versterken door het uitbouwen van een sociaal netwerk: lokaal bestuur heeft de regierol bij het ontsluiten van het aanbod reeds aanwezig in de gemeente (participatie- en netwerktraject).
- **Discriminatie** op de huisvestingsmarkt: de toegang tot behoorlijke huisvesting is een grondrecht. Toch is er nog veel discriminatie op de huisvestingsmarkt. Vooral kandidaat-huurders zonder arbeidscontract en kandidaat-huurders van niet-Belgische origine worden hiermee geconfronteerd.

SDG 11:

Duurzame steden en gemeenschappen

Deze SDG gaat over het verbeteren van de levenskwaliteit van alle burgers in steden en dorpen en dit onder meer door het stimuleren van groene mobiliteit, het aanbieden van culturele activiteiten en toegang tot kwalitatieve en betaalbare huisvesting. Lokale besturen kunnen een grote bijdrage leveren aan het realiseren van SDG 11 omdat ze verschillende hefboomen in handen hebben voor het creëren van leefbare en veerkrachtige dorpen en steden voor de toekomst.

Tabel 11.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 11.

Tabel 11.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 11 - 2023		score	trend
Duurzame verplaatsingen		64	↓
Duurzame verplaatsingen woon-werk			
Duurzame verplaatsingen vrije tijd			
Duurzame verplaatsingen voor korte afstanden			
Voldoende openbaar vervoer			
Tevredenheid over staat van voetpaden			
Veilig fietsen		78	↑
Verkeersveiligheid fietsers			
Voldoende fietsinfrastructuur			
Staat van de fietsinfrastructuur			
Voldoende fietsstallingen			
Personenwagens		40	↑
Voldoende deelsystemen			
Beschikbaarheid deelwagens			
Ecoscore wagenpark			
Aandeel geregistreerde wagens hybride of op elektriciteit			
Aantal personenwagens per 100 huishoudens			
Netheid en overlast		65	↑
Cultuur en vrije tijd		41	↗
Tevredenheid over culturele faciliteiten			
Vrijetijdsaanbod: aantal ingevoerde vrijetijdsactiviteiten per 1000 inwoners			
Tevredenheid over bibliotheekvoorzieningen			

Erfgoedorganisaties en -instellingen		
Recreatie voor de jeugd	70	↓
Tevredenheid jongerenvoorzieningen		
Tevredenheid over speelplekken voor kinderen		
Voldoende activiteiten kinderen en jongeren		
Betaalbaar wonen	81	↑
Betaalbaarheid van het wonen (Woonquote)		
Tevredenheid over de woning		
Aantal ongeschikt verklaringen		
Duurzaamheid woning	61	↓
Duurzaamheid woning (dubbel glas, energiezuinige ketel, gebruik regenwater, groen dak, isolatie dak en muren, warmtepomp, zonne-boiler, zonnepanelen)		
E-peil nieuwbouwwoningen		
Luchtkwaliteit	50	→
Groen in de gemeente	82	↓
Wijkgroen		
Voldoende groen in de buurt		
Tevredenheid over natuur en groenvoorzieningen		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Vrije tijd en jeugd

Volgens de vrijetijdsmonitor waren er in 2021 per 10.000 inwoners in Kalmthout 391,1 **vrijetijdsactiviteiten** tegenover 172,7 in Vlaanderen. In absolute cijfers gaat dit over 738 activiteiten. Dit is zowel absoluut als relatief een daling ten opzichte van 2017 (486,2 activiteiten per 10.000 inwoners). Dit is echter volledig te verklaren door de coronaperiode die een grote impact heeft gehad op de vrije tijdssector.

59% van de ondervraagden uit de burgerbevraging is tevreden over de culturele voorzieningen in Kalmthout. In de cluster is dit 54% en in Vlaanderen 68%.

90% van de Kalmthoutse bevolking is tevreden over de **bibliotheek-voorzieningen**. De bibliotheek van Kalmthout kent een groot aantal uitleningen zowel voor volwassenen als voor de jeugd. Vooral in de gedrukte exemplaren kent Kalmthout een groot aantal uitleningen (zie grafieken 11.1 en 11.2); in de audiovisuele exemplaren wordt voor de volwassenen

lager gescoord dan het gemiddelde van Vlaanderen: namelijk 19,6 uitleningen per 100 inwoners tegenover 24,4 in Vlaanderen. Zoals te verwachten valt in de huidige digitale leefwereld is het aantal ontleningen van gedrukte exemplaren wel gedaald: van 348,5 in 2017 naar 280,3 in 2021. Voor de jeugd is deze daling minder uitgesproken: van 474,2 in 2017 naar 439,7 in 2021. 57% van de ondervraagden is tevreden over de **jongerenvoorzieningen** in Kalmthout (tegenover 50% gemiddeld in Vlaanderen). Deze tevredenheid is wel gedaald in vergelijking met de vorige burgerbevraging (2020) waar nog 77% van de ondervraagden tevreden was over de jongerenvoorzieningen. De tevredenheid over speelplekken voor kinderen bedraagt 81% (tegenover 62% in Vlaanderen).

Kalmthout kent een uitgebreid **verenigingsleven**. Volgens de burgerbevraging is 57% van de inwoners van Kalmthout lid van een vereniging. In 2022 telt Kalmthout 58 erkende sportverenigingen met 5 551 leden. In 2023 zijn er 10 erkende jeugdverenigingen met 1 503 leden. Per 1000 inwoners tussen 3 en 30 jaar zijn er in 2021 in Kalmthout 174,1 personen lid van een jeugdbeweging. Dit is veel hoger dan het Vlaams gemiddelde van 76,7 leden per 1000 inwoners. Wat betreft cultuur zijn er 59 erkende verenigingen.

Mobiliteit

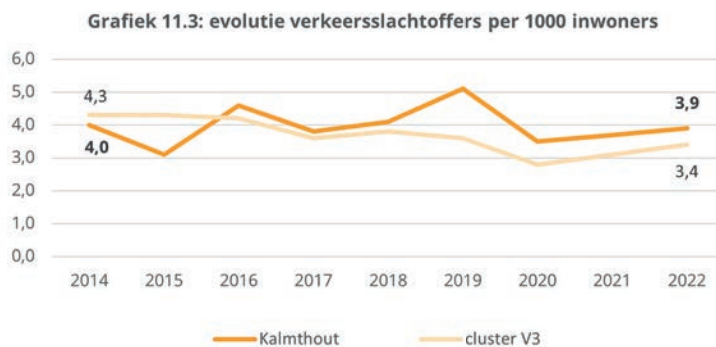
De gemeente heeft een breed takenpakket op het vlak van mobiliteit die beschreven zijn in het mobiliteitsplan. Denk daarbij onder andere aan het onderhoud van wegen, aanleg van fietspaden, het instellen van verkeersregels en het faciliteren van deelmobiliteit.

Uit de survey van de gemeentemonitor blijkt dat 61% tevreden is over de staat van de fietsinfrastructuur en 73% over de staat van straten en pleinen. Dit is hoger dan het Vlaams gemiddelde (respectievelijk 45% en 59%). Andere resultaten uit deze survey:

- 69% vindt dat er voldoende fietsinfrastructuur is in Kalmthout (52% Vlaams gemiddelde).
- 64% vindt het veilig fietsen in Kalmthout (tegenover 49% in Vlaanderen).
- 65% vindt dat er voldoende fietsenstallingen zijn (dit is het maximum in Vlaanderen).
- 37% vindt dat er voldoende autoluwe en autovrije zones zijn. Dit is lager dan het Vlaams gemiddelde dat 40% bedraagt.

Volgens het LEKP-rapport waren er op 31-12-2023 in Kalmthout 4 **deelwagens** waarvan 2 koolstofvrije. Het streefdoel is om in 2030 2 deelwagens per 1000 inwoners te behalen (dit zijn voor Kalmthout 38,84 deelwagens). In 2023 werd dus 10,3% van dit streefdoel bereikt. Hiermee samenhangend kunnen we ook kijken naar het aantal **laadpunten**. Het streefdoel is om tegen eind 2030 291 laadpuntequivalenten⁵ te hebben in Kalmthout (dit is 1,5 laadpuntequivalent per 100 inwoners). Op 21-1-2024 telde de gemeente 39 laadpunten. Dit is een laadpuntequivalent van 26,5 wat betekent dat 9,1% van de doelstelling is bereikt.

In het kader van mobiliteit kijken we ook naar de **verkeersveiligheid** (gemeten volgens het aantal verkeersslachtoffers) in Kalmthout. In 2022 waren er in Kalmthout 75 verkeersslachtoffers (dit is 3,9 per 1000 inwoners). In de cluster V3 was dit 3,4 per 1000 inwoners. Deze indicator kent jaarlijks een wisselende evolutie zoals te zien is in grafiek 11.3.

Bron: provincies.in.cijfers

5

Een laadpuntequivalent houdt rekening met het vermogen en de beschikbaarheid van de laders.

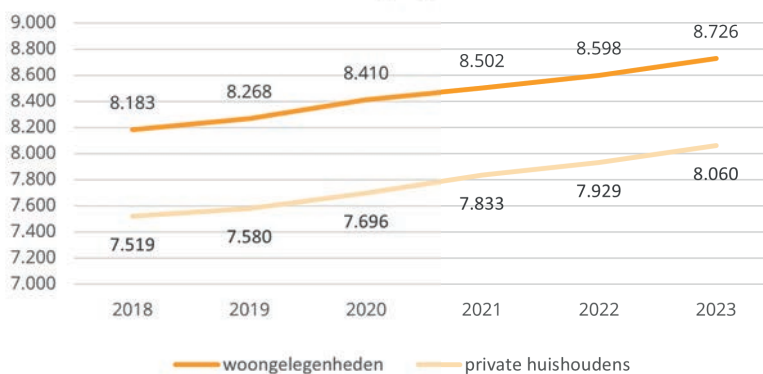
Ruimtelijke planning, open ruimte en wonen

Volgens de burgerbevraging is 80% van de ondervraagden fier op Kalmthout. In de cluster is dit 66%. 95% van de ondervraagden woont graag in de gemeente Kalmthout (in de cluster is dit 91%).

In Kalmthout is 18,1% van de oppervlakte bestemd voor wonen. De aanwezigheid van groen heeft een positief effect op verschillende aspecten die een kwalitatieve leefomgeving bepalen: fysieke, mentale en sociale gezondheid - maar ook biodiversiteit, klimaatbestendigheid, landschappelijke kwaliteit... Een gangbaar Vlaams referentiekader stelt dat elke inwoner toegang zou moeten hebben tot buurtgroen op maximaal 400 m. Buurtgroen bevat alle clusters van publiek toegankelijke groene ruimte met een minimale oppervlakte van 0,2 ha waar bijvoorbeeld kinderen vrij kunnen spelen en men de hond kan uitlaten. In Kalmthout woont 91,2% van de inwoners binnen 400 m van buurtgroen (cijfers van 2019).

In 2023 was 25,7% van de huishoudens in Kalmthout huurder van een woning en 74,3% was eigenaar. De verhouding tussen de groei van het aantal woongelegenheden en de groei van het aantal huishoudens (zie grafiek 11.4) geeft een indicatie van het overschot aan woningen in Kalmthout. In Kalmthout is er 1,08 woning per huishouden. Dit is vergelijkbaar met de randgemeenten, maar onder het Vlaams niveau (1,16).

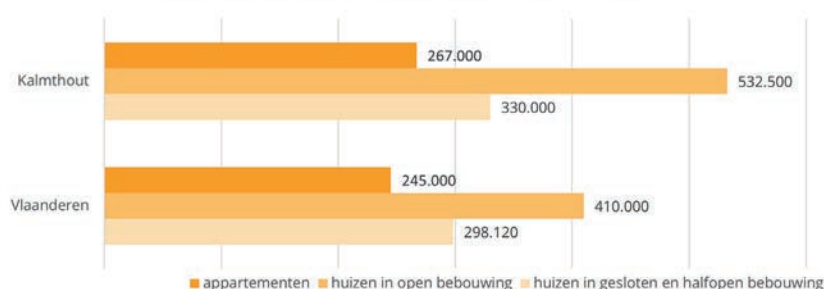
Grafiek 11.4: evolutie woongelegenheden en huishoudens

Bron: provincies.in.cijfers

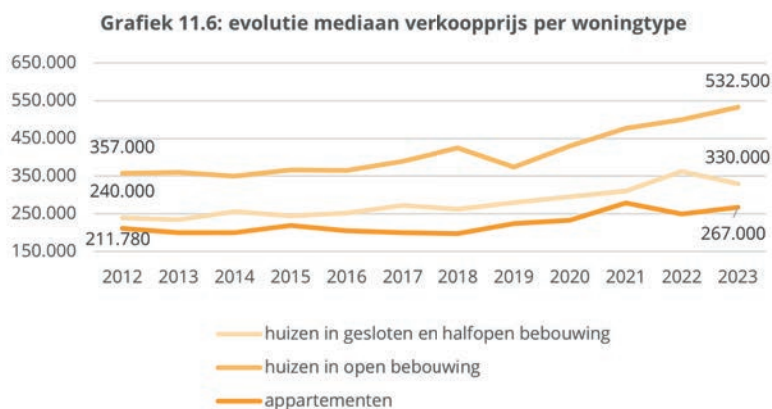
Wat betreft de betaalbaarheid van wonen kunnen we kijken naar de **verkoopprijzen** van de verschillende woningtypes. Grafiek 11.5 toont de mediaan verkoopprijs per type woning. Naarmate het aantal verkopen kleiner was, kan dit grotere fluctuaties geven in de verkoopprijzen. In Kalmthout waren in 2023 45 vastgoedtransacties van appartementen, 92 van huizen in open bebouwing en 64 van huizen in gesloten en halfopen bebouwing.

Grafiek 11.5: mediaan verkoopprijs per woningtype - 2023 (€)

Bron: provincies.in.cijfers

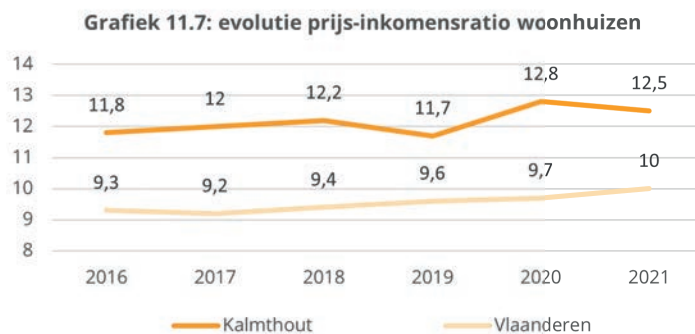
Uit de evolutie van de verkoopprijzen blijkt duidelijk de stijging van de prijzen bij alle woningtypes (zie grafiek 11.6).

Bron: provincies.in.cijfers

Ook staan we even stil bij de **prijs-inkomensratio**. Deze internationaal gehanteerde indicator brengt de betaalbaarheid op de woningmarkt in kaart. Ze geeft de verhouding weer tussen de aankoop prijs van een woning binnen een bepaalde regio en het inkomen van de inwoners van deze regio.

Concreet betekent een waarde 7 op de prijs-inkomensratio dat men 7 maal het mediaan-inkomen nodig heeft om een woning te kopen aan de mediaan verkoopprijs. Hoe groter deze waarde, hoe groter de kloof tussen de aankoop prijs van een woning en het inkomen. Grafiek 11.7 toont de evolutie van deze indicator in vergelijking met Vlaanderen.

Bron: provincies.in.cijfers

Wat betreft de **huurprijzen op de private markt** baseren we ons op de CIB⁶-huurbarometer. Deze cijfers zijn gebaseerd op de afgesloten huurovereenkomsten. Hieruit kunnen we afleiden wat een (potentiële) huurder gemiddeld zou betalen, mocht deze op zoek gaan naar een huurpand. Tabellen 11.2 en 11.3 geven een overzicht van de gemiddelde huurprijzen in Kalmthout en het aantal verhuringen waarop deze gegevens zijn gebaseerd. Er worden hierbij enkel gegevens weerhouden indien er voor een woningtype minstens 10 verhuringen per jaar waren.

⁶ Confederatie van Immobiliënberoepen. CIB vertegenwoordigt de Vlaamse vastgoedsector.

Tabel 11.2 : evolutie huurprijzen

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rijwoningen						1.030
Halfopen	1.058	1.082	1.039	1.118		
Vrijstaand	1.150	1.097	1.131	1.232	887	1.274
Appartementen	710	748	762	786	858	895
Alle woningtypes	804	837	873	900	912	953

Bron: CIB-huurbarometerdatabank

Tabel 11.3 : aantal verhuringen

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rijwoningen						11
Halfopen	16	17	17	13		
Vrijstaand	19	20	21	14	10	13
Appartementen	120	131	119	121	101	110
Alle woningtypes	166	177	167	162	128	143

Bron: CIB-huurbarometerdatabank

Bron: CIB-huurbarometerdatabank

Een belangrijk aspect voor de betaalbaarheid van wonen is de beschikbaarheid van **sociale woningen**. Tabel 1.3 geeft een overzicht van een aantal cijfers betreffende sociale huurwoningen in Kalmthout en de cluster.

Tabel 1.3: sociale woningen - 2023

	Kalmthout	Cluster V3
Aantal sociale huurwoningen	99	6.610
Aantal sociale huurwoningen per 100 huishoudens	1,2	2,6
Gemiddelde wachttijd SHM (aantal dagen)	1.822	1.369
Huurders van sociale woning (tov huishoudens)	0,9	2,3
Kandidaat huurders (tov huishoudens)	3,3	3,2

Bron: provincies.in.cijfers

In absolute cijfers bekeken zijn er in Kalmthout 69 huurders van een sociale woning en 270 kandidaat-huurders. Om het sociaal woonaanbod in Vlaanderen versneld uit te breiden en geografisch te verspreiden, kreeg elke gemeente een **Bindend Sociaal Objectief (BSO)** opgelegd. Dit Bindend Sociaal Objectief legt aan de gemeente op hoeveel sociale huurwoningen zij op haar grondgebied moet realiseren tegen 2025. Kalmthout heeft een BSO van 162 (aantal opgelegde sociale huurwoningen te realiseren tussen 2009 en 2025).

De gemeente Kalmthout heeft sinds het opleggen van het BSO reeds 70 sociale huurwoningen gerealiseerd en plant 73 sociale huurwoningen in de toekomst (projecten die reeds ingediend zijn door de sociale woonactoren en die reeds gekend zijn door Wonen in Vlaanderen). Dat betekent dat de som van het aantal gerealiseerde en geplande sociale huurwoningen in Kalmthout gelijk is aan 143. Zo bekomt Kalmthout op 31/12/2022 een saldo van het BSO (na het gerealiseerde en geplande sociale huuraanbod) van 19.

In dit kader wordt ook door het OCMW vastgesteld dat er een gebrek aan uitstroom is – zeker voor grote gezinnen- uit het LOI en de noodwoningen omdat er een gebrek is aan kwaliteitsvolle betaalbare woningen.

De **duurzaamheid** van de woningen in Kalmthout werd beschreven onder SDG 7.

SDG 11 in de praktijk

Kalmthout investeerde in het aanbod van deelfietsen aan het station van Heide. De combinatie trein en fiets maakt het gemakkelijk om Kalmthout te bezoeken en dat voor zowel recreatieve, functionele als professionele doeleinden.

Onder de naam “Club Kalmthout” lanceerde de gemeente een uitgebreide cultuurprogrammatie voor een divers publiek. Ook de opening van het Kerktheater - dat gemakkelijk bereikbaar is met het openbaar vervoer - stimuleert de culturele beleving in de gemeente.

Samen met partner Cambio stapte gemeente Kalmthout in het systeem van het autodelen. Twee elektrische deelwagens staan ter beschikking aan het station van Kalmthout, waar ook een laadpaal is voor elektrische voertuigen. Kalmthout was zo de eerste gemeente in de Noorderkempen die een Cambio-autodeelsysteem aanbiedt.

Uitdagingen

Vrije tijd en jeugd

- Meer inzetten op aanbod voor jongeren.
- Herbestemmen of nevenbestemmen van een aantal kerken op termijn.
- Herbestemmen en renoveren van Pastorie Onze- Lieve- Vrouw-Parochie in Kalmthout voor socio-culturele doeleinden.
- Inrichting en/of herwaarderen van de publieke ruimte als buurtsport- en speelterreinen in de verschillende wijken (vb. Roerdomp, Sporthal Achterbroek...) met oog voor diversiteit, toegankelijkheid en speelbeleving van kinderen en jongeren en ontmoetingsruimte voor alle generaties.
- Ruimte en aanbod voor jongeren: toekomst van het jeugdhuis Govio laagdrempelige ontmoetingsplaats aanbieden, de vrijetijdsbeleving optimaliseren, identiteitsontwikkeling bij jongeren bevorderen en talentontwikkeling etc.

Mobiliteit

- Realiseren van het STOP-principe met onder meer de fietspadendossiers, trage wegen, hoppinpunten, ...;
- Uitbouwen van deelmobiliteit met inzet van verschillende duurzame vervoersmodi; het plaatsen van de nodige voorzieningen, het stimuleren van gebruik, het faciliteren van het aanbod, ...
- Verbeteren van verkeersleefbaarheid met onder meer beperken van hinder, het kwalitatief inrichten van de omgeving, het borgen van verkeersveiligheid, het sturen van zwaar verkeer, ...
- Armoede en mobiliteit zijn heel erg belangrijk. Mensen in kansarmoede hebben meestal geen eigen vervoermiddel en zijn dus aangewezen op het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer is niet altijd optimaal noch goedkoop. Mensen die minder bedeeld zijn, hebben ook daar weer te kampen met extra uitgaven, waardoor ze vaker thuis blijven en in de isolatie belanden. Sinds De Lijn het aantal stopplaatsen en doorkomsttijden heeft aangepast, moeten ook de consequenties in kaart gebracht worden. Antwerpen blijft vanuit Kalmthout moeilijk bereikbaar met de bus (lang onderweg, overstap nodig). Er zijn al heel wat deelsystemen beschikbaar maar ook hier zijn er nog heel wat drempels (planning, afstand tot de fietsen en auto's, creditcards, kostprijs, digitale toegang, enkel elektrische fietsen).
- Vervoer naar zorg (Klina Brasschaat).

Ruimtelijke planning, open ruimte en wonen

- In 2023 waren er 29 sociale huurders, ouder dan 60 jaar. Er staan 80 kandidaat-huurders 60+ op de wachtlijst voor sociale verhuur. Een uitdaging de komende jaren is om een sociaal project te voorzien voor kwetsbare senioren in de dorpskernen (gelijkaardig als project Zoete Dreef). Er zijn wel assistentiewoningen, maar deze zijn allemaal in privé-handen en daardoor duurder. De huidige beschikbare sociale huisvesting volstaat momenteel niet om aan alle gezinnen die zich kandidaat stellen een woning te bieden; de vraag overstijgt het aanbod.
- Betaalbaar wonen voor personen die een bescheiden inkomen hebben, maar net buiten de inkomensvoorwaarden voor sociaal huren vallen.
- Aanbod noodwoningen en LOI-woningen verhogen.
- Samenwerking sociale woonmaatschappij afstemmen op lokale werking.
- Woonaanbod/behoefte vertalen naar ruimtelijke uitvoeringsplannen en beleidsplannen.

Planet

SDG 6: Schoon water en sanitair

Deze doelstelling streeft naar een duurzaam waterbeheer, waarbij drinkbaar water en sanitaire voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn terwijl tegelijkertijd de kwaliteit van het water verbetert. Het creëren van duurzame water- en sanitaire voorzieningen draagt niet alleen bij aan de volksgezondheid en het welzijn, maar ook aan de bescherming van waterbronnen en ecosystemen voor toekomstige generaties.

Tabel 6.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 6.

Tabel 6.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 6 - 2023	score	trend
Drinkwater	74	→
Afsluiting watervoorziening		
Gemiddeld waterverbruik		
Waterarmoede		
Riolering	78	→
Zuiveringsgraad		
Rioleringsgraad		
Beschermen waterlopen	/	
Biologie gemiddelde waterkwaliteit waterlopen		
Fysiochemie gemiddelde waterkwaliteit waterlopen		

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Tabel 6.2 toont de **waterkwaliteit** van de belangrijkste waterlopen in Kalmthout.

Tabel 6.2: kwaliteit waterlopen	
Waterlichaam	Ecologische toestand
Kleine A - Wildertse beek	Ontoereikend
Antitankgracht Noord	Matig
Spillebeek	Ontoereikend
's Hertogendijkse Beek	Ontoereikend

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij

De EU bepaalde dat al het water in onze waterlopen schoon moet zijn tegen 2027.

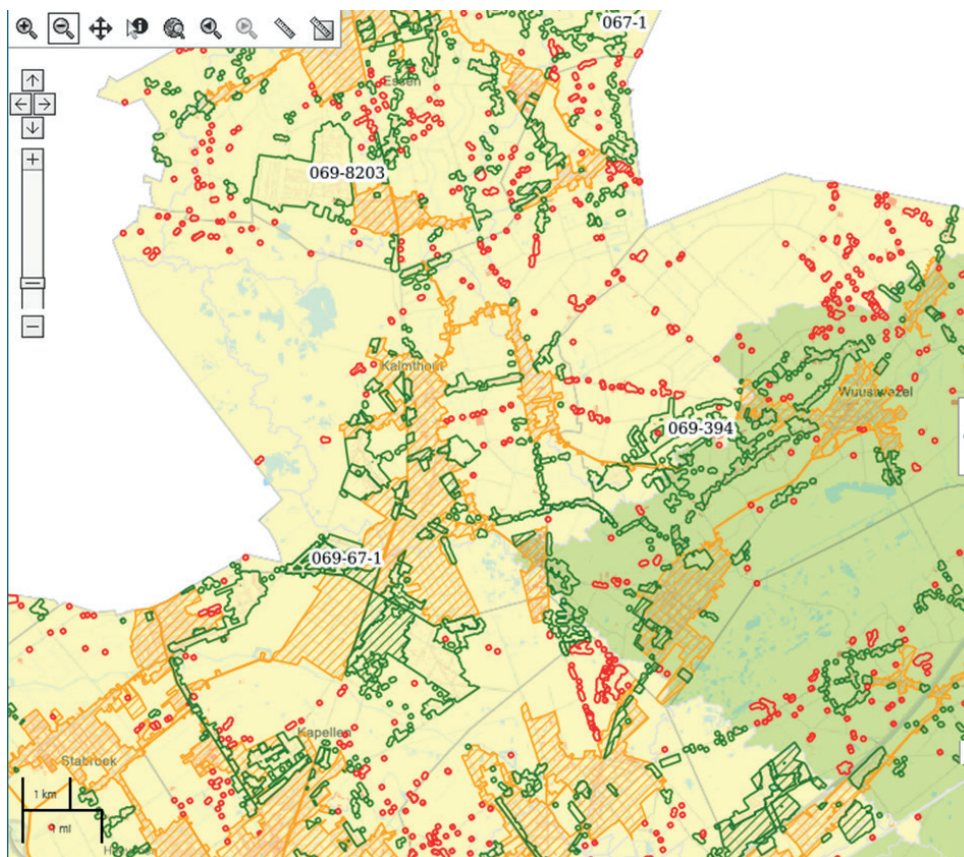
In april 2022 bedroeg de **zuiveringsgraad** (aandeel inwoners op riolering die lozen op rioolwaterzuiveringsinstallatie) in Kalmthout 78,72%. In Vlaanderen was dit 86,03%. Wanneer de voorziene uitbouw van de waterzuiveringsinfrastructuur volledig is gerealiseerd, zal de zuiveringsgraad in Kalmthout 94,84% bedragen (In Vlaanderen is dit 97,51%).

Wat betreft de **uitvoeringsgraad van de riolering** (verhouding totaal aangesloten inwoners en aantal maximaal gerioleerde inwoners), behaalt Kalmthout in mei 2024 een percentage van 88,99% (Vlaanderen: 96,22%). Bij een volledige realisatie van de rioleringsinfrastructuur zal de uitvoeringsgraad in Kalmthout 93,51% bedragen.

De gemeente heeft samen met haar partners (Water-link en Aquafin) nog een belangrijke weg te gaan om te zorgen dat voor de collectief te zuiveren buitengebieden de vereiste riolering voor afvoer van afvalwater naar de waterzuivering gerealiseerd wordt, al zijn er de voorbije jaren ook wel wat straten voorzien van openbare riolering (Kastanjedreef/Duinzichtlei/Nieuwdreef, Bloemenlei, Augustijnsdreef). Voor een belangrijk gebied kan de openbare riolering pas gerealiseerd worden na realisatie van de bovenlokale riolering. Dat geldt in het bijzonder voor de Putsesteenweg. Deze werken zijn ingepland voor 2025-2027, zodat de daaropvolgende jaren een grote inhaalbeweging qua aanleg van riolering gemaakt kan worden (wijk Geusenbacklaan en wijk Cuytshofstraat). Ook de Achterbroeksteenweg en Kruisstraat/Heikantstraat zijn belangrijke rioleringsprojecten voor de komende jaren.

Soms ligt een woning te veraf om ze aan te sluiten op de riolering. Dan is de eigenaar zelf verantwoordelijk voor de zuivering van het afvalwater en moet er een **Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater (IBA)** geïnstalleerd worden. In Kalmthout zijn er 173 woningen die niet kunnen aangesloten worden op de riolering. 91 hiervan hebben een IBA geplaatst, 82 plaatsingen zijn nog te realiseren (gegevens 2018).

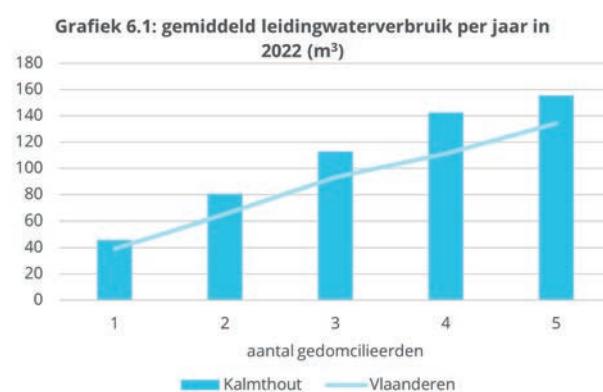
Figuur 6.1: Zoneringsplan

Het **zoneringsplan** (zie figuur 6.1) geeft tot op huishouden niveau weer wat de maatregelen zijn die de burger en de gemeente moeten treffen. Een woning kan gelegen zijn in één van de volgende vier zones:

1. **Centraal gebied** (geel gearceerd): er is riolering aanwezig, die is aangesloten op een waterzuivering.
2. **Collectief geoptimaliseerd buitengebied** (groen gearceerd): er is recent riolering aangelegd en die is aangesloten op een waterzuivering. Deze moet goed onderhouden blijven. Bij recente rioleringsprojecten is er een gescheiden rioleringsstelsel met een aparte afvoer voor afvalwater voorzien.
3. **Collectief te optimaliseren buitengebied** (groen omlijnd): er is riolering gepland of er is riolering aanwezig maar die is nog niet aangesloten op een waterzuivering.
4. **Individueel te optimaliseren buitengebied** (rood gearceerd): er is geen riolering voorzien. Het afvalwater moet individueel gezuiverd worden met een individueel behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA).

Grafiek 6.1 toont het **drinkwaterverbruik** van Kalmthoutse gezinnen in vergelijking met Vlaanderen. Wat hierbij opvalt is dat het Vlaams gemiddelde lager ligt dan het verbruik in Kalmthout. Binnen Vlaanderen zijn er grote verschillen in waterverbruik. Een groot deel van West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen kennen een verbruik lager dan het Vlaams gemiddelde. Het gemiddeld verbruik in de provincie Antwerpen is hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

Ook **waterarmoede** behoort tot deze SDG. In 2023 waren er in Kalmthout 8.098 klanten zonder ondernemingsnummer. Hiervan zijn 395 beschermde klanten die recht hebben op een sociaal tarief; dit is een korting van 80% op alle onderdelen van de waterfactuur. 58 huishoudens zijn beschermd zonder recht op een sociaal tarief: zij genieten een betere bescherming als ze problemen hebben om de factuur te betalen.

Wat betreft de betalingsmoeilijkheden waren er in Kalmthout 101 klanten met minstens 1 betalingsuitstel en 26 klanten met minstens 1 afbetalingsplan dat niet nageleefd wordt. De volgende stap is de behandeling op de Lokale Adviescommissie (LAC): in 2023 waren er 16 klanten met minstens 1 afbetalingsplan opgelegd door het LAC in het kader van een aanvraag tot debietsbegrenzing.

SDG 6 in de praktijk

Samen met rioolbeheerder Aquafin stelde de gemeente Kalmthout een hemelwaterplan en droogteplan op. Dit plan biedt antwoorden op de uitdagingen bij intense regenval.

In de meeste gebouwen van het lokaal bestuur staan drinkwaterfonteinens zodat elke bezoeker toegang heeft tot drinkbaar water.

De gemeente Kalmthout voorziet in een subsidie voor de plaatsing van een hemelwaterput.

Uitdagingen

- Voorzien van **voldoende ruimte voor water** via realisatie van een gescheiden stelsel voor afvoer van regenwater en afvalwater, meer ontharding, meer hergebruik, infiltratie en buffering van zuiver regenwater en het realiseren van overstromings- en buffergebieden rekening houdend met de impact van klimaatverandering (klimaatadaptatie).
- Realiseren van het **zoneringsplan**: tegen 2027 moet volgens de EU al het water in onze waterlopen schoon zijn. De laatste 30 jaar ging de waterkwaliteit in Vlaanderen er al aanzienlijk op vooruit, maar de laatste loodjes wegen het zwaarst. Om tegen 2027 de rioleringsgraad en zuiveringsgraad tot minimaal 93,51% te verwezenlijken, moeten wij de komende jaren dus nog verder in te zetten op:
 - In het centraal gebied dient de riolering goed onderhouden te worden. Een deel van onze bestaande riolering is echter verouderd en aan vervanging toe. Ook heel wat oude riolering betreft nog een gemengd stelsel. Een gescheiden stelsel voor afvoer regenwater en afvalwater is aangewezen voor ons leefmilieu en voor de werking van onze waterzuivering. In het collectief te optimaliseren gebied moeten wij zorgen voor openbare riolering overeenkomstig het investeringsplan met Water-link. Dit vraagt een ambitieus meerjarenplan. In het individueel te optimaliseren buitengebied moeten de IBA's een goede werking behouden, wat regelmatige opvolging vraagt.
 - Al te vaak worden de rioleringsprojecten gekoppeld aan andere infrastructuurwerken, zoals de aanleg van fietspaden of heraanleg van wegen of nutsleidingen. Maar ook buiten deze werken zijn er nog wel wat straten die riolering vragen. Deze rioleringswerken moeten ook mee uitvoering kennen.
 - Rioleringsprojecten gaan al te vaak gepaard met hinder voor de weggebruikers en de betrokken omwonenden. Rioleringswerken worden daardoor nog te vaak uit de weg gegaan of uitgesteld. Deze hinder is eerder tijdelijk van aard, terwijl de rioleringsprojecten onontbeerlijk zijn om onze zuiveringsgraad te bekomen, te zorgen voor minder wateroverlast én te streven naar betere waterkwaliteit van ons oppervlakte- en grondwater. Elk wegenisdossier dient, waar relevant, gepaard te gaan met een riolerings- en/of afkoppelingsproject voor hemelwater.
 - Ook de kostprijs voor rioleringen kan oplopen. Daarbij dient rekenschap genomen te worden dat wateroverlast vaak nog een hogere maatschappelijke kost heeft en dus vermeden moet worden. Volgens het financieringsplan van Water-link zal vanaf 2026 het beschikbare budget verkregen via de huidige saneringsbijdrage mogelijks niet voldoende zijn om de kosten van alle rioleringsprojecten volledig te dekken.
 - Investeringsprojecten inzake riolering voor de komende 6 jaar zullen heel wat wegenisprojecten vragen. De vraag is of wij deze uitrol kunnen dragen. Een planmatige aanpak is daarbij belangrijk.

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie

Het doel van SDG 12 is om het efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen te bevorderen, afval en vervuiling te verminderen en duurzame productie- en consumptiepatronen te stimuleren. De impact van lokale besturen situeert zich voornamelijk in het afvalbeheer en het ondersteunen van milieubewust handelen bij de consument. Toch kan ook invloed uitgeoefend worden op het productieproces via het integreren van duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten.

Tabel 12.1 toont de indicatoren die gebruikt worden in de berekening van de score voor SDG 12.

Tabel 12.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 12 - 2023		score	trend
Afval		70	→
Totaal afval per inwoner			
Restafval per inwoner			
Aandeel (%) bestemd voor recyclage			
Milieubewust handelen		55	↓
Korte afstanden per fiets			
Korte afstanden te voet			
Aankoop van plastic beperken			
Weggoien eten beperken			
Producten van eerlijke handel kopen			

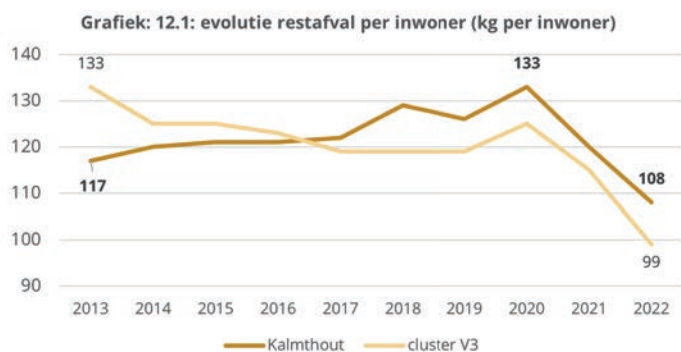
Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

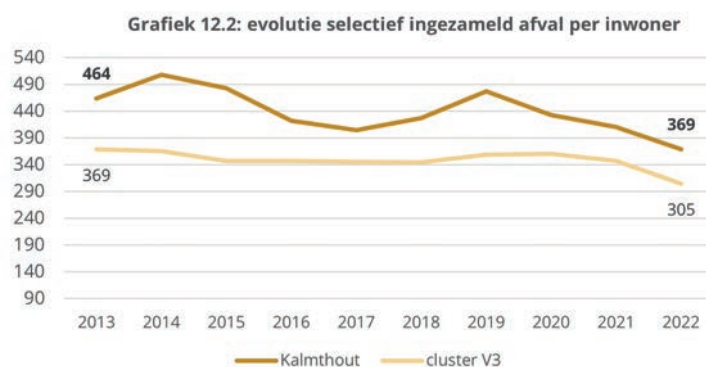
Het principe van de Ladder van Lansink (voorkomen, hergebruik, recyclage, verbranden met energierecuperatie, verbranden zonder energierecuperatie, storten) staat symbool voor de afvalhiërarchie en geeft de manier weer waarop we afval moeten behandelen. Ons afvalbeheer is voornamelijk gericht op selectieve inzameling voor maximaal hergebruik en recyclage. Het afvalbeleid wordt in grote mate geregeld via onze intercommunale IGEAN en via de OVAM. De gemeente bepaalt mee de uitvoering in overeenstemming met de Vlaamse reglementering en beleidslijnen.

De **restafval**doelstellingen vormen al lang het belangrijkste doel van het huishoudelijk afvalbeleid. Daar waar het vorige uitvoeringsplan het doel tegen 2022 vastlegde op 138 kg per inwoner trekt de Vlaamse Regering de ambitie nu stevig op. De Vlaamse Regering bevestigt in het Lokaal Materialenplan wat het eerder al besliste in het Energie- en Klimaatplan: de gemiddelde hoeveelheid restafval moet verder dalen tot 100 kg per inwoner in 2030. Voor Kalmthout resulteert dit in een doelstelling van 103 kg restafval per inwoner tegen 2030 (doelstelling

zonder Vlaams aandeel van 13kg). Grafieken 12.1 en 12.2 tonen de evolutie van het restafval per inwoner en het selectief ingezameld afval per inwoner in Kalmthout. Het gaat hierbij wel om het afval dat is ingezameld op het grondgebied van Kalmthout - eerder dan hoeveel afval er afkomstig is van de inwoners van Kalmthout. De totale hoeveelheid afval is in Kalmthout in vergelijking met de cluster (en ook met Vlaanderen) vrij hoog. Mogelijks ligt dat aan onze laagdrempelige inzamelwijze (rolcontainers) en de hoeveelheid bedrijfsafval dat toch via het huishoudelijk afval wordt ingezameld zonder aparte registratie.

Bron: provincies.in.cijfers

Bron: provincies.in.cijfers

Wat betreft het **milieubewust handelen** inzake afval worden in tabel 12.2 drie indicatoren uit de burgerbevraging weergegeven. Wel is er een daling merkbaar tegenover de burgerbevraging van 2020.

Tabel 12.2: Milieubewust handelen (minstens wekelijks) volgens burgerbevraging

	Kalmthout		Cluster V3		Vlaanderen	
	2020	2023	2020	2023	2020	2023
Aankoop van plastic beperken	51%	44%	47%	42%	47%	41%
Weggoaien eten beperken	66%	68%	68%	69%	68%	66%
Producten eerlijke handel kopen	17%	18%	16%	14%	17%	14%

Bron: gemeentemonitor

SDG 12 in de praktijk

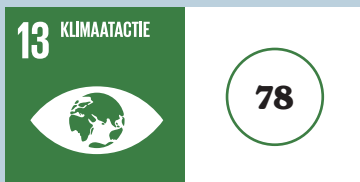
In Kalmthout wordt thuiscomposteren sterk gestimuleerd. Er zijn in onze gemeente een tiental compostmeesters die inwoners verder helpen met vragen over composteren.

Sinds 2022 beschikt Kalmthout over een fietsbibliotheek. Dit is een uitleenpunt voor tweedehandskinderfietsen. Zodra een fiets te klein wordt, kan hij ingeruild worden tegen een groter exemplaar. In 2023 werden 139 fietsen uitgeleend.

Repair café in woonzorgcentrum Sint-Vincentius: naast de vermindering van de afvalberg vervult een dergelijk repaircafé ook een sociale rol. Ze werken zo goed als gratis werken en mensen leren hier dikwijls nog wat bij.

Uitdagingen

- **Stimuleren van preventie en hergebruik:** het is belangrijk dat het consumptiegedrag losgekoppeld wordt van de afvalproductie. Inwoners moeten aangezet worden tot minder afval (bv. gebruik van brooddozen en drinkenbussen, gebruik van herbruikbare verpakkingen, boodschappentassen, ...).
- Beter faciliteren en **ondersteunen van lokale verenigingen en organisatoren** bij het inrichten van duurzame activiteiten en evenementen in de breedste zin van het woord.
- Eigen werking en aanbod aftoetsen en aanpassen waar nodig aan de huidige **duurzaamheidseisen**.
- Het behalen van de doelstelling van 103 kg restafval per inwoner volgens het **Lokaal Materialenplan 2023-2030**.
- Toepassen van het **‘de vervuiler betaalt’-principe** bij de berekening van de bijdrage in de kosten die door de burger/onderneming moet worden betaald.
- Verminderen of voorkomen van sluikestorten en zwerfvuil: een **zwerfvuilbeleid** steunt op 5 fundamenteën, zijnde infrastructuur, participatie, communicatie, omgeving en handhaving, die doeltreffend ingevuld en bijgestuurd moeten worden.
- Inzetten op **duurzame consumptie**.

SDG 13: Klimaatactie

SDG 13 heeft als doel actie te ondernemen om klimaatverandering en de gevolgen ervan te bestrijden. Lokale besturen zijn verantwoordelijk voor het implementeren van aanpassingsmaatregelen zoals het versterken van infrastructuur, het verbeteren van waterbeheer en het opzetten van waarschuwingssystemen voor natuurrampen. Ook in de bewustwording en educatie over klimaatverandering kunnen lokale besturen een rol opnemen.

Tabel 13.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 13.

Tabel 13.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 13 - 2023	score	trend
CO₂-emissies	64	→
CO ₂ uitstoot per inwoner		
Evolutie in CO ₂ uitstoot		
CO ₂ intensiteit huishoudens		
CO ₂ intensiteit bedrijven		
Afname CO ₂ door hernieuwbare elektriciteit t.a.v. lokale consumptie elektriciteit		
Overstromingen en wateroverlast	89	→
Percentage gebouwen met wateroverlast		
Percentage gebouwen met overstroming		
Percentage kwetsbare instellingen met wateroverlast		
Percentage kwetsbare instellingen met overstroming		
Hitte en droogte	80	→
Percentage hitte getroffen (0-4 en 65+)		
Percentage landbouwpercelen met significante droogtestress		
Percentage kwetsbare ecotopen met significante droogtestress		

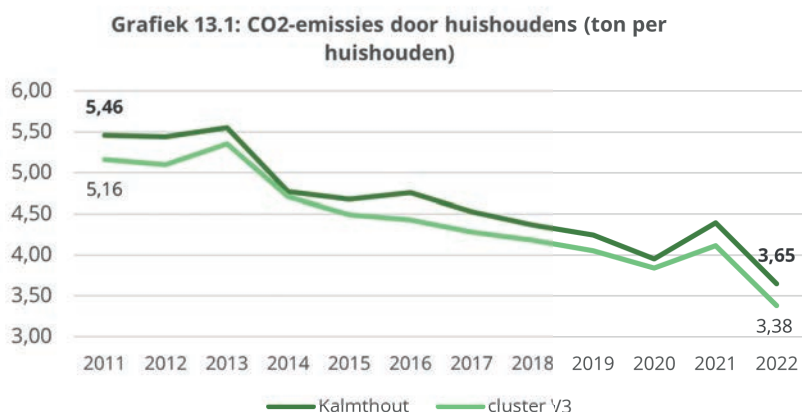
Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Gemeenten bereiden mee het pad voor om op lange termijn naar een nuluitstoot te evolueren (mitigatie), zoals afgesproken in het klimaatakkoord van Parijs. Daarnaast is adaptatiebeleid in volle ontwikkeling om zo de gemeenten te wapenen tegen de verwachte gevolgen van de klimaatverandering zoals droogte, hitte, wateroverlast en overstromingen.

Op 14-12-2020 besliste de gemeenteraad van Kalmthout om toe te treden tot het Burgemeestersconvenant 2030. De gemeente engageert zich hierbij om 40% minder broeikasgassen uit te stoten tegen 2030 ten opzichte van het referentiejaar 2011.

De huishoudens zorgen in Kalmthout voor 39,8% van de totale CO₂-uitstoot in 2022. Het gaat hier over de **CO₂-uitstoot** veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de woningen. Globaal gezien is er in Kalmthout in 2022 een daling van de CO₂-uitstoot met 15,5% (-13.318 ton) t.o.v. 2011: de grootste daling in absolute cijfers (-9.215 ton) in die periode gebeurt in de sector huishoudens. Grafiek 13.1 toont de evolutie van de CO₂-emissies door huishoudens.

Bron: provincies.in.cijfers

Net zoals voor de energiebesparing (zie SDG 7) wordt in het LEKP een doelstelling vooropgesteld rond de reductie van de CO₂-uitstoot van de eigen gebouwen, de technische infrastructuur en de eigen mobiliteit: een reductie van 40,3% ten opzichte van referentiejaar 2019.

Op 31/12/2022 had Vlaanderen 18,15% van deze doelstelling bereikt. Voor Kalmthout was dit resultaat negatief: -3,78%.

Door de productie van hernieuwbare elektriciteit in Kalmthout werd in totaal reeds 5099 ton CO₂ uitstoot vermeden (2021). De grootste bijdrage hiervan werd geleverd door windturbines (2786 ton), gevolgd door zonnepanelen (2243 ton).

Een ander gevolg van de klimaatverandering is een stijgend risico op **wateroverlast**. Volgens cijfers van 2019 heeft Kalmthout 3,26% effectief overstromingsgebied en geen signaalgebieden⁷.

⁷ Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde ruimtelijke bestemming (vb. woonuitbreidingsgebied, industriegebied...) die ook een functie kunnen vervullen in de aanpak van wateroverlast, omdat ze kunnen overstromen of omdat ze omwille van specifieke bodemeigenschappen als een natuurlijke spons fungeren.

Straten en pleinen kunnen bij hevige regenbuien onder water komen te staan. Dit wordt een probleem als het water erg hoog komt te staan en over drempels gebouwen instroomt. De verwachte waterdiepte is daarom een indicator voor het optreden van overlast: grote waterdiepte betekent een grotere kans op overlast en daarmee een grotere kans op schade. Voor Kalmthout daalt de maximale waterdiepte van 29cm in 2019 naar 28 cm in 2050. Vlaanderen kent in diezelfde periode een stijging van 38 cm naar 40 cm. Het aantal gebouwen met wateroverlast stijgt van 105 gebouwen in 2019 naar 255 in 2020. Voor de kwetsbare instellingen gaat dit van 2 naar 4.

Hoe tegenstrijdig dit ook kan lijken, in Vlaanderen is er een tekort aan water in de bodem. Het LEKP wil de steden en gemeenten aanzetten tot 1 m3 extra **hemelwateropvang** per inwoner voor hergebruik, buffering en infiltratie vanaf 2021 tot en met 2030. Dit betekent tegen eind 2030 19422 m3 extra hemelwateropvang. Op 18/4/2024 werd 6.043 m3 extra opgevangen. Dit komt overeen met 31,17% van het te behalen resultaat.

Het aantal hittegolfdagen zal toenemen van gemiddeld 3,7 hittegolfdagen in het huidige klimaat tot 16,6 in 2050 en 48,6 in 2100. De indicator brengt de duur en de intensiteit van **hitte** mee in rekening. Belangrijke hittestress treedt op vanaf 60 hittegolfgaaddagen of meer. In de gemeente Kalmthout bedraagt het aantal hittegolfgaaddagen 12,5 in het huidige klimaat, 83,2 in 2050 en 311,7 in 2100.

Hitte heeft negatieve effecten op de gezondheid van mens en dier, de natuur, transportinfrastructuur, elektriciteitsproductie, bepaalde productieprocessen, landbouwgewassen (zonnebrandschade) en vee. Er dreigt verlies van zowel kwaliteit als kwantiteit. Hitte is slecht voor het dierenwelzijn (runderen ondervinden al hittestress vanaf 25 °C), waterkwaliteit, verlies van biodiversiteit (door wijzigingen in habitats en rechtstreekse impact op soorten). Hitte - in combinatie met droogte - verhoogt eveneens het risico op brand in natuur, bermen en akkers.

Jonge kinderen en ouderen zijn de meest hittegevoelige bevolkingsgroepen. In het huidige klimaat wordt in gemeente Kalmthout 0,0% van de kwetsbare bevolking (< 4 jaar en > 65 jaar) op een extreem warme dag blootgesteld aan schadelijke hitteniveaus, in 2030 gaat het over 1.208 personen, in 2050 over 3.779 personen en tegen 2100 zullen 4.923 personen of 99,9% van deze kwetsbare groepen getroffen worden door hitte in gans Vlaanderen.

SDG 13 in de praktijk

De gemeente Kalmthout stimuleert verplaatsingen per fiets via acties zoals 'Met belgerinkel naar de winkel' en via het aanbieden van fietsleasing aan het personeel.

Subsidiereglement voor energiebesparende en klimaatadaptieve maatregelen: met deze steunmaatregelen wil de gemeente Kalmthout, bovenop de financiële tegemoetkoming via Mijn VerbouwPremie, haar inwoners aanzetten om energiebesparende en klimaatadaptieve ingrepen te doen in bestaande woningen

Er werd door de gemeente de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in buffer- en retentiebekkens

Uitdagingen

- Zoals voorzien in het **Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0** moeten wij ons focussen op 4 werven met concrete doelstellingen tegen 2030, zijnde:
 - Werf 1: 'laten wij een boom opzetten' (vergroening)
 - 19 400 extra bomen (stand van zaken eind 2023: 3.317 bomen extra)
 - 9 700 lopende meter extra hagen of gevelgroen (stand van zaken eind 2023: 5 233 lopende meter)
 - 20 extra natuurgroenperk van 10 m² (stand van zaken eind 2023: 4)
 - Werf 2: 'verrijk je wijk' (renovatie en hernieuwbare energie)
 - 426 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties waarvan 213 fossielvrije renovaties (stand van zaken eind 2023: 4).
 - 426 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak voor einde 2024 (stand van zaken eind 2023: 293).
 - 39 coöperatieve/participatieve hernieuwbare energieprojecten die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW (stand van zaken eind 2023: 6).
 - Werf 3: 'elk buurt deelt' (koolstofvrije (deel)mobiliteit en duurzaam bereikbaar)
 - 20 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deelsysteem (stand van zaken eind 2023: 4);
 - 291 laadpunt (stand van zaken eind 2023: 26);
 - 19 422 lm nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad (stand van zaken eind 2023: 2 630 lm).
 - Werf 4: 'water, het nieuwe goud' (droogteproblematiek).
 - 19 422 m² ontharding (stand van zaken eind 2023: 3 498 m²);
 - 19 422 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater (stand van zaken eind 2023: 6053 m³).
- Buiten deze acties opgenomen in de 4 werven bevat het **gemeentelijk klimaatactieplan** nog meer uitdagingen voor ons klimaatbeleid en dat voor onze eigen organisatie en voor verschillende doelgroepen (inwoners, verenigingen, landbouw en industrie). Het gemeentelijk klimaatactieplan geeft in eerste instantie aan wat wij als gemeente moeten realiseren om te komen tot een klimaatneutrale organisatie.
- Ook ons **hemelwater- en droogteplan** bevat heel wat uitdagingen zoals (adaptieve) maatregelen die belangrijk zijn voor ons klimaatbeleid, waaronder meer ruimte voor water, beperken van waterverbruik, regelen van bronbemalingen, minder verharding, meer afkoppelen, infiltreren en bufferen van hemelwater, ...
- **Klimaatbewustzijn creëren** bij inwoners, bedrijven, verenigingen.

SDG 15: Leven op het land

SDG 15 heeft als doel het beschermen, herstellen en duurzaam beheren van ecosystemen op land. Het verlies aan biodiversiteit moet hierbij gestopt worden. Via het voeren van een aangepast beleid kunnen ook lokale besturen een impact hebben. Vooral het thema 'ontharding' speelt een belangrijke rol bij de bescherming van de open ruimte.

Tabel 15.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 15

Tabel 15.1: Overzicht thema's en indicatoren SD 15 - 2023		score	trend
Oppervlakte groen		60	→
Oppervlakte groene ruimte (t.o.v. oppervlakte ruimtebeslag)			
Oppervlakte waardevol ecotoop			
Verandering in oppervlakte bos			
Verharding		90	→
Verhardingsgraad			
Erosie		100	→
Erosieknelpunten			

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

Gemeente Kalmthout is gezegend met heel wat natuurgebieden op haar grondgebied. Deze natuurgebieden worden gekenmerkt door uitzonderlijk waardevolle flora en fauna. Het is belangrijk dat wij deze koesteren, kunnen beleven, bewaren en versterken. Wij bepalen, als eigenaar en als lokale overheid, weliswaar mee de beleids- en beheerplannen voor deze gebieden, maar het daadwerkelijk beheer is voornamelijk in handen van het Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt. Voor de Kalmthoutse heide vormt het Grenspark een zeer belangrijke gebiedscoalitie en samenwerkingsverband met Nederland.

Verder bepaalt het omliggend landschap met de woon-, KMO- en landbouwgebieden mee de kwaliteit van de natuurgebieden. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid, het vergunningenbeleid en de inrichting van de openbare ruimte is daarvoor bepalend.

De ruimteboekhouding geeft informatie over het gepland ruimtegebruik. Het effectief ruimtegebruik wordt verder bekeken. In Kalmthout is 40,4% van de oppervlakte bestemd voor landbouw, 18,1% voor wonen en 34,4% voor natuur en reservaat.

De bestemmingscategorieën kunnen gegroepeerd worden in harde en zachte bestemmingen. Harde bestemmingen zijn bestemd om gedomineerd te worden door ruimtebeslag. Zachte bestemmingen zijn niet bestemd om gedomineerd te worden door ruimtebeslag. Zachte bestemmingen zijn voornamelijk bos, landbouw, natuur en reservaat; harde bestemmingen zijn voornamelijk wonen, recreatie, industrie. In Kalmthout is 22,3% van de totale planologisch bestemde oppervlakte hard bestemd, t.o.v. 34,9% in Antwerpen (Prov.) en 27,4% in het Vlaams Gewest.

In de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) van 2018 legt de Vlaamse regering de doelstelling vast om tegen 2040 het bijkomende **ruimtebeslag** uit te faseren en na 2040 géén bijkomende ruimtebeslag meer toe te staan (toestand van ruimteneutraliteit).

Het ruimtebeslag bestaat uit zowel verharde oppervlakte (gebouwen, wegen,...) als niet-verharde oppervlakte (tuinen, recreatie, parken,...). In Kalmthout wordt 1.562 hectare of 26,3% van de totale oppervlakte ingenomen door ruimtebeslag in 2022. De indicator “niet bebouwde ruimte binnen ruimtebeslag” geeft een beeld van o.a. tuinen en ingesloten stukjes groen of onbebouwde ruimte binnen ruimtebeslag, die vaak als belangrijk worden ervaren voor leefkwaliteit, afkoeling of ontspanning.

Van de 1.562 ha ruimtebeslag in Kalmthout is 848 ha (of 54 %) niet bebouwd of groen.

In het kader van de bouwshift is het aangewezen om de evolutie van de beschikbare ruimte te bekijken: tussen 2013 en 2022 ging er in Kalmthout 187 m² per dag verloren. Toch is de snelheid van de verharding gedaald: waar het jaarlijks ruimtebeslag tussen 2013 en 2022 in Kalmthout nog 6,8 hectare per jaar bedroeg, is dit tussen 2019 en 2022 gedaald naar 4,2 hectare per jaar.

In tabel 15.2 worden een aantal cijfers weergegeven rond het ruimtebeslag in Kalmthout.

Tabel 15.2: Ruimtebeslag in Kalmthout (2022)

Oppervlakte ruimtebeslag	1562 ha
Ruimtebeslag-graad (in % van grondgebied)	26,3%
Aandeel ruimtebeslag in harde bestemmingen	72,4%
Aandeel ruimtebeslag in zachte bestemmingen	27,6%
Jaarlijkse ruimtebeslag-snelheid 2013-2022	6,8 ha/jaar
Jaarlijkse ruimtebeslag-snelheid 2019-2022	4,2 ha/jaar

Bron: betonmeter

Om de doelstellingen van het BRV te behalen, mag in Vlaanderen maximaal 11.933 hectare aan bijkomend ruimtebeslag gebeuren (2022-2040). Dit is het BRV quotum. Elke gemeente heeft als gevolg van de BRV-doelstelling een bepaald quotum van maximale inname van landbouw- en natuurgronden. Voor de gemeente Kalmthout bedraagt het gemeentelijk quotum 52 hectare. Voor de **verharding** is de strategische visie van het BRV ambitieuzer dan die voor ruimtebeslag: de oppervlakte verharding in de harde bestemmingen mag netto niet verder toenemen tegenover 2015 en in de zachte bestemmingen dient ze tegen 2050 20% lager te liggen dan wat in 2015 werd gemeten. Met verharding wordt het afdekken van de bodem bedoeld. Dit tegenover ruimtebeslag waarmee beslag op de open ruimte voor een harde bestemming wordt bedoeld.

In tabel 15.3 worden een aantal cijfers weergegeven rond de verharding in Kalmthout

Tabel 15.3: Verharding in Kalmthout (2022)

Oppervlakte verharding	567,1 ha
Verhardingsgraad (% van grondgebied)	9,5 %
Aandeel verharding in harde bestemmingen	70,1%
Aandeel verharding in zachte bestemmingen	29,9%
Jaarlijkse verhardingssnelheid 2013-2022	6,7 ha/jaar

Bron: betonmeter

Dat verharding negatieve gevolgen kan hebben, bleek al uit de vaststellingen in SDG 13: er kan minder water insijpelen in de bodem. Verharding absorbeert hitte en geeft die 's nachts weer af. Aangezien de doelstellingen voor verharding ambiteuzer zijn, heeft elke gemeente bijgevolg een onthardingsopdracht tot het uitbreken en slopen van vlakke verharding en constructies tot herstel van de bodem en landschap. Zonder maatregelen zal het saldo van verharding en ontharding niet in het voordeel van ontharding omslaan en zal de onthardingsopgave van de gemeente bijgevolg verder toenemen. De gemeentelijke opgaven aan ontharding 2022-2050 startend bij een ontharding met 20% in de zachte bestemmingen t.o.v. 2015, plus het compenseren van bijgekomen verharding tot 2022 bedraagt voor Kalmthout 69,6 hectare (46,6 ha zachte bestemmingen + 23 ha harde bestemmingen).

In het LEKP is vastgelegd om 1 m² ontharding per inwoner te realiseren vanaf 2021 tot en met 2030. Op 18/4/2024 werd in totaal 4.497,70 m² onthard (lokaal bestuur + particulieren). Er werd dus al 23,16% van de doelstelling gerealiseerd.

SDG 15 in de praktijk

De gemeente Kalmthout stimuleert ontharding via de subsidie 'ontharding en vergroening'.

Elk najaar organiseert de gemeente de aankoopactie 'Behaag... natuurlijk'. Het doel van de actie is om zoveel mogelijk tuinen en erven te voorzien van streekeigen planten.

De gemeente Kalmthout neemt deel aan het Tuinrangerproject waarbij vrijwilligers de inwoners van Kalmthout helpen om bij te dragen tot een biodiverse en klimaatrobuuste buurt.

Uitdagingen

- **Versterken van onze natuurgebieden**

- **Zorgen voor een natuurvriendelijk landschap en natuurverbindingen**

Voor een robuustere natuur zijn de verbindingen tussen de natuurgebieden (Kalmthoutse heide – Maatjes – Schietvelden) van zeer groot belang. Dat wil zeggen dat de woon-, KMO- en landbouwgebieden dooradering moet kennen met kleine landschapselementen, ecologisch ingerichte en beheerde groenelementen, bermen en tuinen.

- **Verhogen biodiversiteit**

De biodiversiteit buiten de natuurgebieden moet verhoogd worden.

- **Meer ingroenen van publieke en private open ruimte**

Conform het lokaal energie- en klimaatpact moeten wij inzetten op meer bomen (min. 19 400 bomen extra vanaf 2021 tegen 2030), meer hagen (minimaal 9 700 lm extra vanaf 2021 tegen 2030) en meer natuurlijk ingerichte groenperken (20 perken vanaf 2021 tegen 2030). Ook hier moeten wij het goede voorbeeld geven. Verder moeten wij 19 400 m² ontharden.

- **Behouden en uitbreiden van ons bosbestand**

Het bosbestand in Kalmthout gaat elk jaar achteruit door tal van ontbossingen t.g.v. projectontwikkeling. Het betreft de zonevreemde bossen in woongebied die er volledig of deels aan moet geloven.

Peace

SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten

SDG 16 roept op tot het bevorderen van vreedzame en inclusieve samenlevingen waarbij burgers kunnen leven in een veilige omgeving en elke burger toegang heeft tot rechtssystemen. SDG 16 spoort aan tot het opbouwen van effectieve en verantwoordelijke instellingen op alle niveaus van bestuur, inclusief op lokaal niveau. Lokale besturen hebben daarom de taak om transparante, participatieve en verantwoordelijke bestuursstructuren te bevorderen, waarbij rekening wordt gehouden met de noden en belangen van alle burgers. Dit omvat het bevorderen van goed bestuur, het versterken van lokale democratie, het bestrijden van corruptie en het vergroten van de betrokkenheid van burgers bij besluitvormingsprocessen.

Tabel 16.1 toont de score en indicatoren die door de SDG-monitor gebruikt worden voor SDG 16.

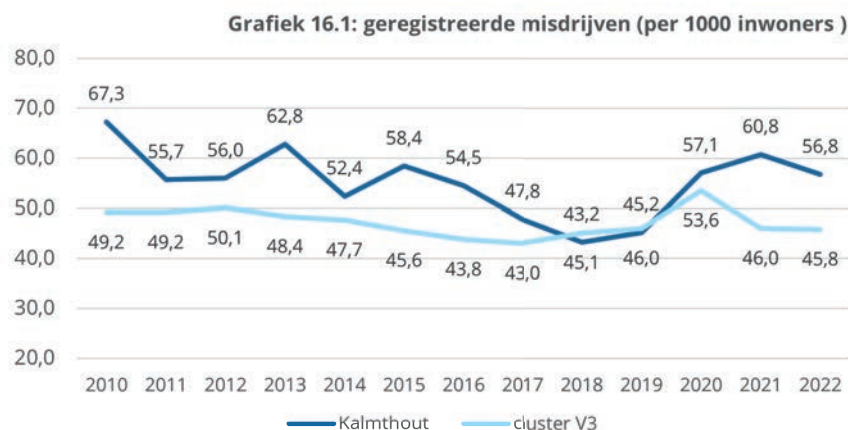
Tabel 16.1: Overzicht thema's en indicatoren SDG 16 - 2023		score	trend
Veiligheid		84	↓
Onveiligheidsgevoel			
Misdrijven			
Vertrouwen in politie			
Sociaal weefsel		75	↓
Tevredenheid bestuur		71	↓
Vertrouwen lokaal bestuur			
Tevredenheid loketdienstverlening			
Tevredenheid digitale dienstverlening			
Tevredenheid huisvuilvoorzieningen			
Communicatie		80	→
Verspreiding van informatie			
Tevredenheid communicatie bestuur			
Consultatie en participatie		61	↓
Consultatie inwoners			
Actieve betrokken burgers			

Bron: SDG-monitor

Cijfers en vaststellingen

In 2022 werden in Kalmthout 1090 **misdrijven** geregistreerd. Het grootste aandeel gaat naar diefstal en afpersing (337 gevallen), gevolgd door bedrog (158), misdrijven tegen de lichamelijke integriteit (75), beschadigingen van eigendom (68) en druggerelateerde misdrijven (24). Er is ook nog een grote restcategorie van 428 misdrijven.

De evolutie van het aantal geregistreerde misdrijven per 1000 inwoners in vergelijking met de cluster wordt weergegeven in grafiek 16.1

Bron: provincies.in.cijfers

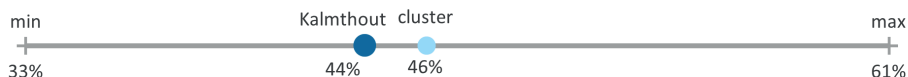
In de grafieken 16.2 tot en met 16.6 worden een aantal resultaten van de burgerbevraging rond **tevredenheid en vertrouwen** van de inwoners weergegeven.

Grafiek 16.2: vertrouwen in gemeentebestuur

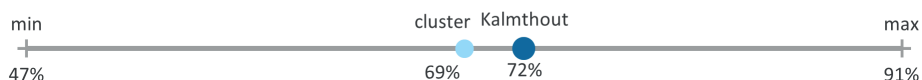
Bron: gemeentemonitor

Grafiek 16.3: vertrouwen in politie

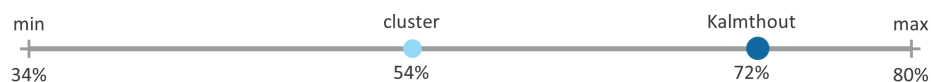
Bron: gemeentemonitor

Grafiek 16.4: tevredenheid over loketvoorzieningen

Bron: gemeentemonitor

Grafiek 16.5: tevredenheid over communicatie van gemeentebestuur

Bron: gemeentemonitor

Grafiek 16.6: voldoende consultatie van inwoners

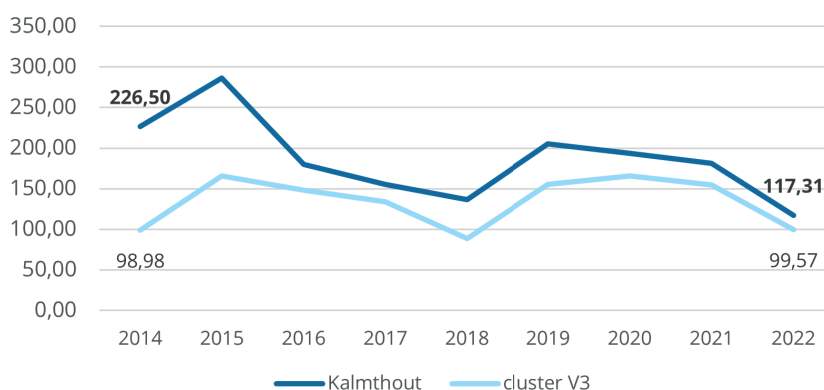

Bron: gemeentemonitor

Uit deze grafieken blijkt de tevredenheid en het vertrouwen van de inwoners van Kalmthout in vergelijking met de cluster. Alhoewel Kalmthout beter scoort op de tevredenheid over loketvoorzieningen is deze wel gedaald van 85% in 2017 naar 72% in 2023. Ook het vertrouwen in de politie is in diezelfde periode gedaald van 56% naar 44%. Het vertrouwen in het gemeentebestuur daalde van 55% naar 46%.

Binnen deze SDG kijken we ook naar de **financiële situatie** van lokaal bestuur Kalmthout. De autofinancieringsmarge (AFM) is het verschil tussen enerzijds de ontvangsten en uitgaven uit de exploitatie en anderzijds de netto periodieke aflossingen. Deze AFM is een belangrijke graadmeter en norm voor het structurele financiële evenwicht. Grafiek 16.8 toont de evolutie van de AFM voor Kalmthout (gemeente en OCMW) in vergelijking met de cluster.

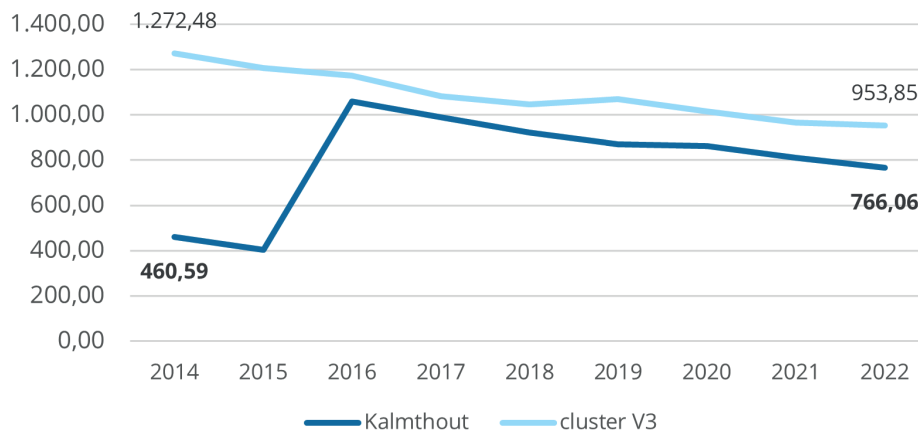
Grafiek 16.8: autofinancieringsmarge per inwoner

Bron: gemeentemonitor

Een andere belangrijke indicator is de financiële schuld van de gemeente (inclusief OCMW). Deze wordt getoond in grafiek 16.9.

grafiek 16.9: financiële schuld per inwoner

Bron: gemeentemonitor

Daarnaast vormt de fiscaliteit een belangrijk onderdeel van de gemeentefinanciën. In Kalmthout bedraagt de aanvullende personenbelasting (APB) 7,5% tegenover 7,2% in Vlaanderen en 7,1% in de cluster. De opcentiemen onroerende voorheffing bedragen 690 in Kalmthout (tegenover 897 in Vlaanderen en 771 in de cluster)

Het aandeel van de aanvullende belastingen bedroeg in 2023 41,8% van de totale exploitatie-ontvangsten of € 1005 per inwoner. Gelet op dit aandeel is de gemeente zeer afhankelijk van de evolutie in deze belastingontvangsten. Belfius berekende de impact van de vergrijzing in Kalmthout op de APB: tegen 2030 zou dit een daling geven van 12,8%. Op een schaal van 1 (sterke impact) tot 5 (weinig impact) behaalt Kalmthout een 3.

SDG 16 in de praktijk

Sinds 2020 beschikt Kalmthout over een burgerbegroting. Elke wijk beschikt zo over een budget om projecten te realiseren.

Het lokaal bestuur organiseert voor het personeel diverse opleidingen rond leiderschap en grensoverschrijdend gedrag.

Uitdagingen

- Toenemende **druk op lokale dienstverlening en infrastructuur**: Kalmthout is een aantrekkelijke gemeente om te wonen. Dit brengt ook een grotere druk mee op de lokale dienstverlening zoals onderwijs, kinderopvang, cultuur, ... en dus een grotere druk op de exploitatie- en investeringsuitgaven in de volgende jaren.
- Het opzetten van een dynamisch en modern **HRM-beleid**.
- Inzetten op een sterk **financieel beleid**: het financieel beleid speelt een dubbele rol in de **planning** en uitvoering van de beleidsbeslissingen. Enerzijds is er nood aan een degelijke voorbereiding en planning die alle financiële elementen (en ook andere zoals inzet personeel, tijd,...) bevat die noodzakelijk zijn om een degelijke beslissing te nemen. Wanneer de beleidskeuze eenmaal gemaakt is, wordt er nagegaan of er in het meerjarenplan de nodige financiële ruimte is en of het project qua personeel en tijd gerealiseerd kan worden. Op die manier kan het project op een juiste manier opgenomen worden in het meerjarenplan. Anderzijds dienen de keuzes en de uitvoering steeds bijgestuurd en geëvalueerd te worden. Data uit het verleden geven ons een inzicht dat nodig is om tot een goed bestuur te komen.
- Faciliteren van inspraak en **actieve participatie van burgers**.
- Zorgen voor een **deskundige, geïnformeerde gemeenteraad**
- Onderzoeken of bepaalde gemeentelijke activiteiten efficiënter kunnen uitgevoerd worden binnen een **verzelfstandigde structuur**.
- **Evalueren en bijsturen van retributiereglementen en tarieven van dienstverlening en verhuur**.
- **Digitale transformatie** als hefboom om een toegankelijke en lokale dienstverlening te realiseren
- De burger moet **snel en efficiënt** geholpen worden met zijn vragen

Partnership

SDG 17:

Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Het belang van SDG 17 voor lokale besturen ligt in het feit dat veel van de uitdagingen en doelstellingen van duurzame ontwikkeling niet kunnen worden bereikt door geïsoleerde actie op lokaal niveau alleen. Lokale besturen moeten partnerschappen smeden met andere overheden, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en internationale organisaties om effectieve oplossingen te vinden voor complexe mondiale problemen zoals armoede, klimaatverandering, ongelijkheid en verlies aan biodiversiteit.

Vaststellingen

De gemeente Kalmthout ondersteunt jaarlijks projecten in het Zuiden via subsidies. In 2023 werd voor €35.000 aan subsidies verleend voor in totaal 15 projecten.

SDG 17 in de praktijk

Als Fair Trade gemeente sinds 2006 zet Kalmthout samen met andere gemeenten eerlijke handel op de kaart.

Uitdagingen

- Met het **Regiodecreet** (03-02-2023) werd Vlaanderen in 15 referentieregio's ingedeeld. Dit decreet geldt als bindend kader voor nieuwe structurele samenwerkingen tussen gemeenten, ook voor nieuwe intergemeentelijke samenwerkingen.
- Om lokaal antwoorden vinden op de complexe vragen, zoals bijvoorbeeld rond diversiteit, armoede en uitsluiting, is een **transversale aanpak** nodig. De traditionele verkokerde organisatiecultuur voldoet daarbij niet meer. Ook bovenlokaal wordt er over alle sectoren heen aan regiokwesties gewerkt.
- Samenwerking met andere organisaties om zo te komen tot een betere invulling van de criteria voor **Fair Trade gemeente**.
- Ondersteunen van **lokale verenigingen** die meer en meer geconfronteerd worden met strengere eisen rond veiligheid, duurzaamheid.
- Als lokaal bestuur meer inzetten op **internationale solidariteit**

SDG kwadrant

Op basis van de SDG-monitor kan voor elke gemeente een kwadrant opgemaakt worden. Deze toont hoe de gemeente voor elke SDG scoort ten opzichte van de andere Vlaamse gemeenten EN ten opzichte van de verwachte score voor de betreffende gemeente.

Er zijn 2 assen:

- Horizontale as: afstand t.o.v. de gemiddelde score van alle gemeenten voor dat jaar
- Verticale as: afstand t.o.v. de verwachte score voor de gemeente voor dat jaar. De verwachte score wordt berekend aan de hand van volgende elementen: mediaan inkomen van inwoners; provincie; leeftijdsstructuur inwoners; oppervlakte gemeente; bevolkingsgrootte; centrumstad.

Hierdoor heeft de kwadrant 4 subkwadranten:

Rechtsboven: UITBLINKERS: SDG's waar de gemeente beter scoort dan het gemiddelde en beter dan verwacht.

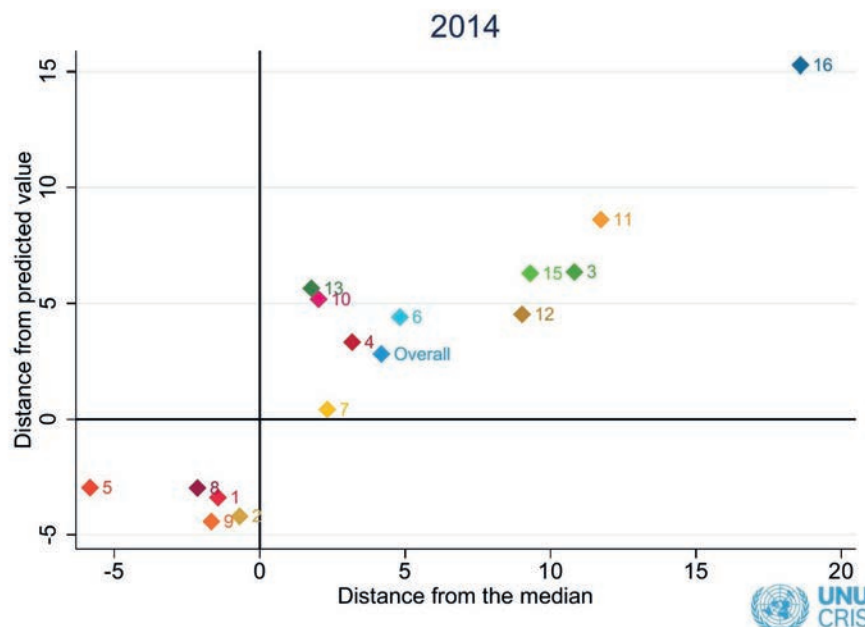
Rechtsonder: WERKPUNTEN: SDG's waar de gemeente beter scoort dan het gemiddelde, maar minder goed dan verwacht.

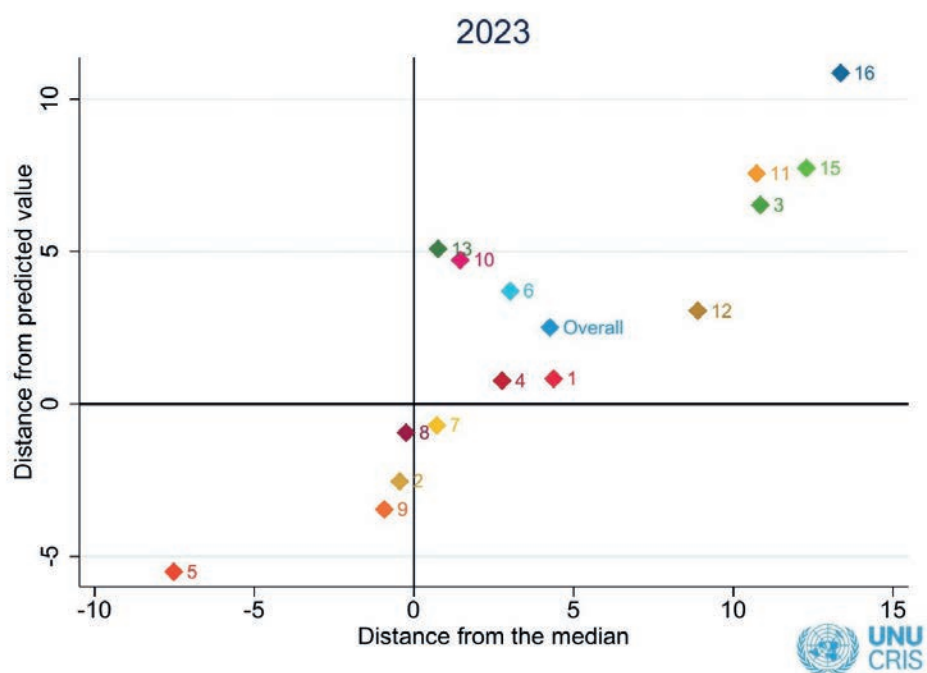
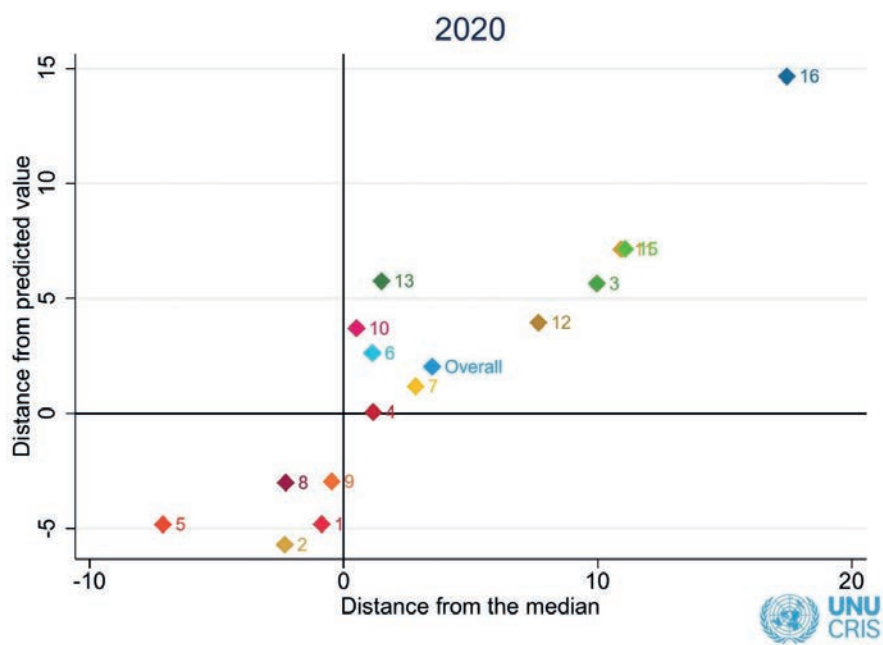
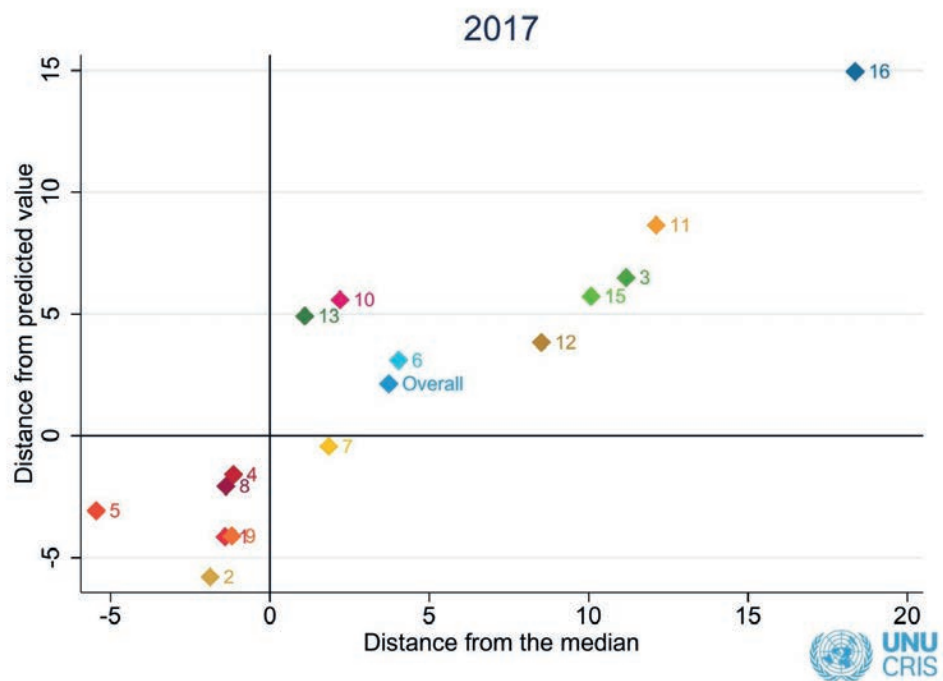
Linksboven: OVERTREFFERS: SDG's waar de gemeente minder scoort dan het gemiddelde, maar wel beter dan verwacht rekening houdend met de context van de gemeente.

Linksonder: UITDAGINGEN: SDG's waar de gemeente minder scoort dan het gemiddelde en eveneens minder goed dan verwacht.

Voor Kalmthout worden de kwadranten hieronder weergegeven voor de jaren 2014, 2017, 2020 en 2023.

Tussen 2017 en 2023 zien we voor SDG 4 (kwaliteitsonderwijs) een beweging naar rechts. Dit betekent dat Kalmthout voor deze SDG een inhaalbeweging heeft gemaakt ten opzichte van de meeste Vlaamse gemeenten en er dus sterker op vooruit gaat dan de gemiddelde Vlaamse gemeente. Dit betekent echter niet noodzakelijk dat Kalmthout op haar eigen grondgebied vooruitgang boekt. Ook zien we voor SDG 4 een beweging naar boven. Kalmthout gaat dus meer in de richting van wat we verwachten.

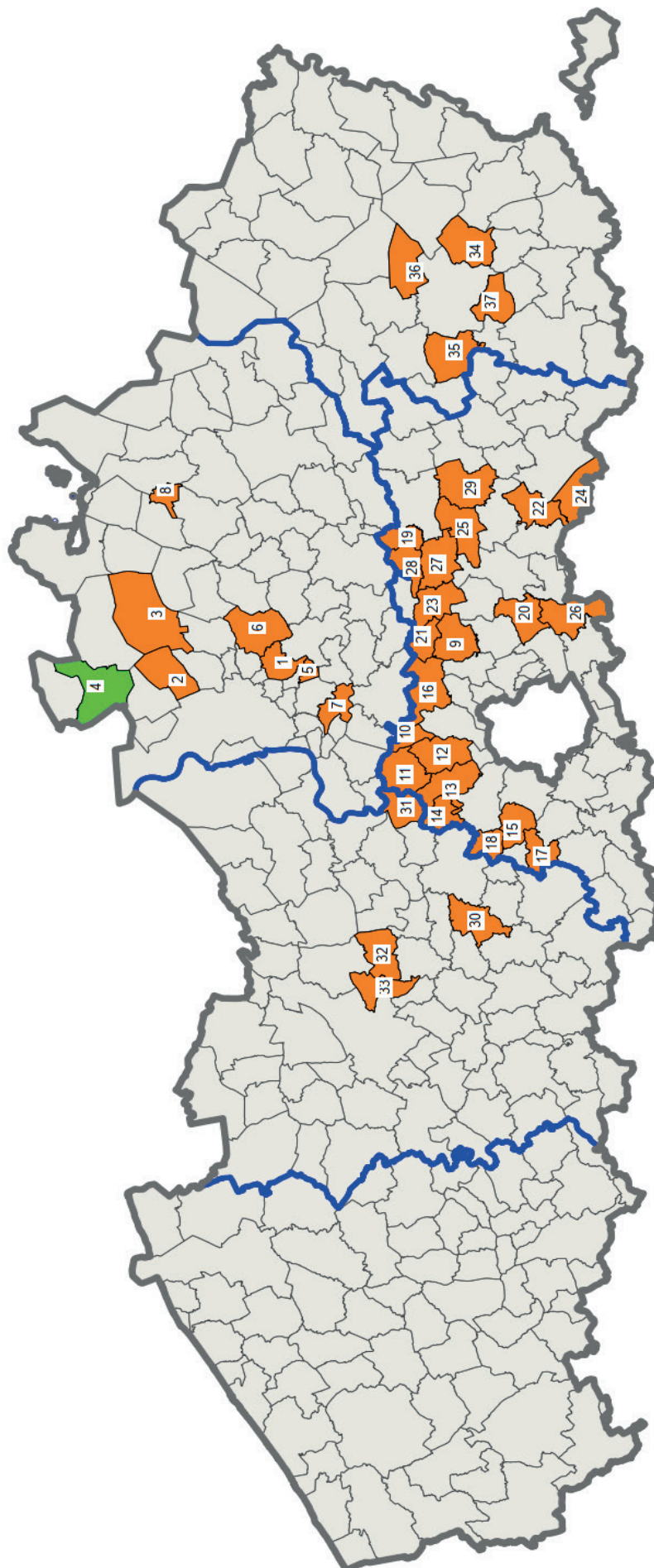

Bijlage 1:

Samenstelling cluster V3: woongemeenten met hogere inkomens

1. Boechout
2. Brasschaat
3. Brecht
4. Kalmthout
5. Lint
6. Ranst
7. Rumst
8. Vosselaar
9. Kampenhout
10. Kapelle-op-den-Bos
11. Londerzeel
12. Meise
13. Merchtem
14. Opwijk
15. Ternat
16. Zemst
17. Roosdaal
18. Affligem
19. Begijnendijk
20. Bertem
21. Boortmeerbeek
22. Boutersem
23. Haacht
24. Hoegaarden
25. Holsbeek
26. Huldenberg
27. Rotselaar
28. Tremelo
29. Tielt-Winge
30. Erpe-Mere
31. Buggenhout
32. Laarne
33. Destelbergen
34. Diepenbeek
35. Herk-de-Stad
36. Zonhoven
37. Alken

Gemeente Kalmthout

Kerkeneind 13
B-2920 Kalmthout
03 376 49 00
info@kalmthout.be

